

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

Montreālas Latviešu
Biedrības

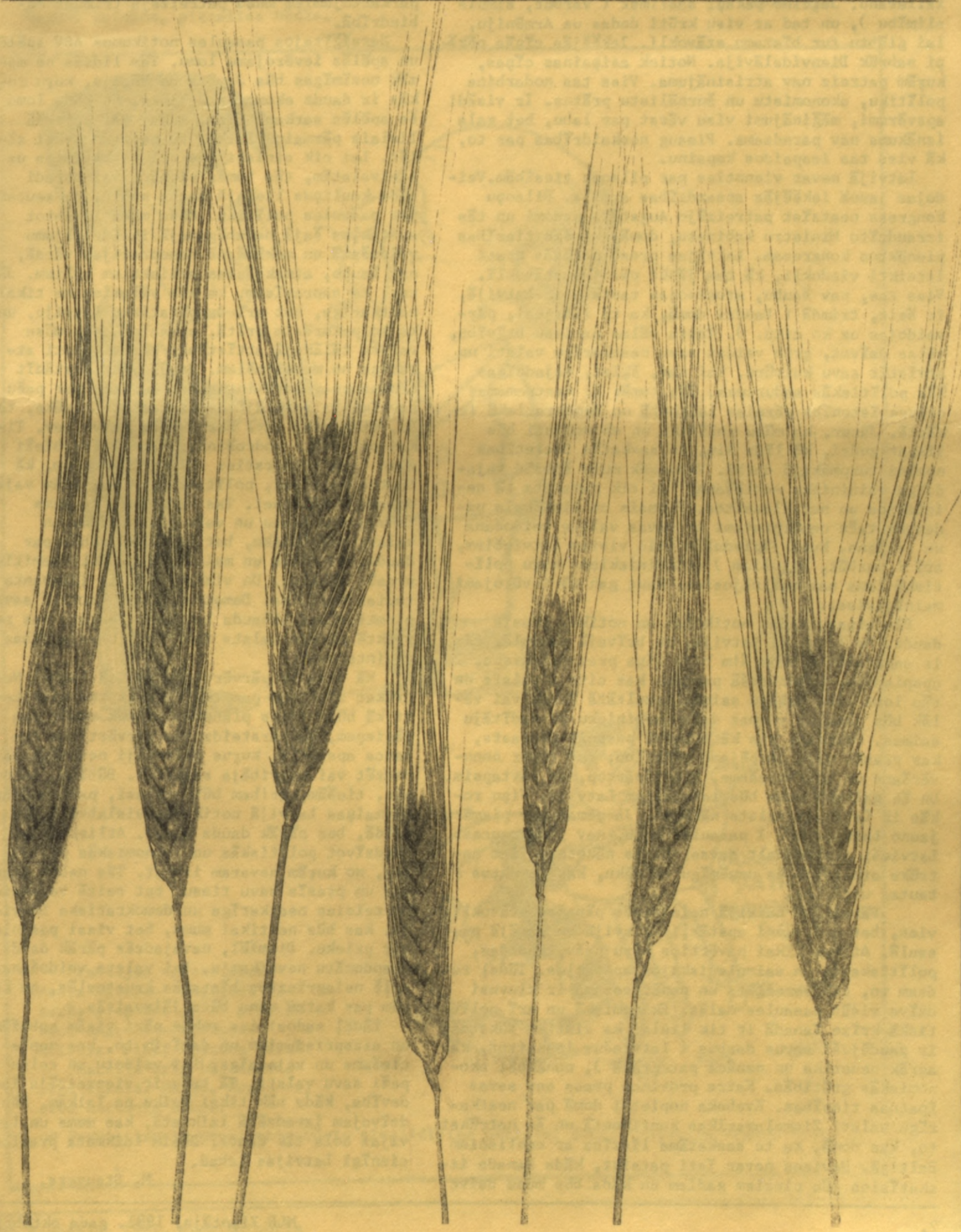
ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1991. GADA OKTOBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

43. GADA GĀJUMS Nr. 10. (511.)

JĀVEIDO VALSTS

Baltijas valstis - Igaunija, Latvija un Lietuva - atgriežas Eiropas tautu saimē un uzņemtas Apvienotajās Nācijās. Īstais pārejas posms no verdzības un apspiestības uz demokrātisku valsti iekārtu nu tikai sācies. Tas būs viens no visgrūtākajiem uzdevumiem, kas prasīs diplomātiju, prasmi un daudz vēl ko citu. Polītiskās un ekonomiskās pārmaiņas, kādas sekos, uzliks jaunus pienākumus, kas būs jāveic ar iecietību un apdomu. Tauta ir izdzīvojuši 50 gadu apspiestības postu. Tā celsies jaunajai dienai un dos savus labākos dēlus un meitas, lai ilgi lolotais sapnis piepildītos - Latvija atkal būs demokrātiska republika, kas pārstāvēs un aizstāvēs latvju tautas intereses. Baltijas valstīm būs sava noteikta vieta pasaules valšņu saimē. Tās izveidos savā starpā nepieciešamo sadarbību, lai pastāvētu brīvības gaismā.

Notikumi Eiropā risinās ar tādu pašu steigu, kā iepriekšējā mēnesī. Saspīlējumi nemazinās. Pārsteigums seko pārsteigumam. Parādās pat bīstamas situācijas, kas apdraud jau tā nedrošo stabilitāti. Krievijai draud bada briesmas (daļēji apšaubāmas, jo noliktavās pārtikas krājumu netrūkstot; trūkstot gan transports un nedarbojoties saldētavas). Grūzijā parādās pirmās diktatūras pazīmes, kas izraisa asins izliešanu. Jeļcins pēkšņi saslīkst (varbūt, simulē slimību), un tad ar visu krūti dodas uz Armēniju, lai glābtu tur bīstamu stāvokli. Iekšējās cīņās pēkšņi sabrūk Dienvidslāvija. Notiek asiņainas cīņas, kuŗām patreiz nav atrisinājuma. Viss tas nodarbina politiķu, ekonomistu un žurnālistu prātus. Ir visādi apsvērumi, mēģinājumi visu vērst par labu, bet gala iznākums nav paredzams. Pieaug neskaidrības par to, kā viss tas iespaidos kopainu.

Latvijā nevar vienoties par pilsoņu tiesībām. Veidojas jaunā iekšējās apsardzības armija. Pilsoņu kongress neatzīst patreizējo Augstāko padomi un tās izraudzīto Ministru kabinetu, domā, ka šīs tiesības pienāktos kongresam. Latvijas presē parādās krasi izteikti viedokļi, kā tam jābūt pārejas stāvoklī. Viss tas, nav šaubu, atbalsojas tautā - ir Latvijā, ir šeit, trimdā (Daudzi domā, ka tā izbijusi, pārveidojas uz ko citu). Tauta vēlas patiesu brīvību, vēlas dzīvot, grib veidot savu neatkarīgu valsti un attīstīt savu kultūru. Tai nav, šķiet, vajadzīgas šīs politiskās sadursmes. Tās tomēr ir neatņemama dzīves īstenība pārejas laikmetā un demokrātiskā iekārtā. Jācer, ka mūsu politiķi un ekonomisti būs tikpat gudri, kā līdz šim, un saskatīs iecietības nozīmi turpmākajā darbā. Vismazāk mums šobrīd vajadzīga vaininieku meklēšana, lai cik pamatota tā neizliktos un neizklausītos. Pirmais un lielākais uzdevums taču nepārprotami ir savas valsts veidošana un celšana, kuŗā jāpiedalās itin visiem latviešiem, arī (varbūt, bijušiem) trimdiniekiem, kuŗu politiskā loma nav mazinājusies, kaut gan tā ievērojami mainījusies..

Pārmaiņas, kādas notikušas un notiks, prasīs daudz. Ne latvieši Latvijā, ne brīvajā pasaulē, tām ir sagatavoti. Līdz šim bija cīņa pret naidnieku, apspiedēju. Nu priekšā pavisam kas cits - valsts un tās loma citu valšņu saimē. Rezultātā ātrāk vai vēlāk būs jāmaina vismaz daļa darbinieku un vadītāju saimes. Process, pie kā brīvajā pasaulē pierasts, kas prasīs visu iespējamo uzmanību, bet tomēr nenovēršams un nepieciešams. Būs jāpārtop, un pārtapsim. Un še galvenā loma būs latviešiem Latvijā. Viņu rokās ir Latvijas valsts nākotne. Ja ņemam par piemēru jauno Latviju pēc I pasaules kara, nav jāuztraucas. Latvieši pratīs kalt savas valsts nākotni. Tiem netrūks atbildīgu un uzņēmīgu cilvēku, kas iemantos tautas uzticību.

Pārmaiņas Latvijā neietekmēs pārejas stāvokli vien, bet arī jauni apstākļi Krievijā un pārējā pasaulē. Atliek tikai pavērties mūsu pašu, Kanadas, politiskajos un saimnieciskajos apstākļos. Tūdaļ redzam to, cik sarežģīta un nepārredzama ir kļuvusi dzīve visās pasaules malās. Ekonomiskā un arī politiskā krīze Kanadā ir tik liela, ka simtiem tūkstošu ir zaudējuši savus darbus (latviešus ieskaitot, kas agrāk nenotika un nenāca pat prātā), nonākuši ekonomiskās grūtībās. Katra province prasa sev savas īpatnas tiesības. Kvebeka nopietni domā par neatkarīgu valsti Ziemeļamerikas kontinentā un še netrūkst to, kas domā, ka te saskatāma līdzība ar centieniem Baltijā. Neviena nevar īsti pateikt, kāda Kanada izskatīsies pēc pieciem gadiem un kāda būs mūsu dzīve

tajā. Varētu notikt pat tā (ja latvieši veidotu savu Latviju tik veiksmīgi, ka tā kļūtu par zvaigzni citu tautu saimē), ka pēkšņi Latvija kļūtu pievilcīga daudziem, kas šobrīd pat nevar iedomāties pārcelties uz tālo tēvzemi. Arī tiem, kas dzimuši Kanadā un neprot latviešu valodu, ko ātri var iemācīties. Viss tas varētu saistīties ar neiedomājamiem pārkātojumiem mūsu patreizējā trimdas sabiedrībā.

Sarežģītajos pasaules notikumos ASV spēlē un spēlēs ievērojamu lomu. Tām līdzās ne mazāk nozīmīgas būs Japāna un Vācija, kuŗu rokās ir daudz ekonomiskā spēka. Un kādu lomu še spēlēs sarkanā Ķīna, kuŗai vēl priekšā lielais pārmaiņu laiks, to pavisam grūti zīlēt. Lai cik ciniski mēs arī neskatāmies uz lielvalstīm, tās tomēr vienādi vai otrādi bīda kauliņus lielajā šacha spēlē, ko saucam par pasaules politiku. Mūsu māka izmantot apstākļus šajā neizbēgamajā izlīdzinājumā veidošanā un meklēšanā demokrātijas vārdā, nav šaubu, atmaksāsies atliektiem galiem. Jācer, ka sapratīsim, ka mēs vēlamies ne tikai neatkarīgu, bet arī demokrātisku Latviju, un ka to paturēsim prātā, spraužot ceļu mūsu valsts tālākajā attīstībā, kas tik ļoti atkarīga no mums pašiem. Nebūs viegli stādīt tautas un valsts intereses augstāk par pašu savtīgajām labklājības tieksmēm. Cilvēks, taču, vispirms, savā īsajā mūžā dzīvo sev. Tikai personīgi nodrošināta labklājība bieži vien liek pievērsties cēlākiem mērķiem, kā tautas kultūrai, politiskām un sociālām vajadzībām - nākotnei. Tas nenozīmē, ka mums trūktu ideālistu un veiksmīgu tautas un valsts darbinieku, bet to nekad nebūs par daudz, jo dzīve un mainīgie apstākļi nemitīgi prasīs izmaiņu. Un visiem tiem ir jāiemanto tautas uzticība. Demokrātikajā Latvijā savas pirmtiesības jābauda latviešu tautai, kas respektē pārējo valsts iedzīvotāju vajadzības un intereses.

Kā viss ir pārvērties tik īsā laikā! Ne-trūkst zīlējumu par to, ka kaut kur viss tas it kā būtu bijis plānots. Drīzāk tomēr gan jāpieņem, ka pārsteidzošās pārvērtības izsauca apstākļi, kuŗus plānotāji nevarēja paredzēt vai negribēja saskatīt. Būtībā, ja nu mēs, tiešām, gribam būt patiesi, patreizējās pārmaiņas Latvijā notikušas vislabvēlīgākā veidā, bez pārāk daudz upu. Atliek tikai pārdzīvot politiskās un ekonomiskās pārmaiņas, no kuŗām nevaram izbēgt. Tās nebūs vieglas un prasīs savu tiesu, bet reizē veidosies un celsies neatkarīga un demokrātiska Latvija, kas būs ne tikai mums, bet visai pasaulei par prieku. Diemžēl, nevajadzēs pārāk daudz neapdomātu neveiksmju, lai valsts veidošanas ceļš neiegrieztos bīstamās krustcelēs, no kuŗām par katru cenu būtu jāizvairās.

Tādēļ sadosimies rokās pāri visām robežām un aizspriedumiem un darīsim to, kas nepieciešams un vajadzīgs, lai veidotu un celtu paši savu valsti. Tā taču ir vienreizēja izdevība, kāda nāk tikai laiku pa laikam. Mēs dzīvojam izredzētā laikmetā, kas mums un Latvijai sola tik daudz. Būsim laikmeta prasību cienīgi Latvijas labad.

M. Štauers.

ATDZIMSTI DZIMTENE!

Atdzimsti, atdzimsti, dzimtene mana,
Atdzimsti darbā, atdzimsti Dievā;
Latvju zemei svētība Tava,
Tumsa projām kad velkas.

Piecelies, piecelies, dzimtene mana,
Piecelies lūgšanās savās;
Tur sentēvu dvēsele tava,
Iet pļāvējs dzimtenes pļavās.

Atdzimsti, atdzimsti, dzimtene mana,
Ticībā, cerībā, sparā;
Tur saules meitas tev pūru dara,
Dzied dēli, kad diena ir galā.

Piecelies, piecelies, dzimtene mana,
No jauna tu dzimusi esi.
Nebūs vairs naida, nebūs tur kaŗa,
Tik mieru tautai tu nesi.

Atdzimsti, atdzimsti, dzimtene mana,
No nespēka, bēdām un posta;
Atdzimsti sentēvu ticībā svētā,
Nezūdi priekos, piecelies bēdās.

Piecelies, piecelies, dzimtene mana,
No tumsas un verdzības varas;
Tur sentēvu teka uz mājām ved tava,
Tur latvietim mājvieta sava.

Atdzimsti, atdzimsti, Latvija mana,
No sarkanās miglas un tvana;
Tur baznīcu zvani tev brīvību zvana,
Kad dvēs'le pie Dieva iet tava.

Piecelies, piecelies, dzimtene mana,
No nespēka, maldiem un viltus;
Tur kritušo varoņu rinda ir gaŗa,
Nes tēvzemei sveicienus siltus.

Atplauksti, atplauksti, dzimtene mana,
Kā puķe tu vasaras vējā;
Dod svētību zemei, arājam vagu,
Ņem svešnieka roku nost smagu.

Atdzimsti, atdzimsti, Latvija mana,
Nav salauzts tavs ticības gars;
Tur Laimdota Lāčplēsim vainagu dara,
Ir dzintara jūzmala tava.

I. SKRASTIŅŠ.

Francijas valsts prezidents Miterans pagājušā vasarā, pieņemot LR AP priekšsēdi Anatoliju Gorbunovu Elizejas pili, uzsauca tōstā:

"Latvija drīz būs neatkarīga valsts. Misjē, Gorbunov, vive Lettonie libre!"

• Pravietskais prezidenta tōsts papildījies neticami ātri: • Vive la France libre •

Piemīgas mūris komūnisma upuriem.

Mēs netīkojam atriebības. Mēs lūdzam taisnību. Mūsos negruzd naida pret apspiedēju. Mūsos deg mīlestība pret savu tautu. Mēs nevēlamies iedzīt nevienu postā un nelaimē. Mēs izlūdzamies Dieva svētību savai no jauna iegūtajai neatkarībai. Mēs nedrīkstam nokratītās važas žvadzināt uz visiem laikiem pasaules ausīs, lai atgādinātu, ka pūsgadsimteni bijām vergi. Tautai važas jāpārkausē arklos, jāapstrādā sava zeme, lai pasaule redzētu, ka atkal esam tās saimnieki. Mēs priecājamies par iegūto brīvību, bet šis prieks nedrīkst pārvērsties bezbēdīgā līksmībā, jo šis tik ilgi gaidītās brīvības upuris bijis ļoti liels. Mēs, kas brīvības atgūšanu piedzīvojam, nekad nedrīkstam aizmirst, ka šis ceļš uz Latvijas atjaunoto brīvību ir nomocīto kauliem bruģēts, asinīm un asarām slacīts un vaidu šalku pavadīts. Komunistiskā režīma nāvējošā roka mūsu tautas locekļus sasniedza Sibīrijā, tā savā dzelzs dūrē salauza daudz sirdsapziņas ieslodzīto Gulaga nometnēs, tā spīdzināja un nomocīja lielu skaitu jaunu zēnu padomju armijā, tā raidīja nāvējošas lodes uz janvāra upuriem, un tā nonāvēja arī tos latviešus, kas krita vēl pašā pēdējā brīvības cīņu posmā - šā gada augusta pēdējās dienās. Visu ar laiku drīkstam aizmirst, bet nedrīkstam aizmirst neviena upura vārdu. Jaunais jāaizmirst, labais jāatceras. Šie cilvēki bija labi un mira bezjēdzīgā nāvē - tāpēc tie jāatceras it īpaši šodien.

1935. gada 18. novembrī, Rīgā, atklāja Brīvības pieminekli, simbolu, kas sevī ietver un apvieno visas latviešu tautas alkas pēc brīvības un valstiskas neatkarības. Toreiz Kārlis Skalbe rakstīja šādus vārdus:

"Tā pati paaudze, kas izkaņojusi savai zemei neatkarību, ir uzcēlusi arī šim cīņām pieminekli. Tas spilgti izteic viņas garu. (...) Sākumā Latvija bija tikai sapnis (...), bet sapņotāji bija arī cīnītāji. (...) Nekas mums nav dāvināts. Latviešu tauta ir dārgi maksājusi par savu brīvību. Mūsu ceļš ir bijis ciešanu ceļš, tas ir gājis caur ērkšķiem, kuri noveduši, beidzot, pie šim zvaigznēm. (...) Neatkarīga valsts ir tautas augstākais sasniegums. Par to mums jāpateicas tiem, kam bija drosmē cīnīties un ciest, kas nebaidījās atdot savu dzīvību par Latviju" (Jaunākās Ziņas, 1935. gada 16. novembrī.).

Šodien atrodamies ļoti līdzīgā situācijā. Arī 1987. gadā, kad Helsinki-86 grupa pirmoreiz organizētā gājienā iznesa mūsu tautas ilgas, alkas un sāpes Rīgas ielās, daudz cilvēku - kaut ar apbrīnu - tomēr uzlūkoja šos drosmīgos cīnītājus par sapņotājiem, kas - riskēdami visu - skaļā balsī izteica to, par ko sapņoja visi. Tagad zinām, kāds spēks ļāva viņiem stāties pretī šķietami visuvarēnai čekai - tā bija nesatricināmā ticība un uzticība Latvijas brīvības un neatkarības domai.

Arī šoreiz mums nekā nav dāvināts. Arī šoreiz latviešu tauta par jaunatgūto neatkarību un brīvību ir dārgi maksājusi. Vai tāpēc arī šoreiz nav pienācis brīdis, ka "tā pati paaudze, kas izkaņojusi savai zemei neatkarību", uzceltu pieminekli tiem, kas šajās brīvības cīņās krituši - Sibīrijā, partizānu bunkuros, soda nometnēs, padomju armijā, melno bērušu uzbrukumos?

Nāc prātā aina, kādu katru gadu 11. novembrī (Amerikā - kaņa veterāņu dienā, mūsu Lāčplēšu dienā!) televīzijā pārraida no Vašingtonas. Tur Vjetnāmas kaņa upuriem uzcelts īpašs pieminekli - garš, garš mūris, kurā iegrēbts ikviena kritušā vārds. 11. novembrī kritušo tuvinieki drūzmējas ap šo vietu, lai ar roku vismaz noglāstītu kritušā tēva, dēla vai brāļa vārdu. Viņa paša vairs nav, bet mūra sienā iemūžināts viņa vārds - kopā ar visiem citiem, kam bija lents līdzīgs liktenis.

Ceļā uz Latvijas brīvības atjaunošanu mēs esam ziedojuši un dāsni devuši līdzekļus, gan kā organizācijas, gan kā privātpersonas. Mēs devām un devām ar prieku, jo ieguldījām Latvijas nākotnē, t. i., Latvijas dzīvībā. Kas aizver acis pagātnei, ir neredzīgs arī nākotnei, jo pagātne ir daļa no noietā

ceļa mērķa sasniegšanas virzienā.

Jānis Akurāters par Brīvības pieminekļa tapšanu teicis:

"Brīvības pieminekli ir pašas tautas celts - no ziedojumiem. Rokpelni, strādnieki ir devuši tāpat ar sajūsmu, kā lielrūpnieki un iestādes. Tāpēc to var arī apzīmēt par tautas kopdarbu" (Jaunākās Ziņas, 1935. gada 16. novembrī.).

Vēlos griezties pie visas brīvās pasaules latviešiem, šodien tas ir trimdā un Latvijā!, ar ierosinājumu radīt Rīgā, piemērotā vietā, svētvieta - BRĪVĪBAS UPURU PIEMIŅAS MŪRI, kurā būtu iekalts katra komunistu okupācijas gadu laikā kritušā, nomocītā latvieša vārds.

Tik daudz kapu ir iznīcināti, tik daudz kapu vietu Sibīrijas tundrās vispār nav zināmas. Ceļu uz brīvību nenogājām mēs vieni, kas šodien ievācam uzvaras augļus. Ceļu gāja arī visi tie, kas neatgriezās, bet šodien beidzot varētu atgriezties savā tēvzemē svētvieta, kur degtu mūžīgā uguns, lai arī mēs mīlestībā un pateicībā varētu noglāstīt savas tautas upuru vārdus.

MĀRA SOIKANE-TRAPĀNE.

QUO VADIS?

Mēs visi zinām, kā Atbrīvošanas kaņā rietumnieki mums pārdeva izšautus lielgabalu stobrus par dārgu naudu. Par tik, par cik ienaidniekam šie lielgabali zaudējumus nedarīja, tie, netieši, zaudējumus darīja mums pašiem - bet tomēr šie zaudējumi bija netieši. Tie lielgabali, kas šāva uz Kurzemes aizstāvjiem nākošajā pasaules kaņā, zaudējumus darīja tieši, bet tagad izrādās, ka par šiem Padomju lielgabaliem būs jāmaksā mums pašiem. Jaunā Latvija ir bijusi spiesta parakstīt līgumu, ka daļu no tās naudas, ko Rietumi ir aizdevuši Padomju Savienībai - tā tad arī par šiem lielgabaliem - maksāsim atpakaļ mēs paši. Mēs maksāsim par tiem vagoniem, kas mūs veda uz Sibīriju. Vecā Padomju Savienība nekad šos parādus ir nedomāja atmaksāt, un no vecās Padomju Savienības tagad pāri ir palicis tikai Gorbačevs pie rakstāmgalda Kremli. Vecā Padomju Savienība nespēja cilvēkus iesaistīt darbā, bet jaunās valstis to spēs - cer rietumnieki - un tāpēc šie kalpi spēs atmaksāt bankrotējušā saimnieka parādus.

Šī ir banku sistēma, kas darbojas neatkarīgi no rietumnieku valstsvīru deklarācijām, kas ir par tautu brīvību, un tās mēs varam saistīt ar mūsu karogiem un Dziesmu svētkiem. Ar saimnieciskajiem faktiem šim skaļajām rietumnieku frāzēm nav nekādu saistību - kā modernā diplomātijas valoda saka: "no linkage". Un tomēr visa rietumnieku naudas vara tiek koncentrēta vecajā Maskavā. Šī gada vidū, vēl pirms visām augusta pārmaiņām, Igaunija bija spējusi zināmā mērā atrāisties no šiem centrālajiem valgiem un tādējādi no viņas valsts produkcijas (GNP) 3% jau sedza ārzemju ieguldījumi, Latvijai tikai 1,5% un Lietuvai praktiski nemaz. Šī jaunā banku Maskavas sistēma ir tādās pat saistībās ar Rietumiem kā agrāk un ir stājusies Jaltas saprašanās vietā. Šī sistēma ir panākusi to, ka, jau tagad, nauda vairāk plūst rietumu virzienā, kā no rietumiem uz jaunajām austrumu zemēm. Apvienotā Eiropa, galvenokārt, Francijas ietekmē ir praktiski noslēgusi Čehoslovākijas un Polijas lauksaimniecības produktiem savu tirgu. Rietumnieki tajā pat laikā tomēr augstsirdīgi pamāca jaunos austrumus pārveidot savu saimniecību brīvā tirgus stilā, un tikpat liekuļoti bēdājas, ka jaunajiem tas gan viegli nebūšot, jo paši savu finansiālo stilu kopj internacionālā monopolisma virzienā. Neskatoties uz visu to, šī Apvienotā Eiropa ar vanaga aci vēro,

vai tikai jaunajās zemēs neparādīsies, kā viņi paši to saka, "nacionālā neiecietība", ko viņi izlieto savai "skaldi un valdi" politikai, kas jaunajām valstīm neļauj nostiprināt iekšējo stabilitāti. Austrumu bāzes ir atvietotas ar Rietumu bāzēm - tikai bez militārajām uniformām. To visu pavada psiholoģiskā vainas apziņas kultivēšana, it sevišķi uz tiem, kas zem boļševisma ir smakuši jau 70 gadu. Tā jau esot "viņu pašu vaina". Baltiešiem, savukārt, var pārņemt neuzticību Rietumiem II Pasaules karā.

Nedomāsim, ka tagad atklātībā varēs parādīties dokumenti, kas vērsīsies pret pašiem Rietumiem, kā Padomijas vecmātēm un auklēm. Amerika vēl tagad nav publicējusi dokumentus par šo Padomijas balstīšanu. Atcerēsimies, ka pēc 1917. gada revolūcijas jaunie Kremļa valdnieki gan sāka publicēt cara laika diplomātiskos dokumentus, bet tad jau it drīzi šo atklātību pārtrauca. Šie dokumenti nav vēl šodien publicēti - un es nedomāju, ka būs jebkad. Un nav jau nemaz jārūnā par dokumentiem: pilots Osipovičs jau šī gada janvārī Izvestijā atzinās, ka KAL-007 nošaušanā ir pilnīgi vainīgs Kremlis, bet rietumnieku žurnālisti, kas vainoja CIA, šo Osipoviča atzīšanos vienkārši noklusē. Rietumu politiķu un žurnālistu uzdevums vienmēr ir bijis raudzīties, lai tikai tie, kam pret Kremli ir bijis jācīnās formāli, to nespētu darīt arī faktiski. Tagad, kad varētu dokumentēt Tolstoja apsūdzību jugoslāvu izdošanā (un tieši serbu un kroātu!), Čekas dokumenti pēkšņi klusē, jo jāklusē pašiem Rietumiem.

Visus šos gadus mēs šo rietumnieku divkosību, protams, it labi redzējām, bet nodibināt sakarus ar tautu Latvijā politiskajā laukā bija praktiski neiespējama lieta. Čekas acs, ar rietumnieku tehnoloģijas palīdzību, to nekad nepieļautu. Es atceros, ka tajā laikā, kad sāka parādīties "Dzimtenes Balss", kāds mūsu piedzīvojis politisks darbinieks sacīja, ka šai propagandas avīzei vajagot sūtīt vēstules un ar to argumentēt, jo tādējādi tikšot radīts Latvijā kāds analīzes centrs, kas būtu spiests vismaz pretendēt uz nacionālo centienu eksistenci. Te ir arī "tiltu mešanas" aspekts. Par tādu pieeju atklāti runāt nevarēja tad, un vārdus minēt nevar vēl tagad. Tāpat bija skaidrs, ka Padomijā, un ne tikai Baltijā vien, bija jābūt ļaudīm, kas saredzētu boļševisma bojā eju, un ar kuriem būtu uzņemami sakari - lai cik netieši. Bija tomēr skaidrs, ka šāda "tiltu mešana" arī čekai ir skaidra lieta un ka tā vairums gadījumos beigtos ar iepīšanu pašas Čekas tīklos. Un tomēr, pat pašā Čekā šie boļševisma bojā ejas saredzētāji bija - varbūt visa Gorbačeva akcija un pretakcija ir šīs analīzes rezultāts. Iesim vienu soli tālāk: šī analīze, šie ļaudis nekādā veidā nevar būt akli pret Rietumu saimnieciskajiem centieniem arī tagad. Tajā pat laikā tie nevar būt akli savas bezspēcības priekšā - bezspēcības, kas slēpjas izolētībā. Mūsu uzdevums šos ļaudis sameklēt ir kļuvis svarīgāks kā jebkad. Nacionālā šķelšana, savstarpēja uzskūdīšana, "skaldi un valdi" metode iet uz priekšu pilnā sparā. Pašas nacionālās grupas, diemžēl, nav visai daudz mācījušās - un tomēr ir jābūt cilvēkiem, kas arī šo spēli saredz, un tie mums ir jāsameklē. Mums jāmet tilti atkal vairāk kā jebkad. Ne tikai Baltija, bet visas jaunās republikas ir nostādītas jauna vēstures uzdevuma priekšā - kontrolēt Rietumu netiešo kolonizāciju un jaunu tirgu dominēšanu.

Leģenda stāsta, ka apustulis Pēteris redzējis Kristu it kā atkal dzīvu un jautājis viņam, kurp tas ejot - quo vadis - uz ko Kristus atbildējis: "Eju uz Romu, lai atkal tiktu sist krustā". Arī mēs tagad varam jautāt, kurp dodas suverēnā Latvija. Suverēnitāte nav fakts, bet princips; princips, par ko vienmēr ir bijis jācīnās. Tas ir Lāčplēša apburtās salas simbols, kas aiz sava ārējā skaituma slēpj apslēpto draudu - iemidzināt Lāčplēša karavīrus akmens miegā. Tagad, vairāk kā jebkad, kad plīvo mūsu karogi, mums jāatceras mude: "Vēl cīņa nav galā, un nebeigsies!..."

IMANTS STEPRĀNS.

Latvijas republikas satversmē un daudzos dokumentos un pārskatos pēc tam allaž teikts - "Latvija ir lauksaimniecības zeme". Kaut kolchozu varmācīgā sistēma gadiem postījusi un grāvusi Latvijas lauksaimniecību un nogālējusi tās kopējus, tūlīt pēc pirmām brīvības jausmām latvietis atkal atgriezies pie zemes, cik tālu tas tam bijis iespējams. Dzimtenes laikrakstos lasām par lauksaimniecības atjaunošanu, zemes atdošanu (vai vismaz kādas daļas) tās kādreizējiem īpašniekiem. Saimnieciskā sabrukuma stāvoklī, kādā komunisma spaidu ideoloģijas secībā novesta Latvija, kad visai zemei draud bēdas, tas ir saprotami. Lauki allaž glābuši zemi visos laikos, tāpēc tagad jāatzīst lauksaimniecības uzdevums apgādāt tautu ar pārtiku. Tālāk skatījumā tomēr ir jājautā - vai Latvijā - krustcelēs starp rietumiem un austrumiem - var būt lauksaimniecības zeme un konkurēt starptautiskā tirgū ar kaut tikai, piemēram, Dāniju, nemaz nerunājot par "lauksaimniecības ražojumu fabrikām" Kanadā, Arģentīnā un ASV. Latvija, pieņemot, ka tai izdosies atgūt pilnīgu noteikšanu savā zemē (valsts varu ieskaitot) un Krievija kļūs patiesi demokrātiska, varētu pastāvēt kā sīkrūpniecības, transita un tūrisma valsts.

Savā laikā Latvijā darbojās cerīgi pasākumi - Hirša austuves, VEFs, Ņuze. "Grāmatu Draugs" izdeva ne tikai lata grāmatas, pilnīgi modernizējot grāmatniecību Latvijā, bet sāka izplesties Lietuvā, Polijā un citur. Mūsu lauksaimniecības ražojumi prasīja valsts piemaksas (bekons). Tagad, kad murgu laiks beidzies, dzimtene mēģina - pagaidām sīkos dīglišos - atjaunot sīkrūpniecību un tirdzniecību. Tā tam arī jānotiek, jo darbība "no augšas", dekrēti, ieteikumi nezina vai daudz palīdzēs. Notiek interesanti privātsaimniecības mēģinājumi. Jauneklis Kurzemē, piemājas zemītē, audzē rožu stādus, kurus ved uz Krieviju, pagaidām pats savā mašīnā. Latviešu ģimene ražo rokturus somām, importējot tos uz Zviedriju! Nešaubos, ka ir neskaitāmi citi piemēri latviešu uzņēmībai. No Havajas uz ASV vidieni katru nakti lidmašīnas ved puķes un augļus. Kāpēc Latvijas siltumnīcās ražotos augļus un puķes nevarētu eksportēt uz kaimiņvalstīm un rietumiem?

Lielo valšņu vadītāji apsēsti ar milzu konglomerātu idejām. Mazas vienības nevarot pastāvēt. Centrālās spēki, nacionālisma urdīti, turpina darboties visās vēl pastāvošās imperijās. Lielās valstis novērsīšot karus un nodrošināšot mieru. Manuprāt, galīgi aplams pieņēmums. No mazo valšņu ķildām karī nav izcēlušies. Tie izcēlušies tāpēc, ka l i e l i e tanīs iejaukušies. Mazo valšņu pastāvēšana un viņu konfliktu izlīdzināšana sarunu un līgumu ceļā nodrošinātu mieru. "Lielās, mīrmīlīgās" ir pasaules mieram daudz bīstamākas. Interesanti ieteikumi atrodami E. Antona Benjamiņa, Jr. rakstā iepriekšējā numurā (kaut visiem viņa ieteikumiem nevaru piekrist). Citēšu: - "rakstā gan ieteicu politisku manevru, kas burtiski mainītu latviešu seno, sentimentālo un novecojušos pašuztveri un atteiktos pielietot pašapzīmi, kā "zemnieku" vai "arāju" tautu." (...) Tālāk - "vairums šodienas latvieši ir pilsētnieki" un t. t.

Starp Virzas "Straumēni" patriarchālismu, "tautas dziesmu arājiņu" un moderno laikmetu ir nostājusies realitāte. Jaunatne bēg uz pilsētām. Tas notiek ne tikai dzimtenē, bet visā pasaulē. Lauksaimniecības ASV un Kanadā taču jau tagad ir lauksaimniecības ražojumu fabrikas. Mazas lauku saimniecības, apstrā-

dātas neracionāli, gan var sagādāt pārtiku sev, tas arī ir viss. Vai uz pārmaiņām pasaules ekonomijā lai joprojām raugamies ar sentimentalitātes apmīļotām acīm?

Latvijas nākotne iezīmējas kā attīstītas sīkrūpniecības (pavērosim "Trešās pasaules" progresīvās valstis!), transita (Latvija atrodas krustceļos starp Krieviju un pārējo pasauli) un tūrisma (pieņemot, ka zemes ekoloģisko piesārņošanu izdosies novērst) zemei.

Uzdevums ir smags, bet latviešu tauta, inteliģenta, darbīga un spējīga, apstākļiem kļūstot labvēlīgiem, to varētu veikt.

KĀRLIS ŅEZBERS.

IEGULDI SAVĀ ZEMĒ - IEGŪS LATVIJA, IEGŪSI TU!

Akciju sabiedrība "VENTA" uzsāk aktīvu darbību ar devīzi "LATVIETIS LATVIJAI".

"Lūgumu un prasību pēc palīdzības Latvijas celtniecības un būvniecības atjaunošanā ir vairāk nekā tas akciju sabiedrībai "Venta" būtu pa spēkam," tā norāda tās direktors, vecākais būvzinīeris Andris Zeidaks pēc divu nedēļu pavadīta laika Latvijā, tiekoties ar celtniekiem, tautsaimniekiem un citiem Latvijas saimnieciskiem darbiniekiem.

Latvijas neatkarība ir pasludināta. To ir atzinušas kā brīvās pasaules valstis, tā līdzšinējā apspiedēja - Padomju Savienība. Līdz ar to aizbildināšanās par nezināmu rītdienu un nākotni, kas saistās ar līdzekļu un kapitāla ieguldījumiem Latvijas celtniecības atjaunošanā un tiešu palīdzību atjaunotai Latvijas valstij būtu atmetama. Necerēti ātri un negaidot ir pienācis laiks, kad mums katram būtu jādomā par sava parāda atdošanu zemei, kuŗā, ne tikai mēs ieraudzījām pirmo reizi savā mūžā Latvijas sauli, bet kuŗa mūs izskoloja, izaudzināja un arī pavadīja tālajās un svešajās zemēs un kuŗa šodien sagaida, ka gāju putni reiz atkal atgriezīsies tur, no kurienes viņi aizlidoja. Tie, kuŗi palika Volchovas purvos, Veļtkajas Lūkos un Kurzemes cietoksnī, savu parādu Latvijai ir atdevuši jau desmitkārtīgi, bet ne mēs, pārējie, kuŗiem šajos 50 gados maizes riecens nav bijis no plānajiem.

Lai uzceltu un atdzīvinātu 50 gadu laikā postītu, izslauktu un plucinātu, apzagtu un izlaupītu valsti, kas kādreiz bija sasniegusi samērā augstu dzīves standartu, nepietiks ar labo gribu un darba spēku. Vajadzīgs daudz vairāk. Ir nepieciešams materiāls un līdzekļi darba rīku un rūpniecības mašīnu sagādei. Jau vairākus gadus, sadarbībā ar dažādām ārzemju firmām un uzņēmumiem, Latvijā ir sākusi veidoties kooperatīvu veida akciju sabiedrības ar ieguldījumiem kā no Latvijas, tā arī no ārzemēm, ar ārzemju kapitālu uz dažādiem noteikumiem un dažādām akciju proporcijām. Var teikt, ka līdz šim šīs akciju sabiedrības darbojās ierobežotā apmērā atsevišķiem izraudzītiem mērķiem un speciāliem uzdevumiem, kuŗiem nav tuvāka sakara ar celtniecības atdzīvināšanu un būvniecības atjaunošanu. Šim pēdējam uzdevumam jau kopš 1990. gada rudens ir atjaunota "Venta" akciju sabiedrība, kuŗas mērķis ir rast līdzekļus akciju veidā darba rīku, mašīnu sagādei. Visu to izīrētu personīgām vajadzībām Latvijas jaunajiem celtniekiem. Par sabiedrības "Venta" noteikumiem rakstīju jau agrāk.

Tagad Ventas darbība redzami virzījies tālāk. A. Zeidaks Latvijas apciemojumā iepazīties ar apstākļiem uz vietas. Viņš skaidrojās labākās iespējas celtniecības izveidošanā un darba rīku sagādē. No sarunām ar vairāk kā 25 personām noskaidrojies, ka vajadzību Latvijas jaunuzbūvei un celtniecības atplaukšanai ir daudz vairāk nekā līdzekļu. Visu vajadzīgo būtu iespējams sagādāt tikai tad, ja "Venta" akcionāru skaits palielinātos vai celtos akciju pirkums. Sarunas ar iespējamiem partneriem par kopēja pasākuma izveidošanu notika pēc Ventas direktoru norunām un ieteikumiem. Sadarbība jau nolīgta ar 3 uzņēmumiem: Mellužos esošo firmu "Pamats" (vadītāji Ģirts Adminis un Māris Miķelsons), ar Rencēnos atrodošos "Saime" (vadītājs Māris Peičs) un Klapkalnciema "Colla" (vada Sarma Upesleja). Prioritā-

šu kārtā Venta varēs daļēji financēt šādas vajadzības: celtniecības darba rīku sagādē personīgajiem lietotājiem kopdarbībā ar Collu; pārvietojamu gateņu sagādē Pamatam, Saimei un Collai. Gateņus lietos mazu baļķu sazāģēšanai būvmateriālos; labu darba galdu sagādē Pamatam un Saimei eksporta kvalitātes galdniecības (iebūvējamu mēbeļu) ražošanas izveidošanai; pārvietojama akmeņu lauēja sagādē Saimei, laukakmeņu laušanai ceļiem un betonam.

Zeidaks norāda, ka viņš sarunās ieguvis palīdzību, ka šīs firmas spēšot izlietot sagādātos darba rīkus un mašīnas ienesīgi un ražīgi. "Venta" ar savu peļņas daļu varēsot vēlāk sadarboties ar citiem uzņēmumiem Latvijā. Par mīnētām vajadzībām liecina arī ciemiņi no Latvijas, kas še ieradušies no dažādiem apgabaliem un pagastiem. Tas pierāda, ka šāds izvērtējums nav tikai dažu personu izdoma, bet gan vispārējs atzinums un kopējs pieņēmums. Paliek jautājums - cik no mums šodien apzinās un izprot nepieciešamību sniegt palīdzību zemei un roku tautai, kas beidzot ir sagaidījusi brīvības saules uzlēkšanu?

Jūlijā Latvijā nodibināts kopuzņēmums "Namdaris", kuŗā 80% līdzdalība būs Ventai (arī 3 no 5 direktoriem, tātad pilnīga kontrole), bet ik pa 10% Namdarim un Saimei. Namdara izveidošanu pēc Latvijā spēkā esošiem noteikumiem kārtot jurists Guntis Grants Rīgā. Namdara ^{birojs} un grāmatvedis atradīsies Mellužos, kopā ar Pamatu. Vēlāk Namdarī varēs iesaistīt Collu un arī citus uzņēmumus, kas būs ieguvuši juridiskas tiesības. Namdara dibināšanas izdevumus, pagaidām rubļos, segs Pamatam un Saime, kamēr Venta savu daļu pagaidām ieturēs tās īpašā kontā kā "mantisku ieguldījumu", ko vēlāk varēs izlietot darba rīku iegādei, līdzīgi Ventas pārejam kapitālam.

Pēc inž. A. Zeidaka patreizējās informācijas, elektriskie darba rīki būtu jāiepērk Eiropā. Izdevīgākā šķiet Zviedrija. Gateņus iepirktu ASV. Akmeņu lauēja-malēja iegādes iespējas vēl ir izvērtēšanā, tāpat iegādes un nosūtīšanas iespējas uz Latviju. Patī sūtīšana jāsāk, tikko būs reģistrēti Namdara juridiskie dokumenti (muitas dēļ!) un Ventas kontā būs ienākusi pietiekami liela daļa akciju aizdevuma kapitālā.

Citāda veida sadarbību ar Ventu vēlas "Vidzemīte" Limbažos (vad. Guntars Liepiņš). Viņš ierosina kādam celtniecības amatniekam doties uz Ziemeļameriku un kādu laiku strādāt kopā ar rietumu celtniekiem un uzņēmumiem, lai apgūtu jaunāko tehniku un šo zemju būvniecības darba jaunākos papēmienu. Izsaukums būtu jāizdara rietumu zemju tautiešiem, bet it sevišķi latviešu būvuzņēmējiem un dažādu speciālu būvdarbu kontraktoriem, kam būtu labākas iespējas atbraucējus izvietot un apmācīt. Ceļš, uzturēšanās izdevumi un arī "kabatas nauda" par padarīto būtu jāsedz izsaucejam. Šis ir aicinājums, kas nopietni apsverams katram Ventas darbiniekam, bet jo vairāk mūsu prasmīgajiem uzņēmējiem rietumos. Ventas direktors A. Zeidaks norāda, ka "Vidzemīte" ir lielākā no viņa sarunu partneru firmām Latvijā ar vairāk ka loo darbiniekiem - nozīmīga un progresīva.

Pēc A. Zeidaka - ieguldījumi A/S "Venta" varētu izvērsties par ļoti ienesīgiem darījumiem ar iespējami 30% peļņu, kas saistītos īpaši ar gateņu iegādi un jaunsaimniekiem piešķirto baļķu sazāģēšanu, kas patreiz guļ mežos neapstrādāti. Iespēja pieklājīgi nopelnīt esot saredzama arī citāda veida darījumos, īpaši darba rīku izīrēšanā. Līdz ar to ieguldījumi Ventā varētu būt ienesīgāki par ieguldījumiem patreiz rietumos, kur likmes ir zemas.

Sākuma gados Ventas akcionāru peļņu paredzēts ieguldīt citos uzņēmumos Latvijā, lai paplašinātu un kāpinātu celtniecības attīstību un dotu iespēju drīzāk un vairāk atjaunotās Latvijas jaunsaimniekiem tikt pie savām mājām, klē-

tīm un šķūpiem. Latvijas nākotne būs atkarīga no lauksaimnieka sētas ražīguma, vairuma un kvalitātes, vai citiem vārdiem - maizes, ko spēs galdā likt savai tautai Latvijas zemnieks. Tā pelnītāji būs abi - palīdzības sniedzējs ar ieguldījumu uz labiem noteikumiem un sapēmējs par darba rīkiem, kas aizvietos viņa roku darbu, bet visvairāk katra patiesa latvieša apziņa, ka arī es, lūk, atdošu Latvijai viņas daļu.

A/S "Venta" akciju iegādes noteikumi nav mainīti. Katras akcijas cena ir \$ 1.-, kas saistīti ar kapitāla aizdevumu un nenoteiktiem augļiem, nedz arī atmaksas laiku. Tas ir \$ 105.- par katru līdz 31. augustam iepirktu vai pilnīgi samaksātu akciju. Tātad par \$ 106.- katrs, kas vēlas, var iegādāties 1 Ventas akciju, pie kam \$ 1.- ir neatmaksājams, bet pārējie \$ 105.- ir aizdevums, paredzēts atdošanai, ieskaitot augļus, par kuŗu piešķiršanu un sadali un laiku lemj Ventas vadība, vadoties no pasākuma ienesības, saimnieciskajiem apstākļiem un nepieciešamības Latvijā. Vēlāk pirktām akcijām parastais aizdevums varētu būt nedaudz lielāks.

Ventas dibinātāju sakotnējā iecere bija savākt ap 500.000 dolāru lielu kapitālu. Šī summa tagad samazināta uz \$ 200.000. Patlaban sabiedrības rīcībā ir jau ap \$ 80.000. Venta ir privāta akciju sabiedrība ar 2.000 vienlīdzīgu tiesību akcijām, no kuŗām ap 1.400 vēl ir dabūjamas.

Tiem, kam interesē šis pasākums un kas saskata tā nepieciešamību, Latvijas celtniecības un uzbūves atjaunošanas nozīmi kā latviešu tautas drošāko pamatu tās šķēršļu pilnajā un nepārredzamā nākotnē, kam sirdsapziņa par neatdoto parādu Latvijai nedod miera, tuvākai informācijai un akciju darījumiem lūgti rakstīt inž. Andrim Zeidakam, Venta Development Ltd., 2430 Norcrest Court, Burnaby, B. C. V3J 1C6, tālrunis 604-421-6046, vai A. Zeidakam, 192 Lakeview St., Castlegar, B. C., V1N 1B8, tālrunis darbā 604-365-3559, mājā - 604-365-7532, telefaks - 604-365-4282.

Lai netērētu ieguldīto, bet līdz šim vēl neaktīvo kapitālu, Venta darbojas un līdz ienākumu sākumam turpinās darboties bez algotiem darbiniekiem (ar ziedotu darba laiku). Ventas vadība lūdz tikmēr piedot akciju dokumentācijas un vēstulju ne vienmēr drīzu nosūtīšanu.

SKRASTIŅU INDULIS.

IZŠKIROŠS GADS MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJAI.

19. augustā iesākās jaunais mācību gads Ministeres latviešu ģimnazijā - iesākās ar trauksmainajām ziņām no Maskavas par galma apvērsumu Kremļī. Skolas saimei, pulcējoties skolas pagalmā pie Latvijas karoga un dziedot valsts himnu, nevarēja nenesties domas uz Latviju pie radiem, pie draugiem. Ģimnazijai šim jaunajam mācību gadam būs izšķiroša nozīme nākotnē, nomainoties skolas vadībai un beidzoties pārejas posmam.

Pēc divu gadu darbības, lai dotos atpakaļ savā darba vietā Bostonas universitātē, ģimnaziju atstāja direktriše Valda Dreimane-Melngaile. Ar šīm pāris rindipām gribas pateikties Melngailes kundzei par viņas Ministerē paveikto darbu, kas nebija mazs. Pieminēsim šo divu gadu galvenos notikumus - Ministerē notikušās izglītības konferences, pirmo skolēnu uzņemšanu no Latvijas, īpaši neaizstājamo darbu - latviešu valodas mācīšanas vadlīniju rediģēšanu vācu valodā, kur V. Melngaile ieguldīja milzu laiku un enerģiju. Par to viņai pienākas vislielākā atzinība. Skriet arī, ka gribas Valdai pateikties par dvēseliskumu un patiesumu, ko viņa ienesa Ministeres skolas, skolēnu un skolotāju dzīvē, kaut arī šis patiesums varbūt dažiem palika neizprasts, ja pat ne traucējošs. Vēl ilgi Ministeres ģimnazijas sienās skanēs Valdas dzejskādas runas, cilvēku sirdīs valdīs viņas humānais gars. Tātad, par visu - paldies!

Direktors 91./2. mācību gadam ir Andrejs Straubergs. Dzimis Rīgā, 1932. gadā, pazīstamā latinista un folklorista Kārļa Strauberga ģimenē, pārcēlies uz Zviedriju 1944. gadā. Stokholmā viņš ieguva maģistra grādu (Filozofijas maģistrs) matemātikā,

fizikā un ķīmijā. Kopš 1964. gadā nodevies skolotāja darbam, strādājis 3 zviedru skolās, ieņemot pat vice-direktora un fizikas priekšmeta vadītāja vietu. Sākumā mācījis 3 zinātņu priekšmetus vidējās klasēs, beidzamajos 7 gados augstākajās klasēs. Specializējies matemātikas un datoru zinību mācīšanā, piedaloties kompjūteru mācību plānu veidošanā visas Zviedrijas mērogā. Visus šos gadus iesaistījies latviešu sabiedriskos darbos: bijis Zviedrijas Latviešu Centrālajā Padomē dažādos valdes amatos, ieskaitot vice-priekšsēža, joprojām ir kasieris Latviešu Palīdzības Komitejā, piedalījies Nacionālā Fonda darbā, bijis Stokholmas skolas direktors un nometņu organizēšanas dalībnieks. Mācījis Ministerē no 1975.-7. gadam.

Jaunais MLĢ direktors par vienu no saviem vissvarīgākajiem uzdevumiem uzskata savest kārtībā pēdējos nenokārtotos administratīvos jautājumus sakarā ar skolas statusu, jo, sākot ar šo gadu, stāsies spēkā jaunais skolas likums, kas dod ģimnazijai pilnas vācu abiturija tiesības. Viens no šiem jautājumiem paliek skolotāju tiesību atzīšana, proti, papildināt skolotāju sastāvu ar latviešu skolotājiem, kuŗu tiesības mācīt atzīst vācu iestādes.

Sogad MLĢ skolotāju sastāvs ir šāds: Edīte Annusa (mūzika, folklorā), Andris Aukmanis (vēsture, politika), Andrejs Brūvers (ticības mācība baptīstiem), Viktors Kangeris (sports), mācītāja Ilze Kuplēna (ticības mācība luterāņiem), Ivika Laev (vēsture, ģeogrāfija, vācu valoda), Juris Plakans (rotkalšana), Rolands Lappuķe (bioloģija), Biruta Petre (latviešu un krievu valoda), Fritz Seibold (vācu valoda), Roland Semmel (māksla, bioloģija), Frida Roesch (franču un vācu valoda, sabiedriskās zinātnes), Alberts Spoģis (ticības mācība katoļiem), Andrejs Straubergs (ķīmija, matemātika, fizika), Daina Vītola (latviešu un angļu valoda), Rafael Utermann (angļu valoda, sports), Mārtiņš Zandbergs (matemātika, fizika).

MLB šobrīd piedzīvo jaunu un svarīgu pagriezienu skolēnu sastāvā. Ģimnazijā mācās 84 skolēni. Pagājušā gada Latvijas skolēniem, kuŗu lielu daļu izvēlējās nopietnā konkursā, šogad pievienojas jauni. Astoņus no tiem izlasīja skolotāji no vairāk kā 240 kandidātiem, piešķirot stipendijas. Citi paši gādā par savu finansēšanu ar radu vai organizāciju palīdzību, gluži tāpat kā citi no ASV un Kanadas. Visu kopā ņemot, ir 43 skolēni, kas pastāvīgi dzīvo Vācijā, 30 Latvijas skolēni, 8 no ASV un pa 1 no Kanadas, Zviedrijas un Ungārijas. Lielākā skolēnu daļa (51) dzīvo internātā, ko vada Zuze Sila ar 3 audzinātāju palīdzību (Silvija Būmane, Viktors Kangeris un Roberts Laivipš).

47. ģimnazijas pastāvēšanas gads iezīmē jaunu posmu. Skolēnu skaits ir liels un atspoguļo jaunos laikus, kad atveras Latvijas vārti - Latvijas skolēni jau ieņem nozīmīgu vietu ģimnazijas dzīvē. Gadā, kad apstiprinās skolas statusu, Latvijas atbrīvošana liek pārdomāt skolas nozīmi un nākotni - visus pēckara gadus MLĢ bijusi neatkarības idejas nesēja un trimdas pastāvēšanas simbols. Kad neatkarība vairs nebūs tikai ideja, bet realitāte, MLĢ nebūs vairs tikai trimdas skola Latvijai. Ir pienācis laiks īstenot konceptu par MLĢ jauno lomu atjaunotā Latvijā, jo visas domas nesas tagad uz turieni. Tāda taču bija trimdas jēga un liktenis.

Dr. ROLANDS LAPPUĶE.

ABRENĒ PILNA MĀJA.

Bija vasaras vidus Francijā un ABRENES laudīm rokas pilnas darba. No 22. jūlija - 10. augustam risinājās Vasaras skola un paralēli no 4. - 11. augustam ģimeņu nometne 3x3. Šajā nedēļā tur uzturējās vairāk nekā 100 cilvēku gan no Vācijas, ASV, Latvijas, Igaunijas, Francijas, Zviedrijas un Lielbritānijas, kā arī

mazs pulciņš viesu - vijolnieki no Katalānijas. Tie iemīlēja šo latviešu īpašumu Loāras upes ielejā un atgriezās katru gadu.

Šī bija trešā 3x3 nometne Abrenē un pirmā patstāvīgi rīkotā Vasaras skola. Nodarbības bieži notika kopā. Cilvēki nāca un gāja. Spriežot pēc oficiālā adrešu saraksta, kopīgais dalībnieku skaits bija 73.

Gaisotne izrādījās ļoti dzīva. Vakariņās ēdamzālē atskanēja priecīga ļaužu čalošana. Allaž kādi bērni skraidīja šurp un turp. Balles vakarā, pēc glaunām vakariņām un priekšnesumiem, visas paaudzes gāja rotaļās. Sekoja dziedāšana līdz agrai rīta stundai A. Graša ģitāres pavadījumā. Kā izteicās Latvijas AP deputāts Odisejs Kostanda, kas strādāja par lektoru abos pasākumos, viņš Abrenē izjutis īsti latvisku garu, juties kā savās mājās. Tas esot bijis tik patīkami, ka vispār nav vēlējies iziet ārā pa pils vārtiem.

3x3 virstemats bija "Latvija šodien un rīt: valsts politiskā, sabiedriskā un kulturālā attīstība". Lektoros no Latvijas bija TF priekšsēdis R. Ražuks, starptautiskās organizācijas "Glābiet bērnus" Latvijas nodaļas vadītāja I. Ebeļa, dzejnieks un žurnāla "Grāmata" redaktors L. Briedis, folkloriste M. Mellēna un deputāts O. Kostanda; no trimdas - vēsturnieks Dr. J. A. Trapāns, jurists un politiologs E. Levits, Bonnas Universitātes baltu valodu lektors A. Grasis, literāts F. Launags, ārsts un politiskais aktivists Ģ. Zēgners, kā arī starptautisko tiesību bibliotekārs Ā. Sprūdžs.

Rotkalšanas apmācības piedāvāja rotkalis Jānis Brants, vitrāžu (stikla daiļrades mākslu) - Tenis Grasis (abi no Latvijas). Notika dziedāšanas stundas A. Graša vadībā un franču valodas īskursi Ilzes Tērmānes (Lielbritānija) vadībā. Plašu atzinību ieguva humora pilnā 3x3 avīze "Abrenes Lāsītes", ko sagatavoja J. Liepiņš un J. Putriņš ar palīgiem. Nometni vadīja I. Cāzere. Administratīvos darbos palīdzēja I. Āva-Kramēna.

4. augustā 3x3 un skolas saimei bija izdevība iepazīties ar LTF priekšsēdi R. Ražuku. Viņaprāt, LTF jādabojoties kā apvienojošai tautas kustībai - nevis kā politiskai partijai - līdz tam brīdim, kad Latvija būs neatkarīga, vai arī skaidri ceļā uz to. Varas orgānos joprojām strādājot daudz vecās sistēmas funkcionāru, kādēļ LTF veidojot datu banku, kurā uzkrājot informāciju par talantīgiem cilvēkiem, kas varētu darboties Latvijas varas struktūrās (Pēc nometnes stāvoklis Latvijā bija mainījies, tomēr interesanti atkārtot lektoru vērtējumus par situāciju tobrīd.).

Nākamā rītā O. Kostanda stāstīja par janvāra notikumiem. Kā zināms, Maskavas lojālo spēku vardarbīgās akcijas modināja Latvijas iedzīvotājus, kas cēla barikādes ap stratēģiskiem objektiem Rīgā. Pēc Kostandas vērojumiem - Latvijas valdība neesot bijusi visai gatava mobilizēties kopā ar tautu. Bet tautai neesot bijis svarīgi, ko teiks valdība. Galvenais bija cīņa par Latviju. Kad tajās dienās no Latvijas laukiem atbraukuši 350 brīvprātīgie miliči, tie nevienam neesot bijuši vajadzīgi.

Politologs E. Levits izteicās, ka Latvijas valdība janvāra dienās, acīmredzot, esot zaudējusi kontroli par situāciju. Tādēļ jājaudājot: kādēļ nespējīgie ministri neesot nomainīti? Uz šādu prasību I. Godmanis esot atbildējis ar brīdinājumu, ka tādā gadījumā atkāpšoties viņš pats, atbildēja O. Kostanda.

Noslēgumā O. Kostanda norādīja, ka, par spīti janvāra notikumiem, aizsardzības vienību veidošana joprojām tiek vilcināta.

Pēcpusdienā J. A. Trapāna un Ā. Sprūdža vadībā apsprieda jautājumu: kā darbojas zinātniskās organizācijas Rietumos? Pēc tam E. Levits aplūkoja tematu: Tiesiskas valsts veidošana Latvijā. Latvijai jāklūstot tiesiskai valstij, lai tā atgrieztos Eiropā. To kavējot apstākļi, ka Latvijas (un PSRS) struktūrās pārmantota veca Krievijas tradīcija: tiesību neievērošana. Tiesisku valsti veidojot no augšas, prasot valdībai tiesiskas valsts principu ievērošanu; valdības aparātam jāreaģē uz situāciju; ja tas to nespējot, attiecīgie ierēdņi atļāzāmi.

Vakarā I. Ebeļa pastāstīja par bērnu traģisko likteni Latvijā. Par to liecināja "Glābiet bērnus!"

sagatavotā videofilmā, kurā redzējām, kā bērni Latvijā cieš no dabas piesārņošanas, no saindētas pārtikas, no trūkumiem medicīniskā aprūpē un t. t. Filmas skatī ar slimiem un kropļiem bērniem satrauca. I. Ebeļa ieteica izplatīt Rietumos informāciju par šo bērnu likteni. Par katru ziedoto dolāru Rīgā varot nopirkt vairāk kā Rietumos.

"Glābiet bērnus" adrese: Vecpilsētas ielā 13/15, 226050 Rīga. Tel. 280 735 vai 285 674.

6. augusta rītā E. Levits un R. Ražuks aplūkoja tematu "Latvijas pagaidu pamatlikuma projekts: vai šāda konstitūcija ir derīga?" Seit bija runa par jauno "Latvijas Republikas pamatlikumu pārejas periodam", ko izstrādājusi grupa Latvijas Demokratiskās Darba Partijas (bijušās neatkarīgās komunistiskās partijas) deputātu AP. Abi lektori norādīja, ka tautai bijis maz izdevības iepazīties ar šo pārejas perioda konstitūciju, ko AP jau pirmajā lasījumā pieņēmusi. Projekts izstrādāts šī gada martā, bet presē publicēts tikai jūlijā, tikai pēc tam, kad LTF to specifiski pieprasījis.

Levits vispirms paskaidroja, kādu juridisku lomu spēlēja 4. maija neatkarības deklarācija - un kādēļ tās pieņemšanas brīdī netika pilnā mērā atjaunota vecā Latvijas Republikas tiesību sistēma. Ar 4. maija deklarāciju noteikts, ka Latvija ir pārejas posmā uz neatkarību un aptuveni 80% Latvijas iestāžu tika atrautas no Kremļa kontroles. Šobrīd pie varas ir "pagaidu valdība", kurās uzdevums ir pārņemt savā kontrolē visas iestādes. 4. maijā netika atjaunota vecā Latvijas Republikas tiesību sistēma tādēļ, ka nebija plaši pieejami attiecīgie dokumenti un ka pa daļai tie vairs neatbilda apstākļiem. Turpmāk paredzams, ka Latvijas tiesiskos pamatus veidos: 1) Latvijas Satversmes 1., 2., 3. un 6. pantu, 2) 4. maija deklarācija un 3) jaunais pamatlikums.

R. Ražuks norādīja, ka pamatlikuma projekts parādījies pēkšņi. Tas izraisījis skeptisku nostāju LTF Domē un tautā. Daži vaicājot: ja mērķis bija atjaunot 1918. gada republiku, vai vispār ir vajadzīgs jauns pamatlikums. Viņaprāt, nepieciešams pieņemt pamatlikumu vai arī likumu par valsts varu pārejas posmā. Levits ieteica pamatlikuma projektā izdarīt grozījumus.

Pēcpusdienā L. Briedis iepazīstināja ar latviešu, lietuviešu un igauņu dzejas attīstību pēdējos gadu desmitos. Vakarā sekoja paneldiskusija par stāvokli Latvijā ar virsrakstu "Reāls progress vai kaunīga mīnāšanās uz vietas?" To vadīja J. A. Trapāns. Piedalījās R. Ražuks, E. Levits, O. Kostanda un TF Domes un Latvijas Komitejas loceklis J. Putriņš.

7. augustā M. Mellēna un A. Grasis aplūkoja tematu "Folkloras nozīme mūsdienu dzīvē". M. Mellēna rīta sesiju ievadīja ar atzinumu: par cilvēku jāizaug, bet Latvijā bieži vien izaug necilvēki, kam trūkst morālu vērtību. Lai izaugtu par cilvēku, vajadzīga cieņa pret citām kultūrām un dialogs ar savu kultūru, apziņa par savas tautas ētiku. Pie latviešu ētikas pamatvērtībām pieder saskaņa. Cilvēkam jābūt saskaņā ar sevi, ar citiem, ar Dieva ritmiem, ar dabu un ar pasaules likumsakarībām, kurās iekļaujas darbu darot un svētkos ejot. Cilvēks pats izvēlas ceļu pie Dieva - caur kristīgo baznīcu, latviešu dievstībām, vai arī citādi. A. Grasis aprādīja, ka tieši minētā saskaņa ar dabu latviešiem bijusi visaugstākā vērtība, kas noderīga mūsdienu cilvēkam visā pasaulē.

Pēcpusdienā sekoja ekskursija uz Loāras ielejas slavenajām pilīm un "pikniks" Abrenes pagalmā. Vakarā E. Levits runāja par attīstības procesu postsociālistiskās valstīs, norādot, ka gūtā pieredze attiecas uz Latviju. Viņam vaicāja, vai Latviju šobrīd varot saukt par šādu valsti? Atbilde - ceļā uz valsts sabiedrisko un ekonomisko attīstību ir jāievēro zināmas prioritātes: jāveic izglītības un zi-

nātpu reformas, jānostiprina brīva prese un t. t. Taču daudz reformu, kādas ir iespējamas, Latvijā vēl pagaidām neesot veiktas.

8. augusta rītā R. Ražuks tuvāk pastāstīja par LTF nākotnes uzdevumiem. Sekoja pārrunas par pilsonības jautājuma atrisināšanu Latvijā. Diskusijā, ko vadīja Ģ. Zēgners, R. Ražuks un E. Levits, apsprieda arī "nulles variantu" pilsonības jautājumā - tās ir priekšlikums ne tikai atjaunot Latvijas pilsonību līdzšinējiem pilsoņiem un viņu pēcnācējiem, bet arī piešķirt pilsonību tiem iebraucējiem, kas pastāvīgi dzīvo Latvijā; izskanēja atzinums, ka citās republikās, kur nulles variants īstenots, tas nav atrisinājis starpnacionālās problēmas. Jaunie, nesen iebraukušie pilsoņi tālāk pieprasa arī tiesības uz dubultpilsonību - PSRS un attiecīgajā republikā.

Pēcpusdienā O. Kostanda un M. Mellēna vadīja pārrunas par folkloru un nacionālo audzināšanu Latvijā. Vakarā sekoja minētā balle pils Baltajā zālē, bet 9. augusta rītā, neskatoties uz nogurumu pēc iepriekšējā vakara svinībām, 3x3 dalībnieki klausījās L. Brieža priekšlasījumu par humanitārās kultūras attīstību Latvijā. Pēc Brieža domām, pašreizējā valdība gada laikā neko neesot panākusi kultūras labā, bet drīzāk nobīdījusi kultūru pie malas un paziņojusi radošajiem darbiniekiem, ka ekonomijai esot priekšroka un ka kultūra būšot tikai vēl viena tirgus prece. Briedis pasvītvoja, ka kultūrai esot nepieciešams finansiālais atbalsts un ka bez tā latviešu kultūras nākotne esot apdraudēta. Piemēram, šobrīd Latvijā tiek izdoti detektīvromāni, bet vērtīgāka literatūra ar mazāku tirgus noietu tiek nobīdīta pie malas.

Briedis tālāk izteicās, ka Kultūras ministrs R. Pauls, diemžēl, neesot varējis mainīt iestāžu struktūru, nedz domāšanu par kultūru. Daudzi agrākie kultūras funkcionāri tagad paaugstināti un Kultūras ministrija esot smagnējs un birokrātisks aparāts, kuŗā strādājot ap 1.000 cilvēku. "Man nav skaidrs, ar ko šī ministrija nodarbojas," teica Briedis un ieteica ierēdņu skaitu ievērojami samazināt, kā tas esot līdzīga lieluma valstīs, lai atbrīvotu līdzekļus pašas kultūras atbalstam.

Pēcpusdienā apmeklējām vīnu un šampānieša pagrabus Loāras ielejā. Vakarā par partizāņu kustību Latvijā stāstīja aculiecinieks, bijušais meža brālis Freds Launags, kā arī vēsturnieki Kostanda un Trapāns. Masu informācijas līdzekļi joprojām atturīgi ziņojot par partizāņu kustību - tā Kostanda. Komūnistu nevēloties, lai tauta uzzinātu par šiem drosmīgajiem meža cīnītājiem, jo "latviešu karavīru dzīvā patiesība tautai ir pārāk spēcīgs audzināšanas moments."

10. augusta rītā runāja abi vēsturnieki - Trapāns un Kostanda. Temats - "Vēsture un mēs". Apskatīja problēmas, kas saistītas ar vēstures mācīšanu Latvijā. Jāņemot vērā, ka vairāk kā puse vēstures skolotāju krievu skolās mācījušies vēsturi ārpus republikas - līdz ar to maz informēti par Latvijas vēsturi. Lai gan izdotas jaunas vēstures grāmatas, šajā jomā pastāvot problēmas: mācību grāmatas visai drīz varētu kļūt nesamaksājami dārgas, jo, sākot ar nākamo gadu, šo grāmatu izdošana vairs netikšot subsidēta. Turklāt Izglītības ministrija paziņojusi, ka turpmāk pārskaitīšot naudu Zvaigznes izdevniecībai tikai ziņāmu vēstures grāmatu iespiešanai. "Tagad 1991. gadā sākas cenzūra... lai tāds Ģermanis (vēsturnieka U. Ģermana darbi) neparādītos, vai parādītos vēlāk."

Pēcpusdienā M. Mellēna turpināja par tematu "Folklorā mūsdienu dzīvē", šoreiz aplūkojot teicamo dziesmu un tās variāciju, kā arī jautājumu, kā mācīt tautas dziesmas bērniem. Vakarā sekoja literārs vakars, kuŗā L. Briedis, pirmo reizi kopš 1985. gada, publiski lasīja savus dzejoļus.

3x3 nometni vērtējot, dalībnieki atzinīgi izteicās par lektoriem, kas esot bijuši labi izbalansēti starp trimdas un Latvijas latviešiem. "Šo izdevību tikt ar Romualdu Ražuku un Odiseju Kostandu un citiem jau nevar ar naudu samaksāt," teica M. Zēgnere no Vācijas. I. Graudumam vienīgais, kas nedēļā Abrenē trūcis, bijis miegs. Citi būtu vēlējušies lielāku uzsvaru uz praktiskām ievirzēm - rotkalšanu un vitražu, regulārām dziedāšanas stundām.

Vasaras skolu vadīja D. Cilne. Tajā piedalījās 25 bērni. Vadītāja mazajiem bērniem mācīja dziedāša-

nu un rotaļas, bet S. Būmane - pasakas, lasīšanu un rakstīšanu. Folkloras stundas mācīja A. Grasis un M. Mellēna, valodu A. Pērkons (Ministere), zīmēšanu - bērnu mākslas skolotāja I. Grase (Rīga) un vēsturi - O. Kostanda. Bērniem no Latvijas angļu valodu mācīja I. Kļaviņa (Abrene). Papildus notika rotkalšana, sporta nodarbības, āķērāju gājiens, ņgunskurs, kā arī brauciens uz jūrmalu.

Skolas vadītāja atzinās, ka pirmās dienas esot bijušas grūtas - viens otrs gaidītais skolotājs nav varējis ierasties, citi nokavējušies tamdēļ, ka laikā nav saņēmuši vīzas. "Pirmajā nedēļā man gribējās katru dienu kalendārā noķeksēt - bija sajūta, ka stumju akmeni pa kalnu augšā. Mums bija organizatoriskas problēmas. Tikām tām pāri. Bija forši." 3x3 lektori esot devuši "impulsu un enerģiju. Citu gadu abi šie pasākumi atkal varētu notikt paralēli. Viņa augstī vērtēja Vasaras skolas skolotājus un norādīja, ka 7 skolnieki no Latvijas satīcīgi dzīvoja kopā ar trimdas bērniem. Arī nākamo vasaru plānota Vasaras skola Abrenē, un D. Cilne izteica gatavību to vadīt.

A. Grasis: "Bija lietas, kas izdevās, un lietas, kas neizdevās. Bija šis tas jauns: bērnodārzs un pirmskola, kas vasaras skolas ietvaros nekad nav bijis. Tas pilnā mērā izdevās. Tāpat pēdējā nedēļā kopā ar 3x3 pilnā mērā attaisnojās, neskatoties uz dažām problēmām. Citu gadu Vasaras skolai jābūt stingrākai struktūrai, tad būs pavisam labi."

Ko saka paši bērni? Intervijās atklājās, ka viņiem patika savi skolotāji. Nav iespējams visus komplimentus atkārtot.

I. CĀZERE.

TRAUKSMAINA NEDĒĻA GARĒZERĀ.

Vienreizējie notikumi padomju imperijā aizrāva 3x3 nometnes gaisotni Garēzerā pavisam citā, neplānotā gultnē. Notikumiem mainoties stundu no stundas, mainījās nometņotāju bažas un satraukums ar prieku un cerībām. Kad pienāca ziņas par savvērnīku izrīcībām Latvijā, bija sajūta, ka gadu desmitiem nīstie tautas apspiedēju tanki pieripos pie mūsu mazās Latvijas - Garēzera vārtiem. Šo sajūtu vislabāk varbūt raksturoja Ilmārs Vālodze no Rīgas:

"Mani satrauc neziņa par manu piederīgo stāvokli, bet visvairāk mani satricē nespēja te kaut ko darīt, bezspēcīgi noskatoties. Latvijā varētu iet uz barikādēm."

Stāvoklis Latvijā mainījās, un 3x3 nometnē no 18.-25. augustam notika visas ieplānotās ievirzes, izņemot vitražu - dalībnieku trūkuma dēļ. Agrākos gados nometnē iztirzāja jautājumus un situācijas, kādas kādreiz varbūt varētu rasties. Šogad diskusijas notika daudz reālākā perspektīvē, plānojot un izvērtējot mūsu rīcību tuvākajā nākotnē brīvā zemē. Reālītātes sajūtu vēl vairāk pavairoja lielais (21) dalībnieku skaits no Latvijas. Tie labi iedzīvojās vispārējā 3x3 dalībnieku saimē, kopskaitā 231.

Politikas ievirze bija viena no viskuplāk apmeklētām. Taču jau, laikam, lielo pārmaiņu un notikumu dēļ, neviens vien dalībnieks pievienojās politikas ievirzei no citām interešu grupām. Ievirzes vadītājs Jānis Peniķis ar saviem palīgiem - LR AP deputātu Aleksandru Kiršteinu, Kārli Streipu un Konstantīnu Svenčeki izvadīja dalībniekus cauri apvērsuma briesmām līdz gandrīz pilnīgi brīvai Latvijai.

Daži A. Kiršteina vērtējumi, atziņas un novērojumi. Pastāstījis par pašreizējo politisko situāciju Latvijā, referents pievērsās problēmām un reālās dzīves notikumiem, kas jaunajiem brīvās Latvijas veidotājiem un cēlājiem būs atrisināmi: pavalstniecības jautājums, ārzemnieku vēlēšanās jeb nevēlēšanās palikt dzīvot Latvijā, likumdošanas process, ze-

mes sadalīšanas un īpašumu atdošana bijušajiem īpašniekiem un daudzi citi. Notikumi attīstās ātrāk, nekā mēs Latvijā un arī šeit, trimdā, esam tiem gatavi. Latvijā nav izveidojušās īstas politiskās partijas, bet pastāv tikai dažādu interešu grupas, kas gan ar laiku varētu par partijām kļūt. Mums nebūtu jābaidās no opozīcijas un dažādiem uzskatiem, jo bez tiem varam ieslīgt pašapmierinātībā. Svarīgas ir starptautiskas garantijas. Ir jau labi, ka mums ir vairāki romantisku ieviržu nogrupējumi, kas grib tikai staigāt ar prievītēm un dziedāt tautas dziesmas, bet šis laiks prasa no mums daudz ko vairāk.

Kārlis Streips atzina, ka tūrisma laiks uz Latviju beidzies, bet uz turieni mums esot jābrauc strādāt. Pastāvošajā iekārtā cilvēki Latvijā sagaida, ka viss nāk no augšas, no centra. Tagad nedrīkst sakt domāt, ka viss nāks no rietumiem. Mums pašiem jābūt aktīvākiem un jāsāk strādāt. Mēs no rietumu zemēm te varam daudz palīdzēt, bet tas nenozīmē, ka mums tur jābrauc kā visu gudram tēvam un mātei, kas lietas izkārtos. Pavadiju ilgāku laiku Latvijā, kur man stāstīja, ka mana nesen Latvijā mirušā māte mācījusi viņiem strādāt. Viņa nekad neesot saskatījusi problēmas, kas nav atrisināmas. Mēs, savukārt, varam no dzimtenes latviešiem mācīties izturību, dzimtenes mīlestību.

Par atgriešanās jautājumu Latvijā debatēja gados jaunākie politiskās ievirzes panelisti. Katrīna Švarca (Schwartz), kas Latvijā bijusi jau 4 reizes ilgākus laika posmus, atzinās, ka arvien vairāk domājot par Latviju. Pēc izglītības pabeigšanas ASV, savu dzīves mērķi saskatot Latvijā. "Es jūtu, ka Latvijā ir manas mājas. Varu salīdzināt sevi ar stādu, kas uzaudzis svešumā, bet manas saknes ir Latvijā. Latvija ir maģiska vieta, ko šeit neizjūtu," teica Katrīna.

Andris Strautmanis, kas Latviju vēl nav apciemojis, sacīja, ka braukt uz Latviju dzīvot viņam neesot vēlēšanās, bet labprāt gan aizbrauktu ciemos. Jādomājot par latviešu organizāciju pastāvēšanu Amerikā.

Alīde Forstmane, kas audzina trīs dēlus, par braukšanu uz Latviju dzīvot vēl nav izšķīrusies. Nav tik vienkārši, sapakot koferīti un aizbraukt. Viņa uzaugusi Zviedrijā un labprāt vēlētos dzīvot zemē, kurā nav ārzemiece. A. Kiršteins atzina, ka ne jau visiem no trimdas būtu jāatgriežas Latvijā, jo arī te var bezgala daudz darīt dzimtenes labā. Atgriešanās uz Latviju pie tam var būt pakāpenisks process.

Literatūras ievirzi vadīja Valters Nollendorfs ar divām palīdzēm no Latvijas: dzejnieci Māru Zālīti un Gundegu Repši, kā arī Valiju Rupģi un Valdi Zepu no ASV. Mitopoētisku uzvedumu "Mīti mītojas mītos" bija iespējams noskatīties visiem nometnes dalībniekiem vakara programmas ietvaros. Uzvedumā zem kupliem ozola zariem Gaņezera Vēja kalnā 3x3 dalībnieki dzīvoja līdzī Lāčplēša gaitām vairāku autoru skatījumā, iesākot ar A. Pumpura veidoto mūsu tautas varoni. Klausītāji izstaigāja Lāčplēša pēdās līdz tas nonāca trimdā ar Jāņa Turbada "Kēves dēls Kurbads". Baņuta Rubesa iepazīstināja ar pāramekanizēto Lāčplēša tēlu "Varoņdarbos", bet Māra Zālīte ar savu rokoperas sarakstīto varoņtēlu. Programmā bija atrasta vieta Sprīdītim un Antipam, bet vakara norise noslēdzās ar M. Zālītes "Eža kaļocips". Jāsaka, V. Nollendorfa teiktie ievadvārdi piepildījās: te varēja pasmieties, paraudāt, bet, it sevišķi, visvairāk padomāt.

Mūzikas ievirzi vadīja Vizma Maksīpa. Dziesmai bija ierādīta kāda vakara programma, kurā iztirzāja mūsu dziesmu svētku nākotni. Pārrunas notika paneļa diskusijas veidā. Dalībnieki stāstīja par pieredzi vai nu svētku vadīšanā, organizēšanā vai piedaloties kā koristiem. Vispārējs atzinums bija, ka dziesmu svētku ir par daudz. To programmas sāk atkārtoties, kļūst par rutīnas sarīkojumiem. Nevienš gan nenoliedza svētku lielo nozīmi gan trimdā, gan dzimtenē. K. Sveteckis atzina, ka svētki ir koncentrēti kultūras sarīkojumi, no kuriem aizbraucam mājās ar nacionāli "uzlādētu bateriju". A. Grasis ieteica padomāt par pārmaiņām, jo svētki paliekot par daudz ikdienišķi. Mēs esam kļuvuši globāli. Da-

žādos svētkos parādās gandrīz tās pašas sejas. Varbūt svētkus vajadzētu rīkot plašākus ar kādu zināmu un noteiktu temu. Z. Miezītis, savukārt, domāja, ka svētki nebūt nav par biežu, reiz esot piedalījies trijos dziesmu svētkos vienā gadā. Baņuta Rubesa atzina, ka esam krīzes priekšā, kur tik svarīgs nav svētku daudzums, bet gan dalībnieku vecums un valoda. Juris Valainis teica, ka svētkiem būtu jānotiek retāk, jo dziedātājiem esot par grūtu. To skaits sarūkot jauno dziedātāju trūkuma dēļ. Bez tam svētki dārgi izmaksā. M. Zālīte domāja, ka ar katriem svētkiem emocionālais pacēlums samazinājas. Būs jāpiestrādā, lai tie iegūtu jaunu formu, lai katros svētkos varētu atjaunoties un lai tie nekļūtu par rutīnu.

Ar 37 dalībniekiem folkloras ievirze bija viskuplākā. To vadīja Austris Grasis no Vācijas. Par reliģijas ievirzi gādāja Lauma Zušēvica, bet ievirzi Latvieša bērns pārzināja Dace Koplenda (Copland). Visās 3 ievirzēs bija vairāki palīgi, kas padarīja dažādo jautājumu apskati vispusīgāku un interesantāku.

30 rotkaļu lielo saimi vadīja Lilita Spure ar saviem palīgiem Juri Kļaviņu, Alfonu Medni, Induli Preisu. Īpašs palīgs bija ieradies pat no Rīgas - studijas "Kalvis" vadītājs Jānis Mikāns. Vienā no vakara kopreferātiem viņš pastāstīja par savu un "Kalvis" darbību Rīgā, kā arī pievērsās seno rotu attīstībai un veidošanai.

Gundega Peniķe jau daudzus gadus darbojas ar jauno keramiku apmācīšanu. Zinta Enzeliņa mācīja rokdarbus, bet Marģers Gaune saviem zeļļiem ierādīja kokgriešanas mākslu. Viens no viņa mācekļiem bija tikai 13 gadus vecais Jānis Ķuzulis no Latvijas. Elga Pone bija uzņemusies divu ieviržu vadību: Latviskās virtuves un koklēšanas.

Nometnes pēdējā dienā pie Sēnītēm notika daiļamatnieku nometnes laikā veidoto darbu skate. Apbrīnojami, cik daudz iespējams paveikt vienā īsā nedēļā! Uldis Stulpīņš, kas rotkalšanu mācījies jau vairākās 3x3 nometnēs Gaņezera, bija izgatavojis īpatnēju rotu, dodot tai arī ne mazāk interesantu nosaukumu - "Vīra goda, zoda rota".

Ne tik daudz redzamas un tādēļ ne tik pilnīgi izvērtējama divas citas 3x3 nodarbības jeb ievirzes. Ar 1/2x1/2 nometņotājiem, pēc skaita 26, nenogurstoši darbojās Sandra Kronīte-Sīpola un Valda Mikāne. par 19 Mazlācīšiem (no 0-6 gadu veciem bērniem) gādāja Sandra Burvikova, Luāna Stāka un Jāna Lovtere (Lowther).

Vienā no vakara sanāksmēm visiem 3x3 dalībniekiem bija iespēja izteikt savas domas par nometnes norisi, atzīt, kas tajā bijis labs un kas būtu darāms savādāk nākamgad. Visumā atzina, ka programma bijusi laba un bagātīga, kur daudz svaiguma ienesuši ne tikai lektori, bet arī dalībnieki no Latvijas. Grūtāki bija vienoties par programmu sākšanas laiku, jo dažiem patīk rītos ilgāk pagulēt, citi, savukārt, ceļas reizē ar gaiļiem un dodas Vēja kalnā uz rīta vingrošanu. Vēlams būtu ilgāks starpbrīdis no pusdienu maltītes līdz nodarbību sākšanās sākumam pēcpusdienā un katru dienu vismaz kāda pusstunda nometnes programmā, kur visi varētu pabūt kopā, parunāties un iepazīties. Bērni ir samērā izolēti un nometņotājiem vajadzētu pie tiem biežāk iegriezties.

Par 3x3 kustību pasaules mērogā pastāstīja Līga Ruperte, paziņojot, ka nākamgad Latvijā notikšot divas nometnes - viena Latgalē un otra Kurzemē. Abām jau izraudzīti vadītāji.

3x3 sarīkojuma nedēļā atzīmēja Hitlera-Stālīna līguma gada dienu. Gaņezers ar ugunsgrūtu pievienojās saviem tautas brāļiem un māsām dzimtenē organizētajam liesmojošam ceļam no Viļņas līdz Tallinai. Dziedāja tautas dziesmas un vienotās kopīgā apņēmībā ne vairs tikai sapaņot par brīvu dzimteni, bet strādāt jau šodien noteiktam mērķim. Ir pienācis laiks aktīvam darbam.

Notikumiem un emocijām bagāto 3x3 nedēļas darbu noslēdza ar karoga novilkšanu un dziesmu "Daugav' abas malas". Atvadmielastam dalībnieki

pulcējās Graša paviljonā, lai pateiktos nometnes vadītājam Ievai Džonsonei (Johnson) un viņas palīgiem Zigurdam Miežtītim un Dacei Koplāndei par labi izvadīto nometni. Ieviržu dalībnieki, savukārt, izteica paldies saviem meistariem un lektoriem. Ieva sacīja paldies savai palīdzībai Dacei un Zigim, kas esot strādājis "no rīta līdz rītam". Paldies pienākoties visiem vadītājiem, kuri nekad neesot teikuši "nē". Ieva paziņoja, ka nedēļas laikā izveidojusies jauna ievirze, kas programmā neesot bijusi paredzēta - "Kartupeļu šķēlīšu garšotāji", kas parasti sākuši darboties krietni vien pāri pusnaktij. Palika nenoskaidrots, vai tiem pastāv kāds nopietns sakars ar nīcējiem.

Vakara sanāksmes noslēguma gaitā L. Ruperte uzsvēra, ka mēs neesot tikai daļa no Gajezeras 3x3 saimes, jo nākot no dažādām vietām. "Kad satiksimies citās zemēs, citās nometnēs, ar prieku varēsim atcerēties draudzību un lielo tuvumu, ko izjutām Gajezerā."

Laimdota Junkara no Venstpils, savukārt, priecājās par to, ka, lai gan esam izklīdēti, esam viena tauta, dziedam tās pašas dziesmas visā pasaulē. "Priecājos par cilvēku draudzību un čaklumu. Te visi strādājām un dziedājām Latvijai. Žēl tikai, ka nevarējām izdarīt vēl vairāk."

Ne mazāk zīmīgi un raksturīgi rīdzinieces Antaras Rudzītes iespaidi: "Patika sirenība, siltums un mīļums, ar kādu mūs no Latvijas uzņēma. Skaists bija literārais vakars. Dažkārt līdz pat rītam negulējām, jo visu nakti pūlējamies kaut ko vairāk noķert televīzijā par pārmaiņām Latvijā. Mājās braucot, gribētos paņemt līdzī visus latviešus."

JĀNIS POŅEMECKIS.

- Sakarā ar Kanadas pastnieku streiku reportāžas par 3x3 nomtnēm saņemtas ar novēlošanos, jo gulējušas pasta maisos. Red.

SAPŅA PIEPILDĪJUMS.

Miera korpuss arī Baltijas valstīs sāks darboties visā drīzumā.

Pagājušā nedēļā ASV prezidents Dž. Bušs runāja par 6 veidiem, kādos viņa valdība paredzējusi palīdzēt Baltijas valstīm pēc neatkarības atgūšanas nostāties uz savām kājām. Viens no tiem ir Miera korpusa programmu realizēšana Igaunijā, Latvijā un Lietuvā. Kā izteicās līdzšinējais programmas vadītājs Pōls Kaverdells (Paul Coverdell), Baltijas valsts uzņemšana Miera korpusa paspārnē ir "sapa piepildījums" un "30 gadu darbības vainagojums". Pamatīsim skatu uz šīs darbības iesākumiem.

Miera korpusu nodibināja ASV prezidents Džons Kenedijs 1961. gadā. Tā pirmais direktors bija Sārdžents Šraivers (Sargent Shriver), ko viņam padotie ļoti cienīja. Organizācijas mērķis bija savstarpējās saprašanās uzlabošana starp ASV un citām valstīm. Lai to panāktu, Amerika piedāvāja īpaši apmācītus izpalīgus, kas uz vietas varētu dot praktiskus padomus un palīdzēt vietējiem iedzīvotājiem apgūt vajadzīgās iemaņas daudz un dažādos laukos. Miera korpusa darbību vislabāk raksturo fabula par izsalkušu cilvēku. Tam var palīdzēt, pabarojot viņu ar zivi. Taču vēl labāk palīdzēts būs, iemācot izsalkušajam pašam zivis zvejot. Ar šī otra veida palīdzības sniegšanu nodarbojas Miera korpuss. Brīvprātīgie korpusa izpalīgi vispirms kādas 14 nedēļas mācās vietējo valodu, apgūst vietējās kultūras īpatnības un attiecīgajam uzdevumam nepieciešamās tehniskās zināšanas. Pēc tam šie darbinieki divus gadus dzīvo nozīmētajā valstī tādos pat apstākļos, kā vietējie iedzīvotāji, un ar aktīvu piedalīšanos visās vietējās dzīves norisēs uzskatāmi nodemonstrē, ka arī atsevišķs cilvēks var ierosināt un iedzīvināt būtiskas noderīgas pārmaiņas. Daudzi bijušie izpalīgi atzinušies, ka ieguvējas patiesībā ir abas puses, jo viņi pēc divu gadu nokalpošanas atgriezušies mājās bagātināti ar neatsveramu dzīves pieredzi.

Prezidents Kenedijs bija paredzējis, ka Miera korpuss darbotos arī Austrumeiropā, bet komunistiskās valdības par to negribēja ne dzirdēt. Tikai kopš pērnā gada vairāk kā 300 brīvprātīgie Miera

korpusa izpalīgi darbojas Polijā, Čehoslovākijā, Ungārijā, Rumānijā un Bulgārijā. Visā pasaulē pašlaik strādā kādi 6.000 Miera korpusa darbinieki 87 valstīs.

Baltijas valstīs Miera korpusa programma varētu sākties nākošā gada pavasarī. Taču jau nākošo 6 nedēļu laikā uz Baltijas valstīm varētu tikt nosūtīta lietpratēju delegācija, kas, apmēram, mēneša laikā iepazītos ar īpašajām vajadzībām katrā valstī. Miera korpusa darbinieki sniedz palīdzību 6 dažādos laukos - lauksaimniecībā, veselības kopšanā, izglītībā, vides aizsardzībā, tirdzniecībā un veikalvedībā, kā arī pilsētu plānošanā. Katras valsts valdība izlemj, kādā laukā palīdzība nepieciešama un paraksta attiecīgu līgumu ar Miera korpusu.

Latviešu sūtniecības darbinieks Vašingtonā Ojārs Kalniņš paskaidrojis, ka Latvijas valdība jau pirms vairākiem mēnešiem pieprasījusi Miera korpusa pakalpojumus un par minēto prezidenta Buša paziņojumu ir ļoti iepriecināta. Latvijai ir ārkārtīgi nepieciešama palīdzība veselības kopšanas un ārstniecības laukā. Arī Latvijas jaunsaimniekiem noderētu gan labi padomi vispār, gan arī apmācība, kā rīkoties ar dažāda veida lauksaimniecības tehniku.

Pēc tam, kad visas Baltijas valstis būs nolēmušas, kādos laukos Miera korpusa palīdzība vēlama, sāksies atbilstošu izpalīgu vervēšana.

Izpalīgi saņem tādu pat atalgojumu kā attiecīgajā profesijā nodarbināti vietējie, lai radītu vienlīdzības un "plecu pie pleca" gaisotni. Tikai pēc 2 līguma gadu nostrādāšanas Miera korpusa talcinieki saņem \$ 5,400 pa virsu. Brīvprātīgie izpalīgi parasti ir koledžu absolventi. To caurmēra vecums ir 31 gads. Taču 10 procenti izpalīgu ir vecāki par 50 gadiem. Izpalīgu vervēšanas biroji ir visās lielākās ASV pilsētās. Var arī par brīvu zvanīt tieši uz Vašingtonu: 1-800-424-8580, ext. 225.

Miera korpusa darbība turpina izplesties, it sevišķi, vēl nesen komunistu pārvaldītajās valstīs. Visplašākās programmas ar 200 izpalīgiem katrā valstī pašlaik darbojas Polijā, Hondurasā, Taizemē un Botsvanā, Āfrikā. Polija par visnepieciešamāko palīdzības lauku izraudzījusi angļu valodas apmācīšanu, kam vēlāk pievienojusies tirdzniecības attīstība un piesārņotās vides attīrīšana. 30 talcinieki angļu valodu māca arī Bulgārijā, Rumānijā, savukārt, par svarīgāko uzskatījusi palīdzību fiziski vai mentāli slimiem bērniem.

Vēl jāatzīmē, ka septembra sākumā aizejošā Miera korpusa direktora Kaverdella vietā stājas Ileina Čao (Elaine L. Chao). Čao ir Harvarda universitātes absolvente un Buša valdībā līdz šim darbojās Transporta ministrijā.

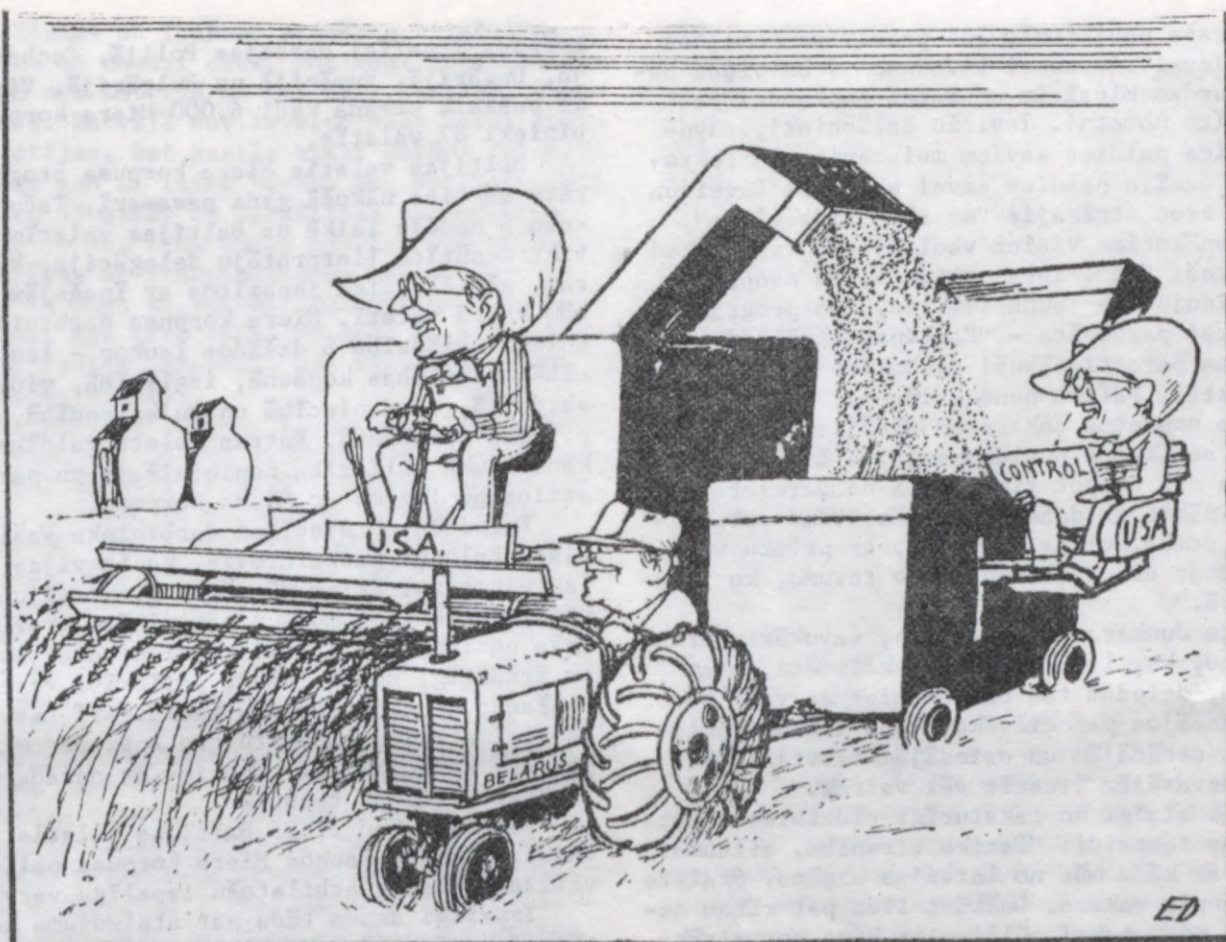
BIRUTA SŪRMANE.

LŪDZAM

MLB ZIŅOTĀJA lasītājus nokārtot abonementu maksas par tekošo gadu un aicinām tos, kas kautkādu iemeslu dēļ to nav izdarījuši par iepriekšējo, atsaukties ar atbildes pastu. Tāpat gaidām arī Jūsu ziedojumus un piedalīšanos kopēja Ziemsvētku un Jaungada sveicienā.

Publicēšanas izdevumi nemitīgi aug. Atsevišķas burtnīcas piegāde Kanadā un ASV izmaksā \$ 1, bet uz pārējām zemēm - \$ 2.10. Tas nozīmē, ka katra numura izdevumi šobrīd pārsniedz \$ 2.000 mēnesī. Ar Jaungadu ievērojami pieaugs pasta izdevumi. Būs jāpaaugstina maksājumu likmes un jārevidē lasītāju saraksti. Sūtījumi būs jāpārtrauc tiem, kas savas saistības aizmirsuši vai ignorē.

Lūdzam Jūs talkā, lai MLB ZIŅOTĀJS varētu iznākt regulāri un bez sarežģījumiem saimniecībā. Par to iepriekšējs paldies ikvienam, kas šim lūgumam atsauksies. REDAKCIJA.

BUŠA JAUNĀ KVIEŠU PROGRAMMA.

Zilīti augsti gaisā

Lielus ripkus taisa,

Skaištu dziesmu trallina,

Lai dzird latvju sētiņā!

MEITENU KORA "ZĪLE" BAZĀRS TORONTO.

Koris "Zīle", kas faktiski ir daudz meiteņu vienā bariņā, gan dažādās vecuma pakāpēs, nākošu vasaru taisās laisties uz dzimteni aplaimot turienes tautiešus ar kādām jaukām peršipām sirds uztaisīšanai, kad nelabi mākoņi apkārt zibina. Nu viss bariņš pilnā sastāvā, kur ir gan lielas un mazas, tuklas un tievas, cita kā guba, vēl kāda kā skaliņš vai īlens, ir arī pavisam jaunas un tādas, kā jau mazliet apdzīvojušās, bet visām kopā - kas par štimmi... Pa gabalu klausoties, izliekas tā kā bazūnes labā nozīmē!

Lai to braukšanas nodomu uzpūstu spēkā, nupat sestdien un svētdien, 14. un 15. septembrī, DV namā, pašas rīkoja bazāru (angliski rakstās ar divi "a"). Kādu bazāru? Nu, tādu kā vēl nekad, kur meitenes pašas gandrīz izmetušās krekliņos un novilkušās visas kletiņas, blūzītes, brunciņšus, svārciņus, jaciņas un to visu, un vēl vairāk, likušās uz pārdošanu par dažiem nieka dālderiem gabalā, lai tik kopā piestikētu biļetei braucienam uz dzimteni! Tas bija vienkāršs trakums, kad meitenes pielika pilnus galdus ar drēbēm ārpus nama, jo iekšpusē pietrūka rūmes! Bez tam vēl telpās vairāki galdi bija piestukšēti pilni ar neapraktāmiem gruziņiem un sīkumiem, kā krellēm, vāzītēm, trauciņiem no bēniņiem, pagrabiem, pažobelēm un citām splepām vietipām, ko pašas sen jau aizmirsušas. Un tas viss par smieklīgi lētu naudu bazāra apmeklētājiem.

Pēc laba laika pīrāgu mašīnai atkal tika noslaucīti liekie putekļi un uzkutināta darbam kafijas galda vajadzībām. Galdi lūza no vislielākām dažādībām - ar ceptām kūciņām, maizītēm, štricelēm, dzelteniem klipģejiem ar daudz rozīņu. Vēl bija bagātīgā izvēlē saldi labumi, ko nemaz nevaru vārdā nosaukt! Kautkur augšstāvā darbojās silto ēdienu virtuve pilnā sparā ar štramu saimnieci priekšgalā. Tā deva ārā latviskus skābos kāpostus ar desipām, cūceni, klopsīšus un sitepus, lai apmierinātu ēst kārīgos un izsalkušos. Saprotams, turpat tuvumā strādāja bufetes vīrs vaiga sviedros, kas izslāpūšos dzesēja ar glāzi laba alus, bet sirds vājos

pacienāja ar glāzīti medicīnas, lai labāk valodas risinājas.

Beigās jāsaka, ka publiskie jeb valdības dotie transporta līdzekļi varēja palīdzēt bazāram ar vairāk apmeklētāju, bet streika dēļ tas pilnīgi neizdevās.

Tas ir viss par to bazāru, un vairāk man nav ko melst, bet gala vārdā jāsaka, ka koņa priekšniecība par to priecājas un saka, ka izdevies. Kāds dālderis jau ienācis un palīdzēs nākošās vasaras biļetei braucienam uz dzimteni. Lai tā būtu!

Ar cienīšanu zīmējas:

EDUARDS TILTIŅŠ.

SKAISTAS DIENAS SIDRABENĒ.

Aizgājuši gaŗi 10 gadi kopš pirmajiem teoloģijas kursiem. Pats iesākums notika Saulainē. Kā gāju putni pavasarī no tālajām vietām, kur pavadīta ziema, tā teoloģijas kursu pirmo gadu kursanti salidoja atkal skaistajā Sidrabenē 16., 17. un 18. augustā. No 3 gadu kursa, kāda bija toreiz pieņemts, bija ieradūšies 12, izņemot Māru Pētersoni no Sv. Katrīnām un Rasmu Kalniņu no Florīdas, kas kursos ņēmušās dalību visus 10 gadus. Aizkustinoša bija satikšanās. Tikpat liels prieks bija satikt dažus mācības spēkus, kurus nebija satikusi kopš kursu beigšanas. Paldies Dievam, mums ir tādi mācības spēki, kam Kristus mīlestība, sirsnība pret saviem kursantiem nav mainījusi - satiekoties aizkustina līdz asarām. Pēc tik daudz gadiem. Pirmajos gados kursu apmeklētājiem darbs bija tik intensīvs (ar 15 minūšu starpbrīžiem un tikai pusotras stundas pusdienas laika), ka pat nebija brīžu piezīmju pārlabošanai.

Atceros kā šodien, kā kādā homiletikas stundā prāvests Ozols mūs izjokoja, teikdams: "To, ko Latvijas Universitāte homiletikā izņēma 2 gados, Jums jāiemācās 60 stundās." Pārskatot programmu un tās saturu un salīdzinot to ar to, kāda bija pirmajos gados, tāpat mācības spēkus un stundu skaitu, - paliek tāds iespaids, ka tiem kursantiem, kas toreiz apmeklēja kursus un beidza ar tādiem mācības spēkiem, kā prof. Jāni Rozentālu, doc. Ed. Ķiploku, prof. E. Grīsi, prof. V. Klīvi, arch. A. Lūsi, Dr. māc. I. Kal-

DIEVA VĀRDS --- BRĪVĪBAS ĒKAS PAMATS

Svētajos Rakstos, pravieša Jesajas grāmatas 10. nodaļā lasām pravieša vārdus: "Bēdas tiem, kas izdod netaisnus un viltīgus likumus, un rakstu pratējiem, kas liek izsludināt savos rakstītos lēmumos kaitīgus tiesiskus noteikumus." (Jes. 10:1).

Sos pravieša vārdus varētu likt kā virsrakstu notikušajam un notiekošajam Padomju Savienībā un Baltijā. Visam, kas vien notiek, ir **garīgs pirmsākums**. Svētie Raksti Vēstulē ebrējiem saka, "ka no neredzamā cēlies redzamais". (Vēst. ebr. 11:3) Arī ļaunums nav matērija, bet savā būtībā **garīga reālitate un izpaušme**. Šādā nozīmē mēs varam teikt, ka ļaunuma impērijas - Padomju Savienības - valdītāji un to kalpi ir bijuši arī garīgi vadītāji. Dieva Vārds Jesajas 9. grāmatā to izsaka īsi un skaidri: "Un šās tautas garīgie vadopi tiešām ir maldinātāji: viņu vadītie ir postam lemti." (Jes. 9:15) Posts, kādu mūsu tauta piedzīvojusi līdz ar citām apspiestajām tautām, ir neapraķstāms. Tomēr vēl lielāks par ekonomisko un politisko sabrukumu ir **garīgais posts**. Lielā mērā to ir panākuši totalitārisma sātāniski-antikristīgie principi. Piemēram, ja vēl pirms dažiem gadiem kāds būtu teicis, ka Gorbačova izraisītā t.s. reliģiskā brīvība īstenībā ir velnišķīgs plāns, lai iznīcinātu kristīgo ticību, tad par šādu cilvēku, droši vien, teiktu, ka viņš nezina, ko runā.

Taču 1988. gada martā, t.s. 'perestroikas' sākumā, Maskavā, ar Gorbačova ziņu notika kāda konference, kurā PSRS reliģisko lietu pilnvarotais Harčevs izteica domu, ka vēsture pierādījusi, ka kristietība ar varu neesot iznīcināma un ka tāpēc esot jāmeklē gudrākas metodes. Šajā sēdē, starp citu, pieminēja arī Ādolfa Hitlera "Mein Kampf", kurā tiek runāts par reliģijas iznīcināšanu, tās vietā liekot **okultās zinātnes**, kuras šodien visai izplatītas ir arī Latvijā. Runājot par vēsturi, Harčevs pieminēja arī kolektīvizācijas laikus, kad represējot 'budžus jeb kulakus', iznīcināja arī garīdzniecību. Harčevs paskaidro arī, kāpēc to darīja: "Tāpēc, lai salauztu zemniecības ideoloģiju." Rodas jautājums: kas tad ir **brīva zemnieka ideoloģija**? Tā ir vienkārša: mīlestība uz zemi, mīlestība uz darbu, darba tikums. Sātāniskā sistēma lauza cilvēku apziņā un sirdīs ne tikai mīlestību uz Dievu, mīlestību uz tuvāko, savu līdzcilvēku, bet arī darba tikumu un mīlestību uz zemi. Šādi salauzta cilvēka īpašības ir **verga īpašības** - bezpersoniska trula attieksme ne tikai pret darbu, bet arī pret līdzcilvēkiem. Paaudzēm cilvēki nu jau ir dzīvojuši šajā apzinātā virzītajā vergu mentalitātē. Šodien visas liecības skaidri rāda, ka t.s. 'PSRS reformu' nodoms vienīgi bijis 'palaist vaļīgāk verdzībā esošo važas', bet nedot pilnu brīvību. Šim nolūkam izmantoja arī reliģiju.

Pieminētajā sēdē 1988. gadā, Harčevs teica: "Mūsu priekšā stāv svarīgs uzdevums: audzināt jauna tipa garīdzniekus; mācītāju izvēle un atbalstīšana - partijas uzdevums." Tiktāl Harčevs.

Padomju Savienībā un arī Latvijā televīzijā, radio, avīzēs, žurnālos runāja un rakstīja par Baznīcas sociālo lomu, kristietības kultūrvēsturisko lomu utt., bet ne par visbūtiskākajiem jēdzieniem kā 'brīvība', 'sirdsapziņa', 'kalpošana diviem kungiem', 'Dieva Vārds' un 'grēks' - grēks, kas ir šīs sistēmas radītāju un kalpu pamatā. Primitīvo ateistisko propagandu pēkšņi nomainīja teozofijas, antropozofijas un okulto mācību sludināšana.

Skaidrā Kristus mācība šim miesas prātā balstītajam sekulārajam humānismam un viltus mācībām ir trauceklis un pretruna. Liela tautas daļa tiek pievilta no t.t. 'redzamo un taustāmo lietu' filozofijas, bet sastapšanās ar Dieva Vārdu izbiedē, kā to apraksta pravietis Jesaja savas grāmatas 30. nodaļā: "Nesludiniet mums patiesību, sludiniet mums patīkamas lietas, sludiniet viltu!" (Jes. 30:10)

Cilvēku novēršanos no **Patiesības**, bet turpināšanu r u n ā t par patiesību un brīvību, var izskaidrot ar kādu iluzoru garīgu stāvokli jeb savaldzināšanos ar kādu viltus patiesību, jo grēcīgajam, neticīgajam cilvēkam liekas pašsaprotami, **Patiesības vietā likt patiku, sirdsapziņas vietā - izdevīgumu, upura vietā - savtīgumu**.

Pārdomāsim to šajā laikā, kad mūsu tauta un ikviens no mums, atrodas nopietnās krustcelēs. Pārdomāsim to, ieklausoties pravieša stingrajā brīdinājumā: "Tāpēc, ka jūs atmetat Dieva Vārdu un liekat savu cerību uz varmācību un slepeniem ceļiem un palaujieties uz tiem, tad jums šis noziegums būs kā plaša šķībā mūra sienā; tā piepeši acumirkli sagrauj sienu, liek tai sabrukt un sašķīst." (Jes. 30:12-13)

Pravietis nevadīšanos pēc **Absolūtās Patiesības** kritērijiem, kurus dod Dievs, apzīmē par noziegumu.

Šajā laikā mūsu tauta ceļ savu **brīvības un neatkarības ēku**. Lai tajā nemanot nerastos plaisas, Dieva Vārds Kristus Garā un Patiesībā nedrīkst būt tikai kāds rotājums tam, ko cilvēks dara, bet gan pats **tautas ēkas fundamenti**, kā saka Svētie Raksti - **k l i n t s p a m a t s**.

Ēriks Jēkabsons

VIRSRAKSTS VĒL NAV IZGUDROTS.

Pašreiz iet vaļā visu rietumvalstu it kā strauja atmošanās no sarkano slavēšanas artikeļiem. Spriežot pēc rakstiem ar treknēm burtiem iedzīmto laikrakstos, pat lielas valstis sauc Baltijas tautām pilnīgu brīvību un patstāvību, kāda tā bija pirms otrā pasaules kara, un sola tūlītēju atzīšanu un diplomātisko sakaru uzņemšanu! Jociņi gan! Tas viss uz tā pamata, ka komūnisms Krievijā izbeidzas, daži it ka sacelšanās vadopi izdarījuši

pašnāvību un krievu tauta lielā vairumā, ar veciem nacionāliem karogiem demonstrē par kādām pārmaiņām valstī. Bez šaubām, visi latvieši ir kā spārnos, kā šeit, trimdā, tā, it sevišķi, mājās - dzimtenē, ka ilgi lolotais sapnis ir beidzot piepildījies un kļuvis par īstenību.

Es neesmu ne pareģis, ne kāds nākotnes zilētājs, bet vienkāršs latvietis, tāpat kā viss vairums savā laikā izbēgušie no dzimtenes. Augstāk minētie notikumi, man liekas, ir tāda kā pašlaik vēja pūsma, piemērošanās un izdabāšana

notikumiem Krievijā. Tie visu laiku grozās, kā dabā mēdz būt: te vējš no vienas puses, te atkal pūš no pretējās puses, tā arī citu valsts noskaņojums un atklātā valoda. Kas šodien ir teikts, tas rīt jau ir aizmirsts, un to sauc par pasaules politiku, valodu, kam ir maz sakara ar mazām valstīm, kas ilgojas pēc īstas brīvības un patstāvības.

Varētu filozofēt un stiept šo lezgu līdz bezgalībai, bet nav nozīmes to pašreiz darīt, jo notikumi strauji mainās. Ja nu, tiešām, tā notiek, kā Maskava dažu bijušo komunistu personā sola mums pilnīgu patstāvību, tad man ir īsumā daži atklāti jautājumi. Kas notiks ar daudzām neracionālām fabrikām Latvijā, kas notiks ar saindēto un mirstošo Ventspili, Baldoni un citām vietām, kuņas visas nevaru šeit uzskaitīt, ne nosaukt vārdā? Ko darīsim ar simts tūkstošiem cilvēku, kas tās fabrikas apkalpoja? Kas notiks, vai kas tiks darīts ar visiem Latvijas malās novietotiem armijas garnizoniem, lidlaukiem, tanku nometnēm, municijas krātuvēm un citām noslēpumainām ierīcēm? Vai varēsīm atjaunot mūsu spēcīgo zemniecību vienā rāvienā uz 50 gados atlaistiem un noplicinātiem laukiem? Vai Maskava savus grēkus izlabos, sadarbosies ar mums uz vienādiem pamatiem? - Nē, nekad, lai kāda tur valdība, tā vienmēr būs krievu!

Nobeigumā man jāsaka, ka esmu tāds pat latvietis, kā visi citi izbēgušie. Vēl man jāpiebilst, ka nometnē Vācijā 1949. gadā kādā UNRAS sarīkojumā sadūros ar kādu vecu krievu aristokrātu no Pēterpils, apmēram, manā vecumā, kā es šodien. Runājām un zīlējām, kā vienmēr, par tiem jautājumiem, ko nākotne mums nesīs. Viņš man ieteica, saprotams, krieviski, atkārtošu latviski: "Gospoģin Tiltins, Jūsu Latvijas dēļ ir tik daudz krievu asinis lijušas, ka viņš nekad nevar vairs būt tāda, kā bijuse! Vai nu zem komūnisma, vai zem demokrātijas vai monarhijas, bet nekad tāda, kā bijuse!"

Ar šo beidzu savas domas un uzskatus par pašreizējiem notikumiem.

Ar cienīšanu zīmējas:

EDUARDS TILTIŅŠ.

NOA NEBIJA PIRMAIS KUĢINIEKS.

"Ak, mīļais Kungs," tā Noa teic,
"Man nupat ūdens smeķēt beidz.
Jo ūdenī ir slīkuši
Kā lopi, tā ar' cilvēki.
No ūdens plūdiem glābtam man
Dod citu dzērien' arīdzan."

Autors nezināms.

Atdzejojis A. Vickopfs.

Ašurbanipals bija varens Asīrijas ķēniņš no 668. līdz 626. gadam priekš Kristus. Vareni ķēniņi tajos laikos spēja sakaut citus ķēniņus un viņu pārvaldītos apgabalus pievienot savai imperijai. Ar sakautiem ķēniņiem nekāda miera līgumu slēgšana nenotika. Procedūra bija īsa. Bībelē daudz piemēru, kā rīkojās Izraēla bērnu vadoņi, piemēram, Jozua:

"Un Jozua ieņēma visas šo ķēniņu pilsētas, sagūstīja visus viņu ķēniņus un nokāva tos ar zobena asmeni, viņus pilnīgi izdeldēdams. Bet visu šais pilsētās gūto laupījumu un visus lopus Izraēla bērni paturēja paši sev, cilvēkus turpretī visus nogalināja ar zobena asmeni, tos pilnīgi izdeldēdami; tie neatstāja pāri nevienas dzīvas dvēseles." (Jozuas 11:12, 14)

Tik negants Ašurbanipals nebija. Pēc Elamas iekarošanas viņš savas pils dārzā Ninivē rīkoja dzīres, kuņas bija aicināti valsts augstmaņi un draudzīgo valsts pārstāvji. Lai kāpinātu svinību jūsmu, viņam pasniedza rokās uzvarētā Elamas ķēniņa galvu, ko viņš lika uzspraut augsta, īpaši šim nolūkam ierakta staba galā viesu vidū. Tad atveda Elamas spēku komandieri ģenerāli Dananu, kam dzīvam nodīrāja ādu, bet viņa brālim, kas bija spiests šai darīšanā noskatīties, pārgrieza rīkli, viņa ķermeni sadalīja gabalos un tos izdalīja viesiem suveniru vietā (Maspero, Passing of the Empires, London 1900, 412. lpp.).

Vai Ašurbanipals rīkojās brutāli, necilvēcīgi? Tā divarpus tūkstoš gadu vēlāk mēs varam domāt. Tā laika sabiedrībai tāda rīcība nebija nekas jauns, nedz neparasts: tā bija loģiska un nepieciešama, lai imperiju saturētu kopā. Cilvēciskās brīvības un tiesības (human rights) nebija cieņā. Tāpat ar zobena asmeni sirmgalvjus, sievietes un bērnus apstrādāja ķēniņš Dāvids, bet šodien viņu visur cildina, mēs dziedam viņa psalmus un no tiem mācamies, kā vajaga Dievu lūgt.

Dāvids bija dzejnieks un dziesminieks, viņa dēls gudrais Zālamans - prātnieks un esejists, bet viena no daudzajām Zālamana meitām, kā domā Bībeles pētnieks Harolds Blums grāmatā "The Book of J", sarakstījusi labu daļu tekstu, kas atrodami piecās Mozus grāmatās. Viens no šiem tekstiem ir stāsts par Nou un grēku plūdiem Ģenezes 6., 7., 8. nodaļā.

Ašurbanipals nebija ne dzejnieks, ne rakstnieks, bet gan liels "grāmatu" mīļotājs. Viņa bibliotēkā Ninives drupās atrada tūkstošiem dedzinātu un žāvētu māla "galdīņu" jeb tāpelīšu ar ķīļu rakstu zīmēm. Tie atrodas Britu Muzejā Londonā. 1872. g. muzeja darbinieks Džodžs Smits, studējot vienu tāpelīti, atšifrēja dažus vārdus, kas stāstīja par balodi, kas izlaists un atgriezies, par bezdēlīgu, kuņa izlaista un atgriezies, un beidzot par kraukli, kas izlaists un neatgriezies. Smits tūdaļa saprata, ka te ir runa par tiem pašiem Bībeles grēku plūdiem, un ar divkārtēju enerģiju sāka meklēt, likt kopā un atburtot citas tāpelītes. Gadu gaitā ir izdevies uz divpadsmit galdīņiem gandrīz bez iztrūkumiem salikt kopā visu stāstu. Tas tagad pazīstams kā "Gilgameša Eps" - vissenākais episkās literatūras piemineklis, vismaz tūkstoš gadu vecāks par visiem Bībeles tekstiem. To te pastāstīšu ļoti kondensētā savilkumā.

Gilgamešs ir dižs Urukus ķēniņš, divi trešdaļš dievs un tikai vienā trešdaļā cilvēks. Saviem pavalstniekiem viņš uzliek tik grūtas klaušas, ka tie lūdz dievieti Aruru, lai šī Gilgamešam pagādā pienācīgu pretinieku, ar ko spēkoties. Aruru ķerās pie darba, nomazgā rokas, nokniebj māla pikuci, iesplauj un izveido Enkidu, milzīgi stipru un kaislu radījumu, kas pilnīgi apaudzis ar spalvu un matiem, kā zvērs, un ar zvēriem viņš arī dzīvo kopā un ēd zāli. Kādam medniekam gadās ar viņu sastapties vaigu vaigā; mednieks pārbīstas, nones ziņu pie Gilgameša, kas ieteic papemt līdzī kādu tempļa mīlas priesterieni, kuņa Enkidu savaldzinātu un padarītu rāmu. Tā arī notiek, mednieks un sieviete nonāk pie ūdens avota, kur zvēri un Enkidu nāk padzerties, un nav ilgi jāgaida. Mednieks nodod sievietei instrukcijas:

Tur viņš ir, sieva!
Atlaid savu sprādzi,
Atsedz savus daiļumus,
Lai viņš grib tevi piepildīt!
Ne vairies atpakaļ, uzņem viņa kāri!
Viņš tuvosies, tevi redzot;
Atklāj drānas, lai viņš var dusēt uz tevis!
Raisi jūsmu viņā, tas ir sievas darbs.
Tad viņš būs svešinieks zvēriem,
Ar ko pļāvās kopā audzis.

Viss notiek, ka paredzēts, un Enkidu paliek sešas dienas un septiņas naktis kopā ar sievieti. Beidzot, prieku pārguris, viņš ievēro, ka viņa draugi, dzīvnieki, viņu pametuši. Gaužām bēdīgu viņu mīlestības priesteriene aizved uz Urukū pie Gilgameša, ar ko Enkidu grib spēkoties. Bet Gilgamešs viņu pieveic, abi kļūst draugi, dodas ceļojumos un dēkās. Tad Enkidu pēkšņi saslimst un nomirst. Gilgamešs tausta viņa sirdi - tā nepukst! Sešas dienas un sešas naktis viņš raud un vaimanā, plēš sev matus un plosa drānas. "Vai man būs mirt tāpat, kā mira Enkidu?" - Nē, to darīt Gilgamešs negrib. Viņš nolemj uzmeklēt savu

ģenci Utnapištīmu, citās vietās sauktu arī par Samašnapištīmu, kas dzīvo Laimīgo salā, kur neviens nemirst. Ceļā Gilgamešs pārvar lielas grūtības, pasakainus šķēršļus, cīnās ar plēsīgiem zvēriem, spēkojas ar milžiem, kuŗu galvas sniedzās debesīs un krūtīs lejā līdz pekles dibenam. Beidzot viņš nonāk pie Pasaules jūras, kurā atrodas Laimīgo sala. Jūras malā savā tronī sēd vīndare, sieviete vārdā Siduri, ar zelta kausu rokā, ko dievi viņai piešķirušī. Gilgamešs viņai vaicā, kā tikt pāri lielajai jūrai. Siduri atbild:

Ak Gilgameš, kam blandies šurpu turpu?
To dzīvi, ko meklē, tu nerasi nekad.
Kad cilvēku radīja dievi,
Viņam tie piešķīra nāvi
Un dzīvību paturēja sev pašiem.
Ak Gilgameš, jel pildi vien savu punci,
Līksmo dienu un nakti,
Pildi savas dienas dzīvu priekiem,
Dej un gaviļē dienu un nakti!
Turi tīras savas drānas,
Mazgā galvu, peldini miesu,
Pielūko maziņo, kas tev turas pie rokas.
Lai sieva priecē tavu sirdi,
Jo tāds ir cilvēka liktenis.

/ Šai vietā interesanti iestarpināt gudrā Zalamaņa padomu: "Tādēļ es slavēju prieku, jo cilvēkam nav nekā labāka zem saules, kā vien ēst un dzert un priecāties, un šādā noskapā lai aizrit visas viņa nemitīgo pūļu pilnās dzīves dienas, kas norisinās zemes virsū. Nēsā allaž baltas drēbes, un lai tavai galvai netrūkst svaidāmās eļļas. Baudi šo dzīvi ar savu mīļoto sievu, visās tajās ātri zūdošās dzīves dienās, ko Dievs tev ir piešķīris zem saules, cauri visam savam niecības pilnam mūžam; patiesi, tas ir viss, kas piekrīt tev šai mūžā, un tas ir atalgojums tev par pūlēm, kādām tu nododies zem saules." (Zālamans Mācītājs, 8:15, 9:8-9) "Recondita armonia - cik līdzīgas šīs gleznas!"

Gilgamešs neatlaižas un pēc ilgākas tielēšanās sieviete ieteic uzmeklēt Utnapištīma laivinieku Uršanabi, kas dzīvo mežā pie jūras. Tas liek Gilgamešam nocirst simtdivdesmit stabu, katru sešdesmit oļekšu garu; tos viņi iekrauj laivā un dodas jūrā. Pēc triju dienu brauciena viņi sasniedz nāves jūras ūdeņus, un tur Gilgamešs upurē savus simtdivdesmit stabus, sviezdams ūdenī tā, lai tas nepieskaras rokām. Kad pēdējais simtdivdesmitais stabs ir upurēts, Gilgamešs izģērbjas kails un savas drēbes lieto kā buras. Tā viņi tiek pāri nāves okeānam, un Uršanabi viņu noved taisni pie Utnapištīma, kas guļ omulīgi izlaidies koka pavēnī. Pēc īsas iepazīšanās Gilgamešs nāk klajā ar savu spiedīgo jautājumu: "Ak tēvs Utnapištīm, tu, kas esi ieticis dievu sabiedrībā, es tev gribu vaicāt par dzīviem un mirušiem - kā lai atrodu mūžīgu dzīvi, ko meklēju?"

Utnapištīms atbild: "Nekas nav pastāvīgs. Vai mēs ceļam namu, kas pastāves mūžīgi? Vai parakstām līgumu, lai tas der visiem laikiem? Cik ilgi upju palī ilgst? Dzīvība un nāve ir nolemtas, bet nāves diena paliek neatklāta..." Gilgamešs neatlaižas: "Tevi uzlūkojot, Utnapištīm, es redzu, ka tu izskaties tāds pat kā es... Bet teic man patiesi, kā tas notika, ka tu notāpi dievu pulkā un dzīvo mūžīgi?"

Tad Utnapištīms pielaižas.

"Tev atklāšu, Gilgameš, slepenu ziņu, dievu noslēpumu. - Tu zini Šurrapakas pilsētu, kas guļ Eifratas krastos. Tā bija veca pilsēta, un dievi, kas tur mita, arī bija veci: Anu, telpas valdnieks, kaŗa dievs Enlils, palīdzētājs Ninurta, kanāļu uzraugs Ennugi, kā arī Ea. Zeme bija ļaužu pilna, cilvēki vairojās, pasaule bauroja kā meža vērsis, un dievus tādas klaigas traucēja. Enlils dzirdēja tās klaigas un dievu sapulcē teica: Cilvēces kņada nav izturama, tai troksnī nav vairs iespējams izgulēties. - Tā dievi savās sirdīs nolēma palaist ūdens plūdus. Bet mans kungs Ea sapnī mani brīdināja: Tu, kas esi Ubara Tutu dēls, noplēs savu namu un taisi plostu; pamet mantu un glāb dzīvību, atmet pasaules labumus un glāb savu dvēseli. Būvē plostu pēc šiem mēriem: tā platums lai ir kā tā garums, tā klājs lai ir apjunts ar kupolu; tad ņem uz plostā līdzī visas dzīvās radības aizsēkli. Citiem pilsētas ie-

dzīvotājiem saki: Es uzzināju, ka Enlils man dusmo; es vairs neiedrošinos staigāt pa šo zemi, es došos uz jūras līci un dzīvošu kopā ar savu kungu. Bet jums lietus līe aumaļām un dos bagātīgu ražu."

Utnapištīms nu pastāsta, kā to plostu būvējis, un septītajā dienā tas bijis gatavs. Gan bijis grūti to ielaiķ ūdenī; iekrāvis savu zeltu, ģimeni un radus, kā arī mājas un meŗa dzīvniekus. Vakarā sācis līt briesmīgs lietus. Pret rītausmu pie apvārŗa parādījies melns mākonis. Uz tā jājis vētras pavēlnieks Adads; tad bezdibeņu ķēniņš Nergals atvēris pazemes ūdeņu slūŗas, un diena pārvērtusis naktī. Brāzma bijusī tik neganta, ka pat dieviem sameties baigi, tie samukuŗi visaugstākajā debesī, spiedušies pie sienām, dieviete Ištara vaimanājusī un noŗēlojusī savu ieteikumu iznīcināt cilvēkus, un visi debess un elles dievi raudājuŗi viņai līdzī.

Septītās dienas rītā vētra pierimusi, plūdi apstājuŗies, un Utnapištīms redzējis, ka visa cilvēce pārvērtusies mālos. Atvēris lūku, bet zemi nekur nevarējis saskatīt; tālumā ieraudzījis Nisira kalnu, kur plosts arī apstājies. Pie tā plosts pieturējusies seŗas dienas, un septītās dienas rītā viņš izlaidīs balodi, taŗu tas atgriezies, nekur nevarēdams piemesties. Tad izlaidīs bezdelīgu, kas tāpat atgriezies; beidzot izlaidīs kraukli, kas neatgriezies. Tad viņš atvēris visas plostā lūkas, nesis upuri savam kungam un izlaistījis vīna ziedojumu virs kalna galotnes. Septīpus un atkal septīpus lielus katlus viņš izlicis un sakūris ugunsķuru ar smarŗīgiem kokiem. "Kad dievi saoda saldo smarŗu, viņi salasījās kā muŗas ap cepeti." Ištara aicinājusī visus dievus pie upurmielasta, tikai ne Enlilu, kas palaidīs plūdus un gribējis visus cilvēkus nomaitāt. "Bet vienīgi Ea zina visas lietas. Ea atvēra muti un Enlilam teica: Tu dievu gudrākais, varoni Enlil, kā tu varēji tik neapdomīgi plūdus palaist?"

Lai ģrēcinieks nes savu ģrēķu,

Lai pārkāpējs nes savu pārkāpumu.

Pasodi viņu mazuliet, kad viņam misas,
Nestrosti viņu tik bargi, jo tad viņš ies bojā.

Vai nav labāk, ka lauva plosa cilvēci
Nekā plūdi?

Vai nav labāk, ka vilks plosa cilvēci
Nekā plūdi?

Vai nav labāk, ka bads nomaitā pasauli
Nekā plūdi?

Vai nav labāk, ka mēris nomaitā cilvēci
Nekā plūdi?

Tad Enlils sapēmis Utnapištīma un viņa sievas rokas, nostājies vidū starp abiem, svētīdams skāris viņu pieres un teicis: "Aizģājuŗā laikā Utnapištīms bija mirstams cilvēks; ar ņo brīdi viņš un viņa sieva dzīvos tālu no upju ietekām." - Tā dievi mani paŗēma un novietoja ņeitan, lai es dzīvoju tālu no upju ietekām."

Visu ģaŗo stāstu klausoties, Gilgamešs bija iesnaudies. Snauds ilgst seŗas dienas, un septītajā Utnapištīms viņu modina. Laivinieks Uršanabi viņu noved vietā, kur var nomazģāties balts kā sniegs, iedod viņam tīras drēbes. Tad Utnapištīms Uršanabi pavēl vest Gilgameŗu atpakaļ pa to paŗu ceļu, pa kuŗu nācis. Taŗu viņš viesī neatlaiŗ tukŗām rokām. "Gilgameŗ, es tev atklāŗu slepenu lietu, tas ir dievu noslēpums. Ūdens apkakŗā aug viens augs, tam ir dzelopi kā dadzim, kā rozei; tas tev ievainos rokas, bet ja tev sekmējas to dabūt, tad tavās rokās būs tas, kas vīram atdod jauneklību."

To dzirdējus, Gilgameŗs atceļā piesien pie kājām smagus akmeņus un nonirst lielā dziļumā. Tur viņš ierauga to stādu augam; jebŗu tas viņu durstī, viņš to pievāc, atsvabina smagos akmeņus no kājām un ļaujas vilņiem, kas viņu

iznes malā. Tur viņš uzmeklēja skaidru avotu, kur padzerties un nomazgāties no jūras dūpām. Kamēr viņš ienirst un mazgājas avotā, no ūdens izlien ūska, sagrābj mūžīgās jaunības stādu, noņem savu veco ādu un pazūd ūdenī. Gilgamešs rūgti apraud neizteicamo zaudējumu sev un visai cilvēcei, jo nu ūska, dzīvnieks, ieguvusi mūžīgās jaunības noslēpumu. Abi ar Ūršanbi viņi atgriežas Urukas pilsētā, un tur viņš visu savu gaŗo stāstu iegravē akmenī.

Tā nemirstības noslēpums paliek noslēpums, vien zināms dieviem.

Dievs Enlils, kas uzlauda Utnapištima plūdus, dabūja Eas bārienu un stingru norādi, ka grēks jānes pašam grēciniekam, un, ja viņam arī misas, viņš nav bargi sodāms. Nebija, kas sabārtu Noas grēku plūdu palaidēju. Tā stāsta autoram bargais Jahve bija pieteicis ar citiem dieviem nepieņēties.

OSĀNU KĀRLIS.

JHVH LIKUMĪBAS

Ko nozīmē vārds JHVH?

Pirmo reizi vārdu JHVH atrodam Izcelsmes grāmatā: "...KAD DIEVS JHVH RADĪJA ZEMI UN DEBESJOSLAS."

Lai saprastu šī vārda nozīmi, ir jāiepazīstas ar katru vietu Likumu un Praviešu rakstu krājumā, kur tas minēts un lasītais pazemībā nopietni jāpārdomā.

Kā izrunāt vārdu JHVH?

Pazemīgam lasītājam, nonākot pie vārda JHVH, jāpārstājas un jāatzīst cilvēka niecīgums, apzinoties, ka viņš pilnībā nespēj izteikt zemes un debesjoslu radītāja vārdu.

Kad, lasot svētās grāmatas, pie šī vārda nonāca Kristus, viņš to izlasīja kā ADONAI, kas, tulkots, nozīmē KUNGS. Šis Kristus paraugs Svētajos Rakstos atrodams vietā, kad viņš saņēma Jesajas rakstu rullī, lai lasītu sanāksmes priekšā.

Uzrakstītais teksts ir sekošs: "DIEVA JHVH GARS IR PĀR MANI JO JHVH IR NOZĪMĒJIS MANI..." Kad Kristus nonāca pie vārda JHVH, viņš to izlasīja KUNGS (sk. Loukas'a evaņģēlija 4:17).

Latviešu luterāņu un katoļu, kā arī citu denomināciju, arī svešvalodu, Bībeles tulkotāji ir aizstājuši JHVH vārdu mainot rakstīto tekstu. Visi šāda veida tulkojumi ir neprecīzi, jo neatbilst oriģinālajam Likumu un Praviešu tekstam.

Pirmais JHVH likums.

Kad JHVH bija radījis zemi un debesjoslas, viņš no zemes elementiem veidoja cilvēka prototipus - vīrieti un sievieti. Šai laikā DIEVS JHVH deva cilvēkam arī savu pirmo cēloņu un seku likumu.

"Tanī dienā, kad tu ēdīsi šī koka augļus, tu mirsi." Tas bija pirmais JHVH likums.

Cilvēka prototips šo JHVH likumu pārkaŗpa un piedzīvoja nosacījuma sekas. Mēs visi, kas dzīvojam uz šīs planētas, piedzīvojam Radītāja cēloņu un seku likumības konsekvences.

Paŗcentrētības likumība.

Vēlākos laikos Radītājs atklāja daudzas citas savas likumības. Domājot par latviešu tautu, minēšu paŗcentrētības jeb etnocentrētības likumību. Nenoskaidrotu iemeslu dēļ latvieši par to daudz nerunā.

Arī šo likumību (principu) atrodam izcelsmes (Genesis) grāmatā. Pēc lielo plūdu laikmeta cilvēki sāka pulcēties vienā vietā un domāja uzcelt sev par godu augstu pieminekli.

Kad JHVH redzēja pieminekli, viņš izkaisīja šo cilvēku kopību uz visām debess pusēm, pāri zemeslodei. Par šo cēloņu un seku likumības realitāti latvieši varēja pār-

liecināties divdesmitajā gadsimtā.

Ari latvieši sadomāja un uzcela slaidu debesīs durošos pieminekli par godu sev, savai zemei un saviem varoņiem. Nākošajos gadu desmitos risinājās latviešu izklīšana visos pasaules kontinentos.

Smieties un zāķāties par JHVH cēloņu un seku likumībām ir bīstami. Tas atbīejas pie tiem, kas to dara.

Izsmīejasanas likumība.

Attiecībā uz izsmīejasjiem un zāķātājiem pastāv sekoša cēloņu un seku likumība: "Cik ilgi jūs gribat palīkt neprāŗas citu neprāŗu priekšā, cik ilgi pavīŗšiem zobgaŗļiem būs patīka par visu zoboties, un garīgi bezrūpīgi drīkstēs nonīevāt dievīŗķīgās mācības?"

Veltījiet labāķ savu uzmanību manīem norādījumiem par sodu! Redzi, es gribu jums skaidri izpaust sava gara centīenus un darīt zināmus savus vāŗdus.

Kad es nu saucu un jūs kavējāties uzklauŗīt mani, kad es izstīepju tagad savu roku un neviens nelīekas par to ne zinīis, un kad jūs nīcinat manus padomus un nebēdājat par manīem piedraudējumīem, tad es smīeŗos par jums, kad jums nelābī klāŗsīes, un zoboŗos par jums, ja jums pienāķs tas, no kā jūs bīstāties.

Un kad pār jums nāķs kā vētra tas, no kā jūs bādaties, un jūsu nelāime jums īes pāri kā negāiss, un kad jūs pārņēms līkstas un bēdas, tad vīpi mani sauks, bet es neatbīldēŗu, vīpi cītīgi meklēŗs mani un neatradīs.

Tas tāpēc, ka vīpi nonīcināŗa manu mācību un negrībēŗa saŗust baīles JHVH priekšā." (Salamana Pam. 1:22-29)

Sabīedrība (tauta) šo Radītāja cēloņu un seku likumību var apsmīet, zāķāt, vai apŗaubīt, tas šo likumību negroza. Zīmīgi, ka likumība izteīkta daudzskaitlī. Tas atbīecas uz tautu vai sabīedrību.

Līdz šīm latvieŗu sabīedrības līelāķajos laīkrakstos publicē tīķai to rakstnīeku darbus, kas cīnīski ignorē, vai nosmīn par JHVH likumībām un Israēlas pravīeŗu dievīŗķāķām mācībām. Tanī pat laīķā laīkrakstī pīldās ar reportāŗāŗam par to, kā latvieŗu mācītāŗu lūgŗanas palīek neatbīldēŗas draudzes locekļu līstām gan izsūtījūmā, gan karos, gan citas briesmās un nelāimēs.

JHVH svētības likumības.

Mūsu dīenās, dīvdēsmītajā gadsimtā, latvieŗu tautai līelāķo postu nodara tās līelīe dīenas vai pusnedēŗas laīkrakstī. Tur vāŗds tīķai tiem, kas sludīna sagrozītu Kristus mācību un ŷurnālistīem (rakstnīekīem) ar cīnīsku vai etnocentrīsku pasauŗles skatījūmu.

Rakstnīeks, kas pāŗstāŗ Radītāja līkumus un likumības, īr izstūmtāis. Vīŗš īr izslēgts laī izglītotu sabīedrību, palīdzēŗtu tai izŗķīrtīes.

Latvieŗu līelāķos laīkrakstos bez grūtfībām var publicēties filozofīski nesakāŗīgs dīevturīis, vai mīķlāĩns indīeŗu relīģījas pāŗstāŗvīis, bet ne tas, kas atklāŗ Radītāja līkumus un likumības.

Vīsi Radītāja līkumī un likumības tautām īr dotī, laī tās saņēmtu svētību. Pīrmā Radītāja labklāŗības līkumība atklāŗas Izcelsmes grāmatā.

"Un es, JHVH, no tevis īzveidoŗu līelu tautu, un Es tevi svētīŗu un īzveidoŗu līelu tavu vāŗdu un tu bīsi par svētību.

Un Es svētīŗu tos, kas tevi svētī un nolādēŗu tos, kas tevi nolād, un tevī bīis svētīftas vīsas zemeslodes cīltīis.

"Un caur tavīem pēcnācēŗīem vīsas zemes tautas sevī svētīs. Tāpēc, ka Avrahāms

bija paklausījis manai balsij un bija sargājis manas pavēles, un manus norādījumus, manus baušļus un manus likumus."

Par latviešu tautu nāktu liela svētība, ja tā nožēlotu savus grēkus pret Avrahamu un Avrahama pēcnācējiem. Pirms nav nākuši dziļā grēku nožēlošana, stāvoklis nemainīsies.

Plaši izplatītā teoloģija, ka mūsu Radītājs ir "vecās derības dievs" un ka Kristus atnākšana to visu ir pārgrozījusi, nesusi kā latviešiem, tā citām tautām lielu jaunumu. Oriģinālo valodu tekstos šāda teoloģija nav atrodamā.

Oriģinālajos dokumentos rakstītie Kristus vārdi ir: "Nedomājiet, ka es esmu nācis lai atņemtu Likumus vai Praviešus. Nē, es neesmu nācis tos atņemt, bet novest līdz pilnībai." (grieķu tekstā PLERŪSAI). Kristus nenāca lai, kā sagrozītā teoloģija māca, atņemtu JHVH likumus, bet lai tos pilnīgotu.

Kristus noteikumi ir stingrāki par tiem, kas nāca ar Mozus starpniecību. Kur Mozus ziņojumā bija teikts "tev nebūs noslepkavot", Jēšua (Jēzus) saka "tev nebūs ļaut vaļu dusmām". Ja iepriekš bija teikts "tev nebūs lauļību pārkāpt", Dēls to papildina - "tev nebūs uzlūkot sievieti ar iekāri".

Vienīgā maiņa mūsu dienas JHVH likumos ir likumu pielikumos Mozum par dzīvnieku upuriem, kas tika pievienoti pēc tam, kad bija grūtības ar desmit baušļu izpratni.

Sagrozītā teoloģija nāk ar pašradītām "maiņām": desmitās tiesas un sieviešu klusēšanas likuma sanaksmēs atņemšanu. Bez šiem ir vēl citi Tēva likumi, kas sagrozītās teoloģijas ietekmē atņemti vai mainīti.

Cilvēku morāles un pasaules pagrimuma stāvokli nav vainojami bezdievji, bet tie, kas sagrozījuši Kristus stingros noteikumus Tēva likumbās.

Kristus un viņa mācekļu uzdevums nebija glābt dvēseles, ka daži sagrozītās teoloģijas pārstāvji apgalvo. Kristus nāca ziņot cilvēkiem DIEVA VALSTS sākuma laikmetu, dziedināt slimos un atklāt JHVH likumus un likumbās.

Jānis Purviņš Jurjāns

PAR "LATGAĻU TAUTU UN VALODU".

Savu rakstu PIEZĪMES PAR RASMAS GRĪSLES AP-CERI (MLB Ziņotājs Nr. 4./505, 17. lpp.) biju iesūtījis laikrakstam LAIKS, kurā bija ievietots R. Grīsles raksts. Cerēju, ka ievietos arī manu rakstu, kā žurnālistikā parasto domu apmaiņu. Man nezināmu iemeslu dēļ tas nenotika. Turpretim to dabūju redzēt BRĪVĀ LATVIJĀ, žurnālos ZELTA RĪTS un ZK APSKATS. ZK Apskata maija numurā, lasītāju vēstule nodaļā, A. Millere citē mana raksta pēdējo teikumu un tā pēdējos vārdus sauc par "revolucionāriem" un piebilst, ka lasītājiem būtu "tautisks" pienākums tos izlasīt, pārdomāt un izteikt savas domas.

Es jūtos pateicīgs tiem, kas manu rakstu ir ievietojuši, kā arī saku Paldies A. Millera kundzei par uzmanību, kādu veltījusi manam rakstam. Būtu patīkami, ja viņas aicinājums pārdomāt un izteikt savas domas par mana teikuma beidzamo daļu rastu atsaucību. Brīva domu izmaiņa taču pieder pie solidas žurnālistikas vērtīgām tradīcijām. Ar to tiek atzīts, ka ik katram ir tiesības pasacīt savas domas par katru publikā forumā iznestu faktu un teikumu. Būtu pateicīgs, ja kāds pasacītu, ka arī pašā manā rakstā (ne tikai tā beidzamajā teikumā) ir kas, ko vērts būtu pārdomāt un izteikt savas domas.

Balstoties uz šādiem žurnālistikas atzinumiem, atļaujos atzīt, ka daži vārdi A. Milleres kundzes teikumā izraisīja manī daudzas

un ilgas pārdomas. Šo manu pārdomu uzmetums ir šajās rindās. Būtu pateicīgs, ja arī šim manam rakstam rastos vieta kādā no latviešu publikācijām. Nepretendēdams uz nemaldīgumu, būtu pateicīgs, ja kāds norādītu uz pamanītām kļūdām un aplamībām.

"Latgaļu tauta" - A. Millera kundze saka: "Kad un kas būtu juridiski pierādījis, ka pastāv tāda "latgaļu tauta"... visi mani zināmie senči bija latvieši Latgales vidienā." Lasot šos vārdus man radās aizdomas, ka šo vārdu autore grib pasacīt, ka Latgales latvieši ir gluži tādi paši, kā pārējo mūsu tēvzemes apgabalu latvieši. Ka latgaļi ir latvieši, to neviens nevarēs noliegt. Bet ka starp Latgales latviešiem un pārējo Latvijas novadu tautas brāļiem ir radikālas atšķirības, arī to nedrīkst ignorēt. Par to, kas nosaka tautu un par atšķirībām, kādas pastāv starp Latgales un pārējo apgabalu latviešiem, atļaujos citēt docenta Nikolaja Valtera vārdus: "Tautu nosaka kopēja pagātne un attīstība, kopējais dzīves veids un apstākļi, savas tautības apziņa. Ja nu pagātne Latgalei un Baltijai bijusi ļoti atšķirīga, ja kultūras ietekme katrā no šīm zemēm bijusi citāda, ja baznīcas piederība katrā no tām ir cita, ja dzīves veids ļoti atšķirīgs, ja savā literatūrā, politisko un kulturālo organizāciju radīšanā izpaudās latgaļu sava noteikta nacionāla apziņa, ja šī apzinātās savas tautas sadarbība politiski izpaudās arī Latgales kongresā, kā politiskā aktā uz tautu pašnoteikšanās tiesību pamata, kur arī tika panākta vienošanās par Latgales, kā atšķirīgas, slēgtas vienības sakļaušanu ar Baltiju kopīgā valstī, pie kam, savukārt, Latvijas dibināšanas aktos paredzēts īpašs tiesisks stāvoklis Latgalei un īpašas tiesības tās valodai, tad mēs ar pilnām tiesībām, pieturoties pie vispārātzītiem slēdzieniem, varam runāt (un pat ir jārunā) par atsevišķu Latgales tautu" (Sal. Latgaļu darbeības dokumentācija, 404. lpp.). Tādas atziņas par latgaļiem ir deklarējis Latvijas zinātnieks (pats nebūdam latgālietis)

Arī pašu Latgales latviešu apziņa par lielām atšķirībām bija par iemeslu tam, ka Latgales atmodas darbinieki, nenoliegdami savu latvietību, atzina par lietderīgu Latgales latviešus saukt par latgaļiem, kas pēc būtības ir tas pats, kas latvieši.

Tā paša iemesla dēļ 1917. gada Rēzeknes kongresā latgaļi skaidri un gaiši deklarēja, ka viņiem esot dārgas viņu atšķirīgās tradīcijas un kulturālās vērtības; tās viņi gribot saglabāt arī valstī, kādu ar pārējo apgabalu tautas brāļiem vēlās radīt. Lūk, viņu vārdi (latgaļu rakstu valodā): "Mes Latgolas latviši, apsavinōdami ar Kurzemes un Vydzemes latvišim, paturāsim savu pašvaldeību, pylnu pašnoteikšonas tiseību volūdas, ticeības, bazneicas, škoļu un saimesteības, kai arī zemes vaicūjumā; bazneicas dareišonūs pīvīnojūt pi Latgolas Kurzemes un Vydzemes katūļus" (Sal. M. Bukšs, Latgaļu atmūda, 361. lpp.).

Sos Rēzeknes kongresa lēmumus solījās respektēt arī pārējo Baltijas apgabalu latvieši ne tikai savu pārstāvju Z. Mejerovica un J. Zālīša personā, bet arī savos kongresos, svarīgākais no kuriem bija visu apgabalu kongress 1917. gada 30. jūlijā, Rīgā. Šī kongresa lēmumi, kas ir publicēti daudzās un dažādās sakarībās, ir jau nākošās Satversmes sapulces konkrēti, pašas tautas veidoti punkti. Latgales tiesības tanīs ir nosacītas sekoši: "Latgalei... ir pilnīga pašnoteikšanās tiesība visās vietējās pašvaldības, administratīvās, valodas, skolu un baznīcas lietās" (Sal. M. Bukšs, Latgaļu atmūda, 363. lapp.).

Šādi kongresu lēmumi bija gaišu un daudzsološu cerību vēstneši, kas ļāva secināt, ka Latgales un pārējo apgabalu latvieši, neskatoties uz lielām atšķirībām, kādas viņos radīja atšķirīgie apstākļi, kādos gadu simtiem ilgi viņi bija dzīvojuši - beidzot, brālīgā satīcībā, kā līdzīgs ar līdzīgu, viens otru respektējot, varēs runāt un kārtot lietas, kas nesīs svētību visai latviešu tautai viņu kopīgi radītajā Latvijas valstī... Pagaidām tik daudz par "latgaļu tautu".

"Latgaļu valoda" - A. Millere saka: "... katoļu priesteris noliek kā valodniekus, tā gramatikas "stāvēt pie ratiem" (Zelta rīts, 1991. g. maija/

jūnija numurs). Lasot šos vārdus jutos uzjautrināts, jo man radās patīkamas aizdomas, ka šo vārdu autore vēlētos man piešķirt arī divēju valodu radītāja godu. Tas, tiešām, būtu nepieredzēti liels pagodinājums, ko, diemžēl, nedrīkstu pieņemt, jo īstais tautu un valodu Radītājs ir labais Debesu Tēvs. Viņš ar tām, kā ar krāšņām, daudzveidīgām un daudzkrāsainām puķēm skaistus ir darījis visus mūsu planētas kontinentus. Par to viņam lai pateicība un gods. Mēs turpretim, kā prātīgas cilvēcīgas būtnes (sensible human beings - nevis tāpēc, ka esam latgaļi vai latvieši) deklarējam, ka ik katrai lielai vai mazai tautai ir tiesības eksistēt un ka šīs tiesības jārespektē; ik katras lielas vai mazas tautas valodai, kā cilvēcīgo būtņu sazināšanās līdzeklim un kulturālo vērtību instrumentam, ir tiesības, lai to kultivē, dara tīrāku un skanīgāku, nevis to apkaņo un cenšas apklusināt.

Savā rakstā biju minējis tikai faktu, ka par divējām tautām un divējām valodām bija domājuši un runājuši latgaļu atmodas darbinieki. Tagad, savukārt, minēto papildināšu: par divām tautām un divām valodām ir bijušas ļoti spraigas un interesantas diskusijas Latvijas parlamentos: Satversmes sapulcē un Saeimās. Īpaši Latvijas parlamentu lēmumi bija tie, kas latgaļu loloto cerību saulaino rītu nomainīja ar neomulīgo šaursirdīgās "realpolitikas" pelēko ikdienu, kurā skaitliski stiprākais nesaudzīgi nomāca skaitliski vājāko. Par šīm diskusijām bagātīgi materiāli atrodas trimdas latgaļu publikācijās un Latvijas parlamentu stenogrammās. Parējo apgabalu latviešu presē un vēstures grāmatās par tām tiek ieturēta dziļa klusēšana. Parlamentu darbības gados, savukārt, latgaļu pārstāvju iesniegtie un noraidītie priekšlikumi Rīgas avīzēs tika tēloti kā latgaļu uzbrukumī pārējo apgabalu latviešiem.

Polītiskā spēle ap Latgali vispirms iezīmējās latviešu pagaidu nacionālajā padomē (LPNP) un Tautas padomē. Abas šīs iestādes nebija tautas vēlētas, bet gan sabiedrisko organizāciju un partiju radītas, piedaloties arī Zemes padomēm. Šie spēki 1918. gada 17. novembrī vienojās par Tautas padomes sastāvu un nākošajā diena izsludināja Latviju par brīvu un neatkarīgu republiku. Tautas padome, pasludinādama Latvijas republikas nodibināšanu, darīja zināmu arī savu pagaidu satversmi, ko vienkārši nosauca par platformu. Tā bija izstrādāta steigā. Tajā vairs nebija to punktu, kas bija uzņemti 1917. gada kongresos dažādu tiesību nodrošināšanai. Tas bija nelaimīgs sākums ar tālejošām sekām. Un Latgalei šīs sekas bija ļoti sāpīgas. Pasacīt to visu šajās rindās nav iespējams. Jēpiezīmē vienīgi tas, ka latgaļu sabiedriskie darbinieki, kas pirms pārējo novadu latviešiem bija sākuši domāt par Latvijas valsti (nevis apgabala autonomiju), jutās sāpīgi vīlušies, jo redzēja, ka viņu tik iecerētajā Latvijas valstī, Latgale tiek degradēta līdz iekayotas kolonijas stāvoklim, kurā zemes iemītnieku likumīgās tiesības tiek ignorētas, kur visu nosaka iekayotāji. Lūk, daži piemēri: kad 1918. gadā Pagaidu valdība plānoja Latgalei civilpārvaldi, saskaņā ar 1917. gada kongresu lēmumiem, Latgales pārvalde bija jānodod pašu latgaļu rokās. Pagaidu valdība, kurā nebija neviena latgaļu pārstāvja, to pat nedomāja darīt. Taisni otrādi, tās nolūks bija latgaļus turēt, cik iespējams, tālāk no pārvaldes aparāta. Tā bija atklāta baltiešu neuzticība pret latgaļiem, nepielaišana pie sava apgabala pārvaldes, nedodot tiem nekādu tiesību lemt par savu zemi.

Tas nebija viss. Baltieši pielietoja arī citus latgaļus degradējošus papēmienus. Piemēram, 1920. gadā kara dienestā iesauktos latgaļu zēnus nesūtīja uz apmācību vietām un attiecīgiem pulkiem, bet gan uz mežu malku cirst. Fr. Trasuns, sašutis par šo notikumu, 1920. g. 18. augusta sēdē Satversmes sapulcē teica: "Pirmo mibilizāciju tauta uzņēma ar sajūsmu. Bet jaunie latgaļi, kas tika iesaukti kara dienestā, netika vis sūtīti uz atsevišķiem pulkiem, bet nosūtīti uz mežu malku cirst." Tā esot praktizējusi cara Krievija, kas karavīrus izdevusi pat

privātos darbos. Tā jau ir norīkošana spaidu darbos. Tādos darbos, kā šoreiz norīkotī latgaļi, norīkoja vienīgi gūstekņus. Kareivji protestē, ka šie gribot kalpot tautai, nevis būt par bezmaksas strādniekiem. Tā esot nelikumība, kādas neesot pasaulē (Sal. LSSs 1920, 485-486).

Vai atkal: Pagaidu valdības prezidents Kārlis Ulmanis, nerēķinādamies ar tautas kongresu lēmumiem, iecēla savu uzticības vīru Andreju Bērziņu par apgabala priekšnieku Latgalē. Šāda viņa rīcība bija absolūtā kontrastā ar 1917. gada kongresu lēmumiem. Tauta to redzēja un saprata. Fr. Trasuns spiests bija konstatēt, ka tauta sakot, ka garīdznieki to esot pārdevuši cilvēkiem. Apgabala priekšnieku A. Bērziņu tauta drīz sākusi saukt par "Latgales gubernatoru", jo viņš bija pieprasījis, lai ļaudis noņem cepuri, kad viņš brauc tiem secen. Šim apgabala priekšniekam pilnvaras bija ļoti plašas. Tās viņš cītīgi pielietoja praksē. Viņa rokās atradās visas Latgales ierēdņu pieņemšana un visu svarīgāko dzīves jautājumu kārtošana (Sk. LKV X sej.: Latgales pārvalde.).

Atmodas darbinieku vilšanās līdz ar asu kritiku par apvienošanās noteikumu laušanu ir masveidīgi redzama Latvijas parlamentu stenogrammās, sākot ar Tautas padomi un beidzot ar Saeimām. Tas viss tur ir Fr. Trasuna, Fr. Kempa, V. Seiles, J. Pabērza un vēlāk arī Jezupa Trasuna runās. Sevišķi saturā bagātas ir Fr. Trasuna un Fr. Kempa runas. J. Pabērzs Satversmes sapulces sēdē 1921. g. 1. martā aizrādīja, ka Vidzemes bagāto saimnieku dēli bariem tiek sūtīti uz Latgali par ierēdņiem un valdniekiem, lai tur taisītu spīdošu karjēru (LSSs 1921, 288. lpp.). Kādā veidā šie ierēdņi valdīja par Latgali, par to ir sevišķi daudz ziņu Fr. Trasuna runās.

Sākot ar Latgales apgabala laiku tika ieviesta stingra varas centralizācija, sākās latgaļu nostumšana malā un Latgales pārbaltiskošana. Izvezdami valdības politiku Latgalē, baltiešu ierēdņi prasīja arvien pēc jauniem ierēdņu kontingentiem, jo uz vietas nav neviena latvieša, tikai latgalieši (LSSs 1920, 162. lpp.). Šie ieplūdinātie ierēdņi nemēģināja pielāgoties vietējai dzīvei, vietējai kultūrai un valodai, bet, pildīdami "latviskošanas" misiju un juzdami sev stipru aizmuguri, spīda vietējos iedzīvotājus pielāgoties sev, un, kas to nedarīja, tos sauca par separatistiem. Attiecīgas ministrijas pat ir devušas norādījumus nepielaiest latgaļus par ierēdņiem Latgalē (LSSs 1922, 1167. lpp.). Tās ir tipiskās koloniālās politikas metodes. "Man pie rokas ir kāda latgaļu vēstule," saka Fr. Trasuns Satversmes sapulcē. "Latgaļi raksta, ka lai velns parautu visus tos baltiešus, kuņi esot kā zvēri un necilvēki". - "Es," turpina Trasuns, "visu laiku esmu strādājis par kopīgu lietu, par to, lai mūsu tautas daļas būtu apvienotas, un kāpēc ir vajadzīgs, ka tas tagad tiktu nojaukts, ka tiktu radīts separatisms? Latgale nekāda separatisma nevēlās, bet tā grib vienīgi savas tiesības."

Ar centralizāciju, ar baltiešu ierēdņu ieplūdināšanu Latgalē un viņu nostādīšanu valdnieku stāvoklī, sākās latgaļu valodas apkaņošana un izskaušana. "Latgaļi jau bīstāsrūnāt latgaliski," saka Trasuns (LSSs 1920, 1178. lpp.). Latgale ir pārplūdināta ar pārējo apgabalu noziedzniekiem, un ļaunākais ir tas, ka viņiem vienmēr ir pietiekoša aizmugure Rīgā.

Viss šajās rindās minētais par skaitliski stiprākā tautas brāļu vairākuma izturēšanos pret skaitliski vājākiem latgaļiem ir tikai ļoti nepilnīgs bēdīgās notikumu ainas uzmetums. Bet arī tas pietiekoši skaidri parāda, cik bezcerīgas bija Latgales pārstāvju cīņas par savām tiesībām. Visi lielie Latgales tiesību priekšlikumi (par valodu, pašvaldību, agrār-

reformu utt.) Satversmes sapulcē tika noraidīti. Kad latgaļu iesniegtais priekšlikums tika pārrunāts, priekšnieks lika ar jautājumu - "kas par". Un par bija vienmēr tikai 18 latgaļu balsis.

Tāpēc šie zvērinātie latgaļu tiesību aizstāvji beigās atturējās no balsošanas par Latvijas satversmi. Tas bija protests pret to, ka pārējo apgāli tautas brāļi bija balsojuši pret visām latgaļu likumīgajām tiesībām. Neskatoties uz nebalsošanu par Latvijas konstitūciju, latgaļi turpināja būt par lojāliem Latvijas valsts pilsoņiem. Turpretim viens no galvenajiem balsotājiem savu uzticības balsi anulēja (1934. g. 15. maijā). Savu personīgo iedomu stādīdams augstāk par tautas radīto demokrātisko valsts iekārtu. Tās vietā tautai uzdāvināja savu pašdarināto diktatūru...

Lūk, kādas pārdomu straumes manī izraisīja A. Milleres nedaudzie vārdi.

Runājot par "latgaļu valodu", man jāatbild uz autores izbrīnu, kāpēc es savā rakstā esmu klusējis par Vidzemi (Sk. Zelta rīts, 3. lpp.). Mana atbilde ir tāda: es piekritu tam, ko savās gramatikās saka pats J. Endzelins (Sk. Latviešu valodas gramatika, Rīgā, 1951. g.), proti, ka 13. g. s. par latviešiem ir saukti tikai latgaļi un ka tie dzīvojuši uz ziemeļiem no Daugavas Vidzemes vidienē un austrumos un tagadējā Latgalē. Bet ka valoda, ko runā ap Cēsīm un Valmieru, būtu tikpat latgaliska, cik tā, ko runā Abrenes un Daugavpils apkārtnē un ka tāpēc J. Endzelins, būdams valmierietis, varētu tikpat labi pārstāvēt "latgaļu tautu", kā M. Bukšs, tāda autores apgalvojuma loģika man gan nav saprotama, jo šodienējā Cēsu un Valmieras apkārtnes latviešu valoda nav tāda pati, kādu runā Abrenes un Daugavpils latvieši. J. Endzelins ar savu Valmieras apkārtnes valodu varētu pārstāvēt Latgales latviešus vienīgi uzspiežot tiem savu, latgaļiem svešo valodu. Tādu "pārstāvību", tāpat kā "Latgales gubernatora" "lielās rūpes" par latgaļu tiesību "respektēšanu" es uzskatītu par noziegumu pret cilvēka tiesībām. Ja kāds domā, ka šāds mans apgalvojums ir aplams, lai skaidri un atklāti pasaka - kāpēc?

Nobeigumā A. Millera kundzes uzjautrināšanai minēšu, ka jaunajā filologu paaudzē netrūkst aplamnieku, kas nekautrējas apšaubīt vecās filologu skolas nemaldīgās dogmas. Starp citu, viņi saka, lai uzturētu šīs skolas dogmas nesagrautas, valodniecības darbam ir jāstāvēt uz vietas. Uz to labi rāda visa latviešu valodas pētniecība: jau pussimta gadu tā stāv uz vietas. Sai filoloģiskajai skolai ir bijusi tikai viena vēsturiskā misija, ko tā lielā mērā ir jau izpildījusi, un tā ir - atņemt latgaļu valodai valodas statusu un iznīcināt tai eksistences tiesības (Sal. M. Bukšs, Latgales atmūda, 23. un sek.). Viens no tādiem aplamniekiem ir Jezups Lelis (Sal. Dr. phil. J. Lelis, The Place of Latgalian among the Baltic Dialects, Dissert., Cambridge, 1961, USA).

Lūk, ko saka šis aplamnieks arī par vienu latviešu valodu visā Latvijā: "Te rietumlatviešu argumentācija nonāk pretrunās. No vienas puses tiek sacīts, ka latgaļu runas veids un literārā valoda nav nekas vairāk, kā tās pašas valodas "izloksne", kuŗu runā arī pārējā Latvijā. Ar to tiek sacīts, ka mēs esam visi viena tauta un runājam to pašu valodu. Tik tālu arī nevienam latgalim nav iebildumu, bet tikko rietumlatvieši saskaras ar šo valodas izloksni vaigu vaigā, sevišķi drukātā veidā, tūlīt sāk celt brēku, ka tā esot viņiem "nesaprotama", ka tās lietošana "ārda tautas vienību" utt... Ja jau tā ir tikai tās pašas valodas izloksne, tā būtu jāsaprot visiem latviešiem un latgaļu literārās tradīcijas turpināšana būtu jāuzskata par kopējo latviešu tautas pūra kuplināšanu, nevis tautas vienības ārdīšanu" (Sk. Latgaļu darbeibas dokumentācija, 251. lpp.).

Zēl, ka šo aplamnieku labais Debesu Tēvs ir aizsaucis pie sevis, ar to noliekot mūs "stāvēt pie ratiem", neļaujot saņemt viņu aiz "apakles" un noprasīt, kā viņam nav kauna par valodu saukt tādu

runas veidu, pie kuŗa pieturoties, latgaļi ne-prot izrunāt vārdu apkakle un sauc to par apakli.

Pr. ST. ŠKUTĀNS, M. I. C.

AGLONAS GAISMĀ.

Pēc rīta dievkalpojuma pirms Vss. Jaunavas Marijas Debesīs Pajemšanas svētkiem pusvienpadsmitos rītā ieskanējās Aglonas Bazilikas lielie zvani, vēstīdami par milzīga skaita svētceļnieku tuvošanos. No visām Latvijas malām tie steidzās pie Dieva Mātes zemē, kas jau no seniem laikiem tiek saukta "Terra Mariana" - Marijas Zeme. Svētceļnieku nodoms bija lūgties par mieru, labklājību sev pašiem un visai tautai. Ar lūgšanām uz lūpām ļaužu jūŗa nesa Baznīcas un valsts karogus. Svētceļotāju straumē bija ļaudis no Lietuvas, Igaunijas, Polijas, pat no krievu republikas. Svētceļotājiem nebija šaubu, ka viņu karstās lūgšanas aizniegs Debesu Tēva Troni. Tie bija noguruši, bet ne paguruši. Liepājas ticīgie bija ceļā 19 dienu; no Jūŗmalas, Dobeles, Olaines, Alūksnes, Rīgas - ap desmit dienu.

Bazilikas vērtos tos satika un svētīja Arch. Jānis Pujāts. Zvaniem skanot, viņi iegāja Bazilikā. Uz kāpnēm novietojās koŗi no apkārtējām draudzēm, no Rīgas un citiem novadiem. Diriģenta H. Medŗa vadībā atskaņoja reliģiskas dziesmas un "Svētceļnieku koris" no "Tanheizera". Uz vakara pusī Bazilikas uzkalnā atkal sāka pulcēties ļaudis. Plkst. sešos svētceļniekus aicināja piedalīties jaunatnes Sv. Missā, ko upurēja Liepājas Bīskaps Jānis Buŗs. Pēc šī dievkalpojuma jaunatne nolēma atjaunot jaunatnes kori, kas tika dibināts 1931. g. pie Aglonas vīŗieŗu ģimnazijas. Plkst. desmitos sākās Krusta Ceļŗ par piemīŗu mūsu tautas cieŗanām. Ļaužu jūŗā bija dzirdamas smagas nopūtas, apspīestas vaimanas. Tūkstoŗi acu pāŗu vērsās pret debesīm. Līja asaras... Ne velti...

Pusnaktī sākās Pontifikālās Missas upuris, kas vilkās līdz 15. augusta rīta blāzmai. Sinī dievkalpojumā Bazilikas dāŗzā piedalījās Latvijas Republikas valdības pāŗstāvji. Beigās premjēŗ I. Godmanis apsveica un uzrunāja svētku dalībniekus. Pieminēja iespēŗu, ka 1992. gada 15. augustā Aglonā ieradīsies Pāŗvests. Savā sprediķī Archibīskaps uzsvēŗa, ka "ne no maizes vien mēs pāŗtiekam" un ka "mūsu ienaidnieki paŗi rada sev gŗūtības un paŗi krīt tām par upuri". Kā ļurdā procesijās skan "Ave, Ave", tā Aglonā skanēja "Jaunova Svāta, Aglyunas Bazneicā."

Aglonas Dievmātes svētbildes lejas daļā vīŗ rāmja ir lūgŗana latīŗu valodā: "Monstra Te esse Matrem" - rādi, ka Tu esi Māte. Un parādīja... Fatīmā Dievmāte sacīja, ka Krievija atgrīŗzīsies pie kristietības.

Tanī laikā, kad Aglonā ļaudis šķīŗtīja savas dvēselas lūgŗanās un reliģiskās dziesmās, ļaunuma draudze gatavojās uzlikt cilvēcei garīgas un fiziskas ķēdes, kas turētu to tumŗā nebrīvijā cauri gadu simteŗiem. Notika brīnumi... Pret milzīgu kuŗa maŗīnu sākumā nostājās viens vīŗ - Boriss, kam sekoja baltieŗi un labas gribas krievi. Sarkano rindas Maskavā izplienēja, puŗa vadopi bēŗa. Tā sarkanā čūska norīja pati sevi un nobeidzās.

Puŗa laikā biju dzimtenē un izjutu tās bēdas. Tāpēc man liekas, ka šo komūnisma paŗnāvību nevar citādāķ izskaidrot kā brīnumu. Priekŗ manis un priekŗ daudziem tautieŗiem šis negaidītais komūnisma sabrukums ir AGLONAS 1991. GADA BRĪNUMS.

Ja kādi neticētu manam secinājumam, tiem būtu jāsauc atmiņā Sv. Bernadetes vārdi ļurdā: "Kas tic, tam pierādījumi nav vajadzīgi; kas netic, tam pierādījumi neiespējami."

JĀNIS LIEPIŅS,
Floridā.

NAKTS— un DIENA!

Kādas maiņas! Kādi emociju vilņi! Lai ilgi dzīvo brīva, neatkarībā atjaunota Latvija! Igaunija! Lietuva! Un: lai pastāv, lai iet dziļumā demokrātiskais apvērsums Krievijā, šoreiz varbūt patiesa revolūcija, kas sāks izravēt, labot 'socialisma' ieperinātās perversijas. Lai nāk daudzīnātā 'jaunā pasaules kārtība', nevis 'superspēku' noteikta, bet brīvības, miermīlības un savstarpējas palīdzības zīmē.

Pēc Toronto svētkiem—paredzēta mierīgā (!) vasaras daļa. Radi, divas nedēļas Tērvetē nostrādājuši, aizbrauca uz Kalamazū, tad tālāk uz Čikāgu. Tur, 19. augusta vakarā, viņi saņēma pirmās ziņas par pieteikto puči Maskavā. Tās liktenīgās nedēļas piektdienā viņiem bija paredzēts izlidot no Mirabelas. Un tā, koferus krāmējot, mēs visi ar aizturētu elpu sēdējām pie televīzijas, radio. Kas būs? Taču ne atkal...

Nē! Noturējās Jeltsins aiz Viļņas, Rīgas modeļa bari-kādēm—kamēr BBC, Voice of America un Radio Liberty ziņoja patiesību. Tāpat—Latgales televīzija. 'Drošas' armijas daļas noraidīja varmāku pavēles, pretojās Ļeningradas (tagad: Sv. Pēterburgas) un Maskavas pilsētu valdes, Baltijas valdības (vienīgās!) tūlīt nosodīja militaristu-aparačiku huntu, lai gan pašas atradās ieroču ielenkumā. Izputēja (tagad varam atļauties teikt: gandrīz komiski 'organizētais') pučs. Sagrītojās, sāka izirt visa varas apertūra, tad t.s. padomju 'savienība'. Trauksmes stundā pilnīgu neatkarību pieteica Igaunija un Latvija, no 15 republikām veselās 11 krata nost 'centra' jūgu. Baltijas neatkarību atzina Jeltsins, Eiropas koptirgus valstis, Kanāda un, ar neizprotamu nokavēšanos, ASV. Anglija ieteiks Baltijas uzņemšanu AN u.c. starptautiskās organizācijās. PSRS olimpiskā komiteja atzīst, ka Baltijas vienības Barselonā soļos zem saviem karogiem (un kas gan gribēs soļot zem sirpja un āmura?). Pa daļai mājnieki jau pārņēmuši robežu kontroli, vīzu izdošanu, utt.. Pieprasīta ekonomiskā palīdzība pārejai uz brīvu tirgu. Pieprasīts politisks spiediens, kas panāks pilnīgu padomijas bruņoto spēku izvākšanu no Baltijas.

Gorbijš, atgriezies bet apjucis, vispirms grasījās glābt statuskvo, tad bija Jeltsina spiests smagi tīrīt ar dažnedažādām 'iesnām' saslīmušas armijas, čekas un birokrātijas aprindas, likvidēt nodevīgo kompartiju. (Baltijā kompartiju un interfronti pavisam aizliedza.) Tās īpašumus tūlīt sāka pārņemt republikas—arī Preses namu Rīgā. Ziņo, ka krievu virsnieki atdošot Rīgas Biedrības namu, 'māmuļu'. Arestēts Rubiks. Pugo, ar grūtībām, paguvis nošauties. Nobloķēta 'stūra' māja, panākta 'melno berešu' izvākšana. Čekas karaspēka nodaļas padotas armijas kontrolei. No postamentiem nocelti neskaitāmi Ļenini un, pie Lubjankas, Dzeržinskis. Marksa piemiņķa devīzei 'Visas pasaules strādnieki, apvienojaties!' Maskavā pāri uztriepts: 'Visas pasaules strādnieki, piedodiet!' Televīzija mums rādīja ainu pēc ainas montāžā, kura gandrīz izskatījās kā vēstures atspolējums atpakaļ uz seniem, labākiem laikiem. Protams, izrāde strauji gāja uz priekšu—uz jauniem. Jā, kas būs tagad? Maskavā vēl formulē visādas 'savienības' un 'noteicēju' netrūkst. Gorbijš ('Es neatkāpšos!')—knapi kustējies no 'savienībai jāpastāv' uz 'nu, ja viņi grib iet...' (Ja viņi grib?? Mijais, parāde jau aizgājusi!) Istenība, acīmredzot, krasi mainījies, bet bijušiem varas vīriem prātiņš tik ātri mājās nenāk. Nelīdz arī rietumu gandrīz vai izmisīgā pieķeršanās 'draugam' un sen revidējamiem 'stabilitātes' aprēķiniem. Tagad—ko?

Vispirms, padomijas bruņoto spēku izvākšanu no Baltijas jāpieslēdz tam pašam procesam, kas risinājams citās atbrīvotās valstīs—piem., Polijā, Vācijas austrumu daļā. Nav tādu bēdīgi slavenu 'interesu', kas attaisnotu padomju 'bāzes' Baltijā. Militāros iestādījumus (ostas, lidlaukus, 'poligonus', fabrikas) labā kārtībā jānodod republiku valdībām. Paraleli jāpanāk krass bruņojuma samazinājums visā 'jaunās Eiropas' austrumu joslā. Kam tagad milzu armijas vajadzīgas?

Tad: jāizveido netraucēta robežu kontrole, muitas pārvalde. Satiksmes, saziņu un piegādes tīklu apsaimniekošanu jāpārņem republikām—kuras ar kaimiņiem var noslēgt vajadzīgos izmaiņas līgumus.

Rietumi gaidīs (un pašu intereses prasa) skaidru likumdošanu par civiltiesībām, pavalstniecību, darba valodu, privātīpašumu. Tikai likumīga sabiedrība ir neatkarības cienīga.

Tāpat kaimiņu valstis gaidīs kā prioritāti steidzīgu pievēršanos vides glābšanai. Tas nozīmēs 'netīras' rūpniecības ierobežošanu, ja ne likvidēšanu.

Nākošais: tūlītēja humanitāra palīdzība grūtas ziemas priekšvakarā—ēdienu, medikamentus, eļļu, benzīnu jāgādā tieši republikām, nevis kaut kādam pāri palikušam 'centram'. Paraleli: jāliek tehniski un finansiāli pamati naudas reformai, privatizācijai, pārejai uz brīvu tirgu, saistībām ar Eiropas 'saimi', demokrātiskām bijušās padomijas republikām, utt. Te jāuzmanās ar rietumu 'ieguldījumiem', kas grasās uzpirkt ienesīgus uzņēmumus un/vai pieņemt, ka pateicīgās jaunvalstis būs ar mieru spēlēt 'Eiropas Meksiku', resp., lēta darba spēka lomu.

Viscauri: tautas veselības un tikumu atjaunošanu. Attīrīšanu! Brīva Latvija nedrīkst būt autoritāra (jau parādījies 'Dienas' eksemplārs ar 'baltiem cenzūras plankumiem'), tā nevar atļauties arī tūlīt nodoties iekšējai (partiju) politikai. Tai ir redzami un jūtami jāmainās, lai ātrāk varētu atgriezties Eiropas kopekonomijā, bet nevar uzreiz pārgriezt tirgus saites ar Krieviju, nedz arī izlikties, ka 'viss iet uz priekšu', ja priekšgalā tie paši bezideju funkcionāri, kā agrāk, tikai 'citā uzvalkā'. Tuvplānā vajadzēs meistarīgus kompromisus. Tālam ceļam—lielus mērķus.

Darbs tikai sācies!

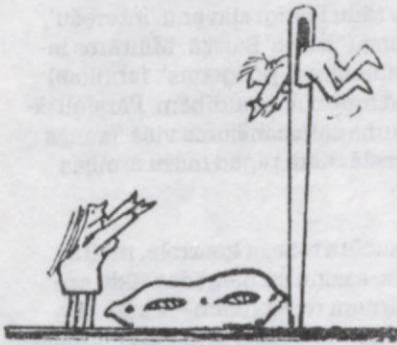
Un—vai mazliet nebūs jāpārorientējas arī mums? Piemēram, ja labu laiku saucām Baltijas brīvību, tad prasījām tās atzīšanu, kādi mums tagad pienākumi? Kādas būs mūsu organizāciju attiecības ar jauniem Latvijas sūtņiem Vašingtonā, Otavā un citur? Ko viņi sagaidīs no mums, mēs—no viņiem?

Vai, personīgi, paliksim ziedojumu vākšanas, ciemiņu uzņemšanas līmenī? Kāda tagad būs nozīme 'latviskumam'—un (kādas?) latviskas kultūras kopšanai vidē, kuru vairs nevarēs saukt par 'trimdu'? Visi centri, nami, baznīcas, lauku īpašumi, nometnes—kam? Pret ko protestēsim, ja to var oficiāli darīt Latvijas valdība? Ko darīs mūsu rakstnieki, komponisti, rokansambļi, dejotāji, mākslinieki—kāda (un kur?) viņiem būs īstā 'publika'? Kādu 'viedokli' pārstāvēs mūsu avīzes, biļeteni? Kādas 'vajadzības' un 'projekts' atbalstīs fondi un organizāciju piešķirumi? Ko mēs atbildēsim draugam—un nevainīgam bērnam—kas prasa: nu, kad brauksim uz Latviju?

Radi aizbrauca tieši uz maiņu virpuļa centru. Brīdi tur gatavojās nakts. Tagad—pavisam citāda, jauna diena. Un tāda pienākusi arī mums.

Juris Mazutis
1991. g. 3. septembrī

DZĪVES VIRPULĪ NO ED. KEIŠA ALBUMA

Abu lielo administratīva Baltijas valšņu neatkarības pasludināšana ir kā laulības process: vispirms, skaidrošanās, saderināšanās un beigās kāzu galds.

Ikviens, kas joprojam darbojas aktīvi 60 gados tāpat kā 20 gados, nav pietiekoši darbojies 20 gados.

- Džordžs Berns, komiķis.

Dažreiz divi vēja rādītāji uz jumta, katrs rāda citu virzienu.

- Ludis Lejiņš, Dadzis, Rīgā.

Iemanījies rakstnieks jūt otra galvas sāpes.

Kamēr pastāv sarežģīta situācija, neviens neskaita pakāpienus.

- Dr. Vaira Freiberga.

/ Turpinājums sekos. /

LIELA IECERE.

Mēs katrs šodien cenšamies kaut ko dot un palīdzēt savai tautai, kas pēc gaŗiem gara tumsas gadiem atkal ieraudzījusi brīvības ausmu un cer drīz atgūt cieŗu un respektu citu tautu vidū.

Dr. Eduards Upenieks nolēmis to darīt ļoti īpaŗā veidā - pārtulkojot latvieŗu valodā Kenneth Clark CIVILIZĀCIJU, pēc kuŗas ir uzņemti 31 stundu krāsu TV raidījumi. Pēc tulkotāja domām tie ir ļoti vērtīgi, labākie, kādi jeb kad bijuŗi. K. Clark par ņo darbu saņēma no Anglijas karalienes lorda tituli un visas pasaules atzinību.

Upenieks domā, ka ņos raidījumus tagad varēs ierunāt latvieŗu valodā, pēc tam, ka būs panākta vienoŗšanās ar BBC par kopēŗšanas tiesībām.

13 vido kasetes maksā \$ 700.00. Savu tulkoŗšanas darbu Upenieks vēlas ziedot par brīvu.

Kasetes var noderēt katram kā skaista dāvana savai skolai vai akadēmijas Latvijā. Mākslas un vēstures studijām tās ir neatsverams zinību avots. Katram, kam interesē zināt vairāk un dziļāk par mūsu civilizāciju un tās neapraķstāmiem skaistumiem, ņis darbs ir ar neatsveramu vērtību.

U.

LASĪTĀJU VĒSTULES:

VAI VAINOJAMA SABIEDRĪBA?

Lasot Dr. E. Upenieka, Kristus Dārza dibinātāja, rakstu MLB Ziņotāja augusta numurā "Tā tas sākās un ne bez grūtībām", rodas lielāka skaidrība par ņi lielā projekta raŗanos un neparastām grūtībām.

Ir saprotams Upenieka rūgtums, zinot, cik neatlaidīgi daŗi cilvķeki viņam uzbruka visādiem līdzekļiem. Bet viņa teiciens: "Latvieŗu sabiedrībā nesaprotami politiska rakstura gāŗieni ļoti nelabvēlīgi atbalsojās Otavas politiķu aprindās," liek saprast, ka ņie gāŗieni varētu būt nākuŗi no latvieŗu sabiedrības, kas nav patiesība. ņie gāŗieni, kā zināms, tika organizēti no daŗiem individiem arnepamatotas informācijas palīdzību un ar sadarboŗanos ar maskavieŗiem.

Tieŗām, jāapbrīno Dr. Upenieka pacietība, lai visu neuzdotu. Nav vēl nekur dzirdēts, ka viņam par to būtu izteikta pienācīga pateicība.

IVARS JANSONS, Toronto.

PAR TIKņANOS PIE PUSSTOPA.

Kā jau to darījis agrāk, Franks Gordons 1991. gada 17. augusta LAIKS slejās prāto, ka nu beidzot it kā būtu pienācis laiks, kad visiem Otrā pasaules kaŗa latvieŗu veterāniem, kā 19. Waffen-SS divizijas, tā arī 43. sarkano gvardes divizijas, vajadzētu salabt - "kaut vai pie pusstopa".

Leģionāriem ņāda doma nekad nebūs pieņemama. Mēs satiksīmies, "kaut vai pie pusstopa", tikai ar Latvijas nacionāliem brīvības cīnītājiem!

OSKARS PERRO, Toronto.

SĒNU BĒRNS.

Maza, maza galenīte
Bailīgi ceļ lapu.
Kā es ņite gadījos,
Kā es meŗā tapu?

Vēl mazlietiņ paaugŗos,
Varbūt tad ko spēŗu,
Varbūt tepat tuvumā
Kaut ko saredzēŗu.

Sēŗu bērni ātri aug,
Ātri prātā ņemas,
Viņiem mūŗš nav ļoti gaŗŗ,
Tādēļ jāpasteidzas.

RASMA JANKOVSKIS.

Jūsu atbalsts MLB Ziņotājam ļoti, ļoti nepiecieŗams!

MLB Ziņotājs, 1991. gada oktobris

LATVIJAS NEATKARĪBAS PARĀDĒ.

Brīvās Latvijas vadošie politiķi, kā tos savā galerijā sarindojis Ed. Keišs. No kreisās: Gorbunovs, Godmanis, Bišers, Dinevičs, Krastiņš un Bojārs pastāvīgās preses "krustugunis".

VIENA MĒLE, VIENA DVĒS'LEI

Palaikam sirds ir tik pilna, ka jāizlīdzas ar dzejnieku vārdiem. Tikai vēl nesen mēdzām dažkārt citēt Kārļa Skalbes vārsmas par sāpēm un ciešanām, kas mums visiem vienas. Tagad pienācis brīdis, kad Skalbes citāts, tā teikt, jāuzlabo un jārunā par līksmu savijojumu, kas vieno latviešus visā pasaulē. Atšķirīgot ASV latviešu laikrakstu LAIKS, gandrīz no katras lappuses raugās pretī ziņojumi par svinīgiem dievkalpojumiem un laicīgiem sarīkojumiem, kas daudzina Latvijas atgūto neatkarību.

Ņujorkas un kaimiņu štatu latviešus 22. septembrī pulcināja kopā Ņujorkas latviešu organizāciju padomes sarūpētās svinības Manhatenā. Tās notika Pensilvānijas viesnīcas viesību zālē - vietā ar vēsturisku nozīmi, jo tur pirms 20 gadiem, Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības sēdē, nobrieda pārliecība par baltiešu sadarbības nepieciešamību un tika nodibināta Baltiešu Pasaules Apvienība.

Sarīkojums iesākās ar arch. A. Lūša vadītu svētbrīdi. Sirmāis arhibīskaps pateicības vārdiem pievienoja arī lūgumu Dievam dot latviešiem gudras galvas savas valsts atjaunošanas darbā un atgādināja svētku saimei, ka visi esam parādnieki Latvijai. Klātesošie kopīgi nodziedāja Jāņa Ērmaņa korāli: "Dievs, sargi mūsu tēvu zemi", kas nobeidzas ar apliecinājumu - "Tad būsim viena sirds un dvēsele un gaiši staros mūsu nākotne".

Laicīgajā daļā padomes priekšsēdis Ilgonis Zariņš atgādināja, ka latviešu ceļi kopš II pasaules kara dalījušies. Tagad tiem atkal jāsatiekot kopā vienotam darbam Latvijai. Pēc Latvijas himnas nodziedāšanas dalībniekus apsveica ALA viceprezidente un Arējās informācijas biroja vadītāja Vaira Paegle, aprādot, ka valsts jauncelšana uzliekot lielu atbildību, kādēļ jānācoties atrast jaunas pieejas darbam un jāprotot mainīties līdzī laikmetam. Savu vēlējumu Latvijas nākotnei apsveicēja izteica ar dainu: "Dod, Dieviņ, kalnā kāpt, ne no kalna lejīp; dod, Dieviņ, otram dot, ne no otra mīļi lūgt."

Tālāk sarīkojumu ar četrām dziesmām kuplināja Bostonas vīru dubultkvartets TĒVIJA Jāņa Ansberga vadībā. Klausītājus aizkustināja jauneklīgā degsme, ar kādu, garus gadus dziedot, nosirmojušie vīri lika atskanēt Kārļa Alberta tekstam: "Par zemi, ko mīlam ar svētākām jūtām, mēs gribam vislielākos upurus nest, lai Latviju dārgo pēc ciešanām grūtām mēs varam uz ziedošu nākotni vest."

Ar siltiem aplausiem apmeklētāji sveicināja runas teicēju, Latvijas Arlietu ministru Jāni Jurkānu. Viņš vispirms nolāsīja izvilkumu no Pāvila II vēstules korintiešiem. Ar mazliet pārfrazētu Svēto rakstu palīdzību pauda savu prieku par latviešu atgriešanos pasaulē. Tautas atmodai jāsekojot darba dienai. Latvieši uz to esot gatavi un nebīstoties grūtību, kaut arī to esot bezgala daudz. Tās jau visiem zināmas - jautājumi par prāvo cittautie-

šu skaitu Latvijā, par padomju bruņoto spēku atvilkšanu, par ekonomijas un finanču jomas sakārtošanu un nostiprināšanu. Par vissvarīgāko uzdevumu ministrs uzskata pilsoniskās sadarbības saglabāšanu, piekritīgās problēmas risinot ar iecietību, izpratni un iejūtību, neaizmirstot, ka kritiskajās jaunvāža dienās un naktīs daudzi cittautieši kopā ar latviešiem stāvēja barikādēs. Runātājs mudināja vairīties no atbības kāres un dogmatisma, lai nenonāktu, tā teikt, spogulim otrā pusē un neveidotu bijušā pretpolu, ko varētu saukt par neoboļševismu. Darbs pašu mājā un integrācija pasaulē jāveic ar jaunu, atbrīvotu domāšanu un praktisku pieeju. Ministrs atzina, ka lieti noderēšot rietumu latviešu pieredze, jo tie esot uzauguši demokrātijā un to pazīstot daudz labāk. Nobeigumā Jurkāns aizpēmās J. Jaunsudrabiņa vārdus, mudinot: "Kā sniegi kalnu galotnēs, lai mūžam balti būtu mēs!"

"Tev mūžam dzīvot, Latvija!" sekoja Latvijas Brīvības fonda priekšsēža U. Gravas kodo-līgais sveiciens. To beidzot, viņš, visiem par lielu pārsteigumu, no pulsts izcēla šampānieša pudeli un piepildīja runātāju glāzes. Pa to laiku arī publiku apstaigāja rūķīši ar pilnu šampānieša glāžu apkrautām paplātēm. Visi svinīgi pacilātībā varēja uzdzert augstas laimes Latvijai, novēlot tai mūžam dzīvot "kā jūrai lepni, saulei cēli!"

Pēc starpbrīža brīvības atgūšanas ērkšķaino ceļu vēlreiz atgādināja režisora Gunāra Bandēna un palīgu uzpemtā videofilma "Nakts pirms rītausmas". Tai sekoja videoklīpi no amerikāņu valdības pārstāvju apsveikuma vizītes Rīgā, skati no preses konferences Rīgas VDK birojā un tai sekojošās čekas pagrabu apskates, kā arī skati, kas iesildīja sirdi, no Baltijas valsts uzņemšanas ceremonijas Apvienotās Nācijās ar mūsu karogu lepno uzvīšanas mastos, kur tie iepēma pienācīgās vietas pārējo karogu ierindā AN nama priekšā.

Sarīkojuma dalībnieki vēl labu brīdi pakāvējās kopā, apliecinot viens otram savu gluži neizmērojamo prieku par notikumu pēkšņo pagrieziena piecdesmit gadu gaidītajā virzienā.

BIRUTA SŪRMANE.

LATVIJAS ODISEJA.

Ceļojot pa laikam piemetas slāpes un kāre kaut ko uzkost. Lielceļu malās šur tur Latvijā ir jau pieejamas, t. s., ātrās ēdnīcas. Starp Rīgu un Jēkabpili vienā nogaršojām prāvu cīsiņu ar kāpostiem un rupjo maizi. Piedzērām alu. Pārāk bieži tādu desu ēst negribētos, tomēr dūšu tā piesēja itin labi. Starp Siguldu un Rīgu pieejama daudz plašāka piestane, kuņģā ir

Sēnītes viesnīca, ātrais ēdienu stends un pārtikas veikals. Viesnīcā šoreiz negājām, bet gan gaidījām uz špicelēm rindā. Stāvējām veselās 45 minūtes. Kad bijām pārdevējām klāt, pēdējās špicēles pasūtīnāja somu vasarnieki. Starplaikā tirgotāja jau iepriekš bija norādījusi virtuvei, lai citas viņai vairs nenesot. Tā nu mums bija jāapmierinās ar mednieku desijām. Priekš manis tās izrādījās tīrās briesmas - vieni tauki! Veikalā varēja pirkt žāvētas vistas, skābētus gurķus, "gotiņas" un vēl citus labumus. Pēc tiem bija jāstāv citā rindā. Cenas prāvas. Pircēju daudz. Pie rindām tie pieraduši. Gribēju iegādāties "gotiņas", krējuma konfektes, bet nenopirku. Kļūme. Vēlāk tās vairs nekur nebija atrodamas. Biju palaidis garām izdevību. Vasarā Latvijā trūka šokolādes, jo nebija pieejama pamatizejviela - kakao.

Jāpiezīmē, ka visas apstāšanās vietas bija samērā tīras. Ja nu šo vietu turētāji iemācītos darba sadali un nodarbinātu pāris pārdevējas vairāk, gribētāji tiktu ātrāk pie tā, ko vēlas. Apgrozība pieaugtu, ja vien nepietrūktu pārdodamo mantu. Rindas īsinātos. Visiem būtu labi. Alus man garšoja daudz labāk kā Latvijā pieejamie dažādie burbuļūdeņi, kas visi izskatās līdzīgi un garšo vienādi. Starp tiem atšķirība maza. Varbūt viens labums, nevar daudz iedzert.

Latvijā daudz stārķu. Tie savas ligzdas ierīkojuši visdažādākās vietās. Dienu tos tajās neredzēt. Ja nu laimējas, tad uz kādas siena gubas vai atklātā laukā. Lai tos nofotografētu, vajadzīga liela pacietība. Jāgaida, lai atlido. Ja tuvojas ar kameru, skrien un lido prom. Pēc teikām un nostāstiem tie latviešiem atnesot bērņiņus. Skarbajā sistēmā tie, laikam, sevi taupījuši, jo dzimstības problēma Latvijā liela....

Esmu piedzimis Vecpiebalgā, Latvijas kultūras šūpulī. Vecāki tur dzīvojuši tikai gadu, tādēļ savu dzimto vietu nemaz nepazīstu. Šķīst vai plīst, uz Vecpiebalgu jāaizbrauc. Šoreiz auto mašīnu vada Velta, sirsnīga un smaidīga. Grib mani pierunāt vadīt spēka ratus, bet atsakos. Gribu vērot apkārtni. Pakalni mijas ar ielejām. Vienā otrā saimniecībā ceļas jauna māja vai šķūnis. Ap Vecpiebalgu redzam vairākus un lielus brūnaļu ganāmpulkus. Vienu no tiem uz kolchoza kūti dzen gans! Lielais pulks viņam klausu un mūsu vāgi ar ragiem no ceļa nost nedzen. Nāk atmiņā kādreizējās ganu gaitas Augšzemgalē un tas, kā reiz govīs vasaras vidū, no dunduriem bēgdamas, bija pazudušas kaimiņa Kopmaņa laukos. Šis bija tā noskaities, ka lopus apkāpēja un tēvam bija jāmaksā sāpju nauda. Toreizējais jaunsaimnieks savā mūžā izrādījies sevišķi izturīgs. Uzzināju, ka

nodzīvojis līdz 101 gadu vecumam!

Māte man pastāstījusi, ka esot piedzimis Mērnīku mājā Kalna Kaibēnos, brāļu Kaudzīšu sētā. Tā vieta Ineša tuvumā jāsameklē. Tas izrādas visai grūts uzdevums, jo neviens īsti neprot pateikt, kur Kaudzīšu mājas un tajās iekārtotais muzejs atrodas. Izklusās savādi. Rīkojam Inesim apkārt no vienas un otras puses, bet nekādi nevaram to atrast. Beidzot kāda sieviete parāda un tā savādi uz mums noskatās, it kā mēs būtu vai spītālīgie. Vismaz parādījusi pareizi.

Drīz vien esam Kalna Kaibēnos. Tur pagalmā mūs sveicina Mērnīku laiku tēlu skulptūras, darinātas kokā, kas laika tecējumā kļuvušas melnas. Uzejam piemīņas akmeni vietā, kur miris Kaudzīšu Reinis. Sastopam muzeja vadītāju, kas mums īsumā pastāsta

par to, kā muzejs visiem aizmirsies, kā uzlabojumi tajā apstājušies. Jau vienpadsmit gadu tas stāvējis novārtā. Daudz kas tajā jau aizgājis bojā. Zēl, ka tāds kultūras piemineklis pamazām pazūd.

Stāstu viņam savu stāstu. Viņš atbild: "Mums ir ziņas, ka šie piedzimis tikai viens bērns. Tas varētu būt, droši vien, esat jūs." Vai tā varētu būt? Nav

šoreiz laika pārbaudīt ierakstus Vecpiebalgā. Katram gadījumam direktors vēlas tuvākas bibliografiskas ziņas. Tās nu jāuzraksta, lai varētu pievienot aktīm un pārbaudīt. Sarunā noskaidrojas, ka direktors ir valodnieks. Tas mani pamudina pavaicāt par ko ci-

tu. Daudzajos ciemos gan laukos, gan pilsētās, laucinieki un pilsētnieki apvaicājušies no kuŗa Latvijas apgabala es esot atbraucis. Tas mani pārsteidzis, jo biju pārliecināts, ka ārzemnieku var pazīt ātri kā kādu neparastu putnu. Jautāju, vai man tiešām nav akcenta, kas nodotu? -

"Tikpat kā nav. Lielākā daļa to nepamanīs," viņš liecina. Paldies viņam par to.

Kalna Kaibēnu pļavās ienākušās ķimenes. Kā tās smaržo un kāda tām garša! Tās tagad esot pagrūti atrast, stāsta mana pavadone un noplūc prāvu buntīti. Atrodo arī pāris rudzu puķes, kuŗas nopietni mēģinot iznīcināt kā nevēlamas nezāles. Ielieku tās svārku kabatā un staigāju kā pāvs. Atgriezies Rīgā, ielieku tās Zinātņu kongresa programmas grāmatīņā. Vēlāk tās uzeju labi nospiestas, nokaltētas un saglabātas Montrealā. Iznāk neparasta vārda dienas dāvana Ilgās...

Braucot prom no skaistā Ineša ezera, kas nu tuvāks par tuvu, ceļmalā vēl ieraugu pieminekli, kas uzcelts par piemīņu Garlībam Merķelim, kas

Mērnīku māja Kalna Kaibēnos.

Baltijas jūras krasts pie Carnikavas.

laiku darbojies šajā Latvijas nostūrī...

No Vecpiebalgas caur Dzērbeni tālāk uz Raunu. Pa lauku šoseju, kas labi nolīdzināta. Nesen nolijis lietus. Putekļu nav. Braukšana laba. Jāuzmanās tikai no kāda lieka akmeņa, kas pagādās ceļā. Raunā ierīpojam lepnī, kā bajāri.

Skaista pilsētiņa, kuņģa varenas pils drupas. Tā savā laikā bijusi vasaras rezidence bīskapam Albertam... Pie vecām dzirnavām, kas arvien vēl darbojas, puikas makšķerē. Īsta vasaras vakara idile. Dzirnavas izskatās nolaistas. Pie pils drupām uzcelta brīvdabas skatuve, kuņģu vairs nevarot lietot. Izrādās, ka mūzikas instrumentu vibrācijas apdraudot drupas - tās varētu sabrukt pavisam. Tā to sakot zintinieki, kas ar šādām lietām nodarbojoties. Dārziņos vēl atrodamas zemenes, ķirši un jāņogas. Pie mājām zied un smaržo jasmīni un rozes. Latvijā šogad pavisam vēlīna vasara...

Vakariņu galds Raunā gandrīz tāds pats kā senāk laukos. Galdā svaigi kartupeļi, skabūti un svaigi gurķi, tomāti, pupas un Raunas sēņu mērce. Vesela bļoda. Tā tukšojās ātri... Šajā mājā mīt kāds neizmērojams siltums, kas tālam ciemiņam tuvs. Namatēvs, tērpies savā goda tērpā, stāsta par savām gaitām izsūtījumā un kā sevi paglābis ar galnieka meistara māku. Viņa stāstījums ir lietišķs. Tajā nejut naida. Var just, ka pats Dievs viņu ir sargājis. Vecumdienas tomēr nav vieglas, jo abus ar sievu piemeklējušas visādas veselības kaites un citas likstas. Labi, ka viņiem ir dūšīgā meita - Velta, marašis dienas labsirdīgā un gādīgā vizinātāja. Atpakaļ uz Rīgu mani aizved agrākais šofēris. Skaists bija šis īsais ceļojums pa Vidzemi, kas man pavisam sveša...

Lielai daļai rīdzinieku ir savas vasarnīcas - Jūrmalā, Saulkrastos, Carnikavā un citur. Īsus mirkļus pavadu pieminētajās. Uz Jūrmalu braucot, ja nav īpašas vasaras iebraukšanas kartes, jāmaksā nodoklis - 10 rubļi. Var braukt arī ar vilcienu. Pie Carnikavas aizbraucam uz Baltijas jūras krastu. Izstāgājam kāpas, kuņģas no II pasaules kara paslēpies guļ kāds vācu bunkurs. Tagad pamests, tomēr kāda laikmeta liecinieks... Priežu silos lasāmas mellenes. Rīdzinieki brauc uz tiem autobusā ar spainīšiem rokās. Jānodrošinās ziemai un jāgādā par vitamīniem.

Baltijas jūra ir vienreizēja. Ir vējains vakars un vilņi galos redzams baltums. Ūdens silts. Smilnā silts vasaras lietus. Izdodas vairākas fotogrāfijas. Vienā no tām saulriets lietus mākoņos. Negribas vēlāk pat ticēt, ka tā uzņemta vienkārši knipsējot.

Carnikavā viesojamies kādā mūziķu vasarnīcā. Nama māte laipna un piedāvā upeņu padzērienu. Tas garšo kā reta dzira karaļnamā. Ar savu neganto mēli izpelno veselu vīna pudeli šī veselīgā un burvīgā dzēriena koncentrātā un vedu to mājup uz Montrealu. Arī balto jāņogu krūmu, kam ogas tik lielas kā mazā pirkstiņa nags. Neesot gan īstais laiks pārstādīt, bet jāmeģina. Mājās pārbraukšam zustrepu padzēriens mani ātri izārstē no nepatīkamas saaukstēšanās, kas, laikam, uzlasīta lidmašīnā... Neapēju vien slavīnāt labos ļaudis Carnikavā.

Vēl gadās iegriezties Baldonē. Sanatorijas koncertzālē notiek koncerts, kuņģa atskāpo manas vecākās meitas Daces kompozīcijas - dziesmas par Aleksandru Čaku. Viņa grib tās dzirdēt un arī es. Lielajā zālē maz klausītāju, bet dziesmas skan labi un iesilda sirdi. Baldonē atklājas kāds šaušalīgs stāsts. Sanatorijā ārstējas ap 300 Černobīlas apkārtnes bērnu dažādos vecumos. Lielākai daļai pat nav ne mazāko izredžu izārstēties! Briesmīgs ir bijis šis atomiskais sprādziens. Ļaudis pat īsti neapzinās, kādu postu tas atnesis. Radiācijas briesmas tiem noklusētas. Zinu, ka radiācija veicina micēlija attīstīšanos. Kur tā gājusi pāri, bieži vien pēkšņi sāc augt sēnes un notiek citi brīnumi dabā. Laucinieki zin pastāstīt, ka vienam otram dārziņos to pavasari pēkšņi dažādās vietās augušas sēnes... Prātā iesitās doma, ka vai tā nav Černobīla, kas sagrauva Padomju Savienības saimniecību un neganto režīmu? Tā esot izmaksājusi miljoniem dolāru. Režīms zaudējis itin visu ticamību un cilvēku ciešanas izrādījušās neieedomājami lielākas, kā tas atklātībā zināms. Un Černobīlas ietekmē cietuši un bojā aizgājuši latvieši.

Pavisam bija aizmirsies, kāda izskatās Latvijas Žagata un cik neganta izklausās tās brēkšana. Izskatīga un žigla. Izdodas nogaršot Latvijas līdaku, kas esot makšķerēta tīrā un nepiesārņotā ezerā. Garšoja lieliski. Savā laikā, puikas gados, tēva dīķī kādreiz izdevās līdaku noķert ar plikām rokām, bez āķa, satvevot aiz žaunām...

Zinātņu kongresā, kāds mežu darbinieks, saklausījis, ka esmu mežziņa dēls, piedāvā man, nākamreiz Latvijā ciemojoties, piedalīties medībās. Mednieks neesmu. Medības atceros pavisam no citas puses - kā dzinējs. Kad Dignājas mežos sabrauca rīdzinieki uz medībām un nostājās stīgās, lai izmēģinātu savu laimi, mēs, puikas, un citi dzinēji gājām uz viņu pusi, klaigādami un sisdami ar kokiem pa koku stumbriem, tā iztraucēdami zaķus un stirnas. Bija gan jāuzmanās no meža cūkām. To medībās dzinējus nevajadzēja.

Latvijas lapu mežos no tālākiem Krievijas apgabaliem ievazātas ērces, kas bīstamas veselībai. Viņu kodiens rada slimību, kas ietekmē nervu sistēmu. Cilvēks, ja laikus nedabū piemērotu pretpoti, paliek it kā vājprātīgs, nespējot sevi kontrolēt. Bīstamie meži apzināti, bet negadījumi arvien notiekot... Pat vienkārša pastaiga mežā nav droša un sēpošanu nevar pemt tā pa jokam. Jāuzmanās no ērcēm!

Šie Latvijas meži. Cik tie burvīgi. Vispirms cēlās priedes, kuņģu dzeltenbrūnā krāsa reibina un kuņģu sili ir kā svētnīcas, kuņģas var atrast garīgu veldzi. Melnie bērzi, kas slejas debesīs un resnie ozoli ar savu zīļu nastu. Pamanu arī lazdas, kuņģas jau aizmetušies rieksti. Alkšņi, vītoli un slaidās egles. Burvīgi ir šie Latvijas koki un meži. To dēļ vien ir vērts atstāt Rīgu un pilsētas, iegriezties Latvijas laukos.

Ievākts pirmais siens, ar novēlošanos. Tas sakrauts gubijās, bet reizē redzami arī modernie siena ruļļi, kādos to savij modernās siena ievākšanas mašīnas. Sienam ir vilinoša smarža. Vispār itin viss dabā smaržo spēcīgāk tālajā ziemeļu zemītē, ko saucam par savu. It sevišķi puķes.

Ūdens rozes. Baltās jau var pamanīt šur un tur, bet rozīgā, sarkanā - tā Siguldas botāniskajā dārzā gozējas kā karaliene. Tur arī skatāma īpatnēja skulptūra - Acis.

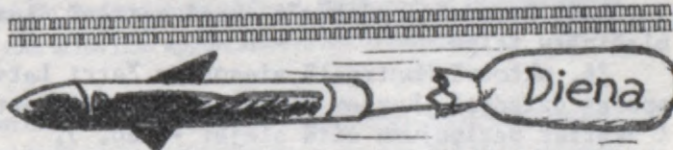

Skaista ir mūsu zeme. Žēl, ka neizdodas aizbraukt uz Latgali, ezeru zemi, bet visu vienā reizē vienkārši nevar izdarīt. Laiks ir par īsu. Citādi nebūs imeosla braukt atkal.

Latvijas Odisejas apceri, diemžēl, varēšu nobeigt tikai nākamreiz, jo vēl nav viss pastāstīts.

/ Turpmāk beigas./

M. ŠTAUVERS.

Latvijas valdības laikraksts DIENA Amerikā pienākot pa gaisa pastu 2-4 nedēļās, bet ar ātro pastu 3-4 dienās.

Tā ziņo DIENA sludinājums.

Kas tas ir par ātro pastu? -

Laikam reķešu pasts.

Ed. K.

No 10. septembra līdz 27. oktobrim Montrealā notiek foto-grāfiju, video un priekšlasījumu festivāls LE MOIS DE LA PHOTO A MONTREAL 1991. Dažādie festivāla sarīkojumi notiek Montrealas pilsētas kultūras centros un galerijās.

Vienā no šādiem kultūras centriem - Maison de la culture Mercier, 8105 Hochelaga ielā notiek izstāde ar nosaukumu "Atmiņas". Tajā piedalās 10 dažādu tautību fotogrāfi. Viņu vidū ir mūsu tautietis VIDVUDS INGEĻEVICS no Toronto. Viņa darbi, šķiet, būtu vairāk iedēvējušies kādā no tēlotāju mākslas izstādēm. Ingeļevics izstādījis 7 skapīšus ar atvilknēm (kumodēm), kas labi iedēvētos instalāciju skatēs. Ideja ir interesanta un neredzēta un rāda "3 māsu atmiņas par 1944.-1945. gada bēgļu gaitām". Šī dokumentācija parādīta foto uzņēmumos, kuriem pievienots pagājis teksts un kas atrodas skapīšu atvilknēs. Lai ar katras atvilknēs saturu iepazītos, jābūt pacietībai un interesei.

Visa plašā izstāde iekārtota divās lielās izstāžu telpās, un katrs tās dalībnieks rāda fotogrāfijās savas atmiņas.

Izstāde turpināsies līdz 27. oktobrim un atvērta darbdienās no plkst. 13-21, piektdienās, sestdienās un svētdienās no plkst. 13-17.

L. KALNIŅŠ.

KĀ CENTRS PULSĒ?

Centra valdes sēdē, kas notika 18. septembrī, pieņēma iepriekšējās sēdes, kas bija pēdējā pirms Latvijas neatkarības pasludināšanas no uzspiestas varas, protokolu. Ar mazu uzrunu J. Tērauds ierosināja lai nākamās sēdes notiktu zem brīvās Latvijas trim zvaigznēm. Esot jādomā par to, ka varētu palīdzēt atbrīvotai Latvijai.

Tālāk viņš ziņoja par labi izdevušos pateicības demonstrāciju Kanadai 31. augustā un kopējo noslēgumu ar preses konferenci Centrā (Sīkāks apraksts MLB ZIŅOTĀJĀ septembra izdevumā - "Pateicības parāde"). Valde izteica pateicību jauniešiem, kas piedalījās tautas tērpos, un Centra darbiniecēm un darbiniekiem - Vērai Auders, Modrai Kraulis, Ērikai Vītiņš, Jānim Norvelim un Pēterim Kupcim par viesu uzņemšanu pēc parādes.

Kanadas jaunās satversmes ministrs Dž. Klarks un Lašinas pilsētas galva G. Descary rakstiski apsveikuši Centru ar brīvības atgūšanu Latvijai. J. Tērauds viņiem nosūtījis pateicības vēstules. Sagēmti arī vairāki apsveikumi no ēbrēju tautības bijušajiem Latvijas pavalstniekiem.

Sarīkotā Gunāra Bandēna filmas izrāde devusi centram \$ 85 atlikumu.

Iegādāta jauna grīdas sega Centra saimnieka istabai. Paredzēts pārbūvēt skapi gaitenī, lai paplašinātu telpu.

26. oktobrī Montrealā viesosies četri Latvijas operas dziedoņi, kuriem Centrs sarīkos koncertu (Skatiet paziņojumu citā slejā! - Red.).

Nākošā Centra valdes sēde notiks 16. oktobrī, plkst. 19:30, Centrā. Centra valdes sēdes ir atklātas un tajās var piedalīties visi interesenti.

L. KALNIŅŠ.

Lūdzam līdzstrādniekus un korespondentus ievērot materiālu iesniegšanas termiņu - mēneša 15. datumu!

DZIESMOTĀ REVOLŪCIJA! Palīdzēsim Baltijas Brīvības Cīņā!

Independence

dziesma par Latvijas / Lietuvas / Igaunijas neatkarību.
Dziedāta 1991.g. baltiešu demonstrācijās.

Under two flags / Freedom for Baltija
"dokumentārdziesma" par 1991.g. janvāra
vardarbībām Lietuvā un Latvijā.

Organizācijas kas atbalsta
šīs protesta dziesmas - ALA, ALJA, VAK, DV

"Svešā malā" - Akacis (kasete - \$10.00)
"One of us" - Quags (kompaktdisks - \$15.00)

pasūtīt:

PLATE RECORDS
113 FAIRMOUNT AVE.
PHILADELPHIA, PA 19123
tālrunis: 215-928-0350

AICINĀJUMS ZIEDOT DRĒBES.

DV Montrealas nodaļas vanadzēs aprūpē daudz bērnu ģimeni Latvijā. Tagad esam saņēmušas vairākas vēstules no citām daudz bērnu ģimenēm Latvijā. Tās lūdz palīdzību, galvenokārt, drēbes.

Līdz šim sūtījām jaunas drēbes. Tagad, kad pieprasījumu ir vairāk un drēbes ļoti dārgas, ļoti noder arī lietotas. It sevišķi meitenēm vecumā no 3 - 10 gadiem un zēniem vecumā no 12 - 14 gadiem.

Lūdzam drēbju ziedojumus šim mērķim. Drēbju ziedojumi nododami sestdien 26. oktobrī, laikā no plkst. 11-15, Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

Ziedojiet veselās un tīras drēbes!

DV MONTREALAS NODAĻAS VANADŽU KOPA.

PATEICĪBA.

Izsaku sirsnīgu pateicību visiem, kas mani morāli atbalstīja, palīdzēja un piedalījās mana vīra

K R I S T A O Z O L A

izvadīšanā uz pēdējo dusu. Liels paldies māc. Gunāram Hūnam, L. Rudzātei un visām čaklajām dāmām par bērnu mielasta sagatavošanu, paldies par atvadu vārdiem un ziedojumiem.

Pateicībā,

MILDA OZOLA.

Latviešu skola 1991./2. mācības gadu atsāka 28. septembrī. Mācības notiek katru sestdienu, no plkst. 9:20 līdz 13:00, Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

Skolas pārzine ir Ināra Gaile, telefons 481-3923. Viņai pieteicami jauni skolnieki. VADĪBA.

LATVIA CONTROLS BORDERS; ISSUES VISAS.

Soviet visas are no longer required for entry to LATVIA.

Visitors to Latvia with valid passports can acquire entry visas from the Latvian government upon their arrival in Riga, the Latvian Foreign Ministry has announced.

Travelers are being processed at the Riga airport and seaport passenger terminal. Soviet visas issued earlier will also be honored.

As a temporary measure, emergency visas are also being issued by the Latvian Legation in Washington and by Latvian consular representatives in Los Angeles, Sweden, Denmark, Germany, Great Britain, France, Canada and Australia.

The Latvian government is developing new travel regulations and expects to have finalized very shortly. them

Some of the better known soloists from the Latvian National Opera (see on the right) will perform in Montreal on Saturday, October 26, at the Chapel du Bou Pasteur, 100 Sherbrooke St. E, at 7 p. m. Tickets are \$ 15 each. Rush seats only.

Ed. Keišs.

Inese GALANTE will sing in Montreal on October 26, 91. No doubt, her performance will please many opera lovers.

Opera traditions in Latvia date back to the late 17th century when the courts of Riga and Jelgava (Mittau) were frequently visited by traveling Italian opera troupes. A permanent German opera company was formed in Riga in 1782, at which time Riga boasted the largest theatre in Europe with a capacity of 500 seats. From 1837 through 1839 the young Richard Wagner was engaged as the theatre's music director, and it has been said that during this period the theatre's performance standards were raised to new artistic heights. In 1863 a new theatre with 1,200 seats was built—a grandiose structure in the Classical style with nearly perfect acoustics and the most modern stage machinery and lighting apparatus. During the years 1898-1900 Bruno Walter served as its music director, and in 1913 Clemens Krauss was engaged as its *first kapellmeister*.

When Latvia gained its independence in 1918, the newly formed National Opera moved into the old German Theatre, which, until the present, has remained the Company's home. During the 1920's and 30's the National Opera established close ties with other opera stages in Europe. Latvian artists such as Milda Brechnane-Stengele, Aļida Vāne, Ādolfis Kaktiņš, Marius Vētra, and Arturs Priednieks-Kavara were frequent guests on the stages of Berlin, Munich, Nuernberg and Moscow while Elza Zebranska and Kārlis Jēriņš (stage name Carl Joern) sang at the Metropolitan Opera. Celebrities such as Marian Anderson, Feodor Chaliapin, Toti Del Monte and Mattia Battistini, to name a few, sang in Riga. During this period, Emil Cooper, Otto Karl, Georg Schneevogi and Leo Blech served as the Theatre's music directors.

Along with the standard repertoire, particular emphasis was placed on producing works by Latvian composers. Since 1920 some thirty operas and an equal number of Latvian ballets have been produced. This is an impressive number compared to the mere handful of new American works produced by the Metropolitan and other major opera companies in the United States.

World War II and the Soviet occupation that followed brought a period of isolation to the National Opera. The Theatre continued to function as new productions, some of them quite elaborate, were staged, but the choice of repertoire was subject to censorship, and productions had to follow the ideological requirements established by Moscow. A number of works on various subjects dealing with the Revolution and social realism were staged, but they did not remain in the repertoire long for lack of audience appeal. Emphasis was also placed on singing Italian operas in Russian, but these experiments did not produce the desired results. Contact with Western stages was at a standstill, and news and reviews seldom reached beyond the borders of Latvia. Very few singers were able to accept engagements outside the Soviet Union, and without contacts with the outside opera world, so necessary for a theatre's artistic development, a period of stagnation followed.

The Theatre itself also fell into neglect. Indifference and the lack of responsibility on the part of government officials left the building in such disrepair that on several occasions it had to be shut down for safety reasons.

Political developments of the past few years and "glasnost" brought welcome changes. Liberalized policies allowed the Riga Ballet to undertake extended tours of Central and South America, France, Italy, and Scandinavia, while the entire National Opera was engaged as the resident company at the Dreieck Opera Festival in Germany. The Theatre is presently undergoing major renovations while soloists of the National Opera are seeking contacts and performing abroad.

With Latvia's newly-gained independence it is hoped that the National Opera will once again establish itself as one of the leading opera companies in Eastern Europe.

INESE GALANTE is the leading coloratura soprano of the National Opera. While still a student at the Latvian State Conservatory, she gained recognition in vocal competitions throughout the Soviet Union. Since her graduation in 1982, she has performed most of the major coloratura roles not only in Riga but also in the theatres of Finland, Germany, Poland, Switzerland, and Yugoslavia. In 1989 she toured the United States and Canada as a recitalist.

KĀRLIS ZARIŅŠ is the best known dramatic tenor in Latvia and one of the leading opera singers in the Soviet Union. As a guest soloist he has performed at the Bolshoi and Kirov theatres as well as in theatres in Austria, Bulgaria, France, and Germany. As a concert singer he has performed and recorded with the Moscow Symphony and the Leningrad Philharmonic such classics as the Mozart Requiem, Verdi Requiem, Beethoven Symphony No. 9, Handel Messiah, and many others. His recordings also include the complete vocal cycles of Schubert. As recitalist he toured the United States and Canada.

AIVARS KRANCMANIS, bass, is of the younger generation of National Opera soloists. He began his operatic career as a choir member and soon took over the bass roles in Gremlin, Saprucile, Don Carlos, and Dr. Bartolo. His recent successes include performances of Simon Bocanegra at the Stockholm Opera. The present tour is his first appearance in North America.

MĀRIS SKUJA is an eminent vocal coach at the National Opera and a much-sought accompanist in Riga. His wide repertoire and familiarity with many period styles has won him critical acclaim not only in Latvia but in Western Europe as well. For several years he has been engaged as the official accompanist at the Salzburg vocal competition. One of the most prominent organizers of chamber music concerts and recitals in Latvia, he has coached the younger generation of Latvian singers in over 100 operatic roles. The present tour marks his first appearance in the United States.

Vienmēr sauks, vienmēr sauks
 Sirds pēc Tevis, dārgais draugs.
 Mūža teka kopā ieta -
 Tukša nu zem saules vieta -
 Velti Tevi meklēs skats.
 Viegla un saulaina gaita Tev, Krist, otrajā
 saulē!

SKRASTIŅU INDULIS.

Kristu Ozolu iepazīnu te, pensionāru sanāksmēs.
 Viņš bija patīkams galda biedrs, un mēs vienmēr iz-
 jutīsim Krista trūkumu. Tikko nosvinējām Krista un
 viņa dzīves drauga dzimšanas dienas, kā arī viņu 50
 gadu laulības jubileju.

Krista dzīves taka sākās Kurzemē, ne visai tālu
 no Baltijas jūras. Izrādās, ka viņš un es esam ap-
 meklējuši vienu un to pašu skolu Ventspilī.

Krists bija reti uzmanīgs un viesmīlīgs mājas
 tēvs. To izbaudīja katrs, kas iegriezās Ozolu pāra
 mājā. Varēja novērot, ar cik lielu gādību un mīlest-
 ību viņš rūpējās par savu dzīves biedri.

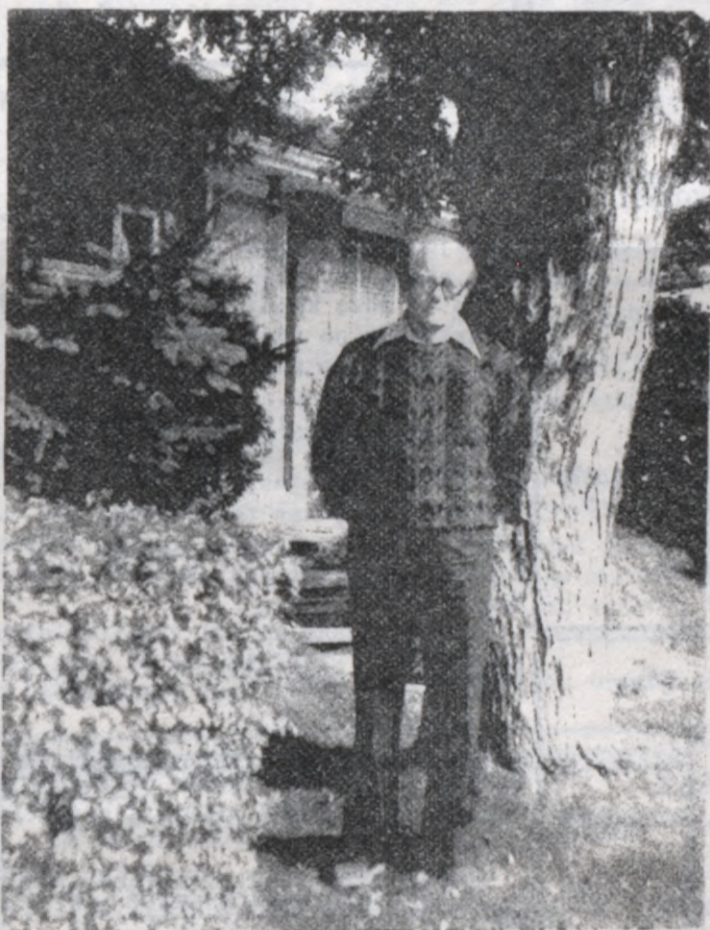
Viņš mīlēja savu dārziņu. Ikvienu puķīte un ko-
 šuma krūms bija viņa stādīti un kopti. Lielais bērzs
 pie guļamistabas loga un kļava mājas priekšā skumst
 pēc sava saimnieka...

Viņu gaida rakstāmgalds, pie kura Krists pavadī-
 ja daudz stundu.

Krists aizgāja pa varavīksnu, cauri mākoņiem, uz
 sauli.

Viegla smiltis, un mūžīgā gaismā lai Tev at-
 spīd!

ELEONORA KRŪMĀJS.

Krists Ozols pie savas mājas.

GEORGS KANIŅŠ.

Tērvetieties Georgs KANIŅŠ, dzimis
 1910. gada 23. maijā, Latvijā, atstāja šīs zemes
 gaitas š. g. 6. septembrī. Georgs bija aktīvs Tērve-
 tes saimnieks. Tur viņam pašam piederēja sava va-
 sarnīca Sarkanās upes krastā, kur apmetās uz dzīvi
 kā viens no pirmajiem latviešiem. Daudz strādājis
 Tērvetes saimnieciskās dzīves uzlabošanā. Labu lai-
 ku bija jauno apbūves gabalu ierādītājs un informā-
 cijas sniedzējs pircējiem un jaunajiem zemes saim-
 niekiem. Darbojās Tērvetes pārvaldes valdē.

Izvadīšanu vadīja māc. G. Hūns. Goda sardzē pie
 šķirsta stāvēja 6 DV Montrealas nodaļas biedri.
 Pensionāru vārdā no nelaiķa atvadījās J. Metums, DV
 Montrealas nodaļas vārdā - E. Reveliņš, bet Tērvetes
 īpašnieku apvienības un tērvetiešu vārdā - V. Paegle.

Pēdējās ardievas teikt bija ieradušies ap
 50 draugu un paziņu.

Nelaiķa mirstīgās atliekas krematizēja.

Izvadītāji pēc tam pulcējās piemiņas saie-
 tam Mateusu ģimenes mājā.

Georgs vienmēr ticēja, ka Latvija būs brīva
 no okupantiem. Paldies Dievam, viņa ticība pie-
 pildījās.

I. Sk.-

JĀNIS TOMSONS.

Pēkšņa un negaidīta bija ziņa, ka no šīs
 saules mūžībā devies DV Montrealas nodaļas
 biedrs un Montrealas latviešu pensionāru apvie-
 nības valdes priekšsēdis Jānis TOM-
 SON S. Viņš šķīrās no mums laikā, kam vāja-
 dzēja būt pateicības un prieka brīdīm - savā
 50 gadu kāzu jubilejas atceres izbraukumā ar
 kuģi kopā ar mūža biedri Rasmu.

J. Tomsons bija dzimis 1923. gada 3. maijā.

Montrealā strādāja Kolina-Klarka bērnu namā,
 kur ar savu paziņanos izpalīdzēja latviešiem
 viņu tuvinieku miršanas gadījumos visādos vei-
 dos. Bez darbošanās DV un pensionāru apvienībā
 bija sastopams arī dievturu saietos un daudzā-
 jos Montrealas latviešu sarīkojumos. Izpalīdzē-
 ja draudzēm un organizācijām ziedu un vainagu
 sagādē.

Jānis Tomsons mira 1991. gada 26. augustā.

Nelaiķi no viņa paša bijušās darba vietas
 pēdējā gaitā izvadīja māc. G. Hūns. Atvadu
 dziesmas dziedāja trio - Andrējs Vītols, Jānis
 Mateus un Gunars Aleksis. Atvārdu vārdus teica
 J. Metums (pensionāri), J. Norvels (DV Mont-
 realas nodaļa), M. Štauvērs (MLB). Goda
 sardzē stāvēja DV Montrealas nodaļas biedri.

Aizgājēju krematizēja.

Bērnu mielasts notika meitas ģimenes mājā
 Ile Perreault, kur izvadītāju saimi uzrunāja
 V. Paegle un viņa mazdēls.

Lai miers Tavai dvēselei otrajā saulē!

Sk.-

DV MONTREALAS NODALA

r ī k o

sestdien, 9. novembrī, plkst 18:00,
 Latviešu sabiedriskā centrā, 3955
 Provosta ielā, Lašīnā,

gadskārtējo

41 GADU DARBA ATCERES un LĀČPLEŠU

PIEMIŅAS SARĪKOJUMU.

Programmā:

Svētbrīdis - māc. G. Hūns.

"Latvijas brīvības saullēktā"
 - I. Skrastīņš.

"Lai līgo lepna dziesma"
 - sveiciens Latvijai.

Brīvības cīnītāju godināšana.

Apbalvojumu izdalīšana - J. Norvels.

Otrajā daļā dziesmas, deju mūzikas,
 humoreskas.

Pilna bufete, maizītes un cepumi.

IEEJA: pret ziedojumiem.

Visi Lāčplēšu ģimeņu piederīgie laip-
 ni aicināti atcerēties šo lielo dienu
 kopā ar mums.

Ielūdz

DV MONTREALAS NODAĻAS
 VANAGI un VANADZES.

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

r ī k o

sestdien, 2. novembrī, no plkst. 10:00 - 16:00,
Latviešu Centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā,

gadskārtējo

MĀJAS CEPUMU, ĒDIENU un GARDUMU, LIETISKĀS MĀKSLAS un ROK-
DARBU TIRDZĪBU.

- Rudzu maize, piparkūkas, pīrāgi.
- Saldmaizītes, tortes, cepumi.
- Ievārījumi, augļi, marinētas saknes.
- Apsveikuma kartītes.
- Keramika, audumi, rokdarbi.
- Servjetes, rakstāmpapīrs, video un skaņu lentas.
- Lietotu grāmatu duplikāti MLB bibliotēkā.
- Silta PUSDIENU maltīte. Atspirdzinājumi.
- Tēja un kafija. Burbuļūdens.
- Izloze - \$ 1 par lozi. Daudz laimestu.

Kaut kas būs katram interesentam. Nāciet un aiciniet līdz
it sevišķi savus kanadiešu draugus un paziņas, ciemiņus no
Latvijas. Piedalieties paši jo kuplā skaitā!

IEEJA brīva.

Atbalstiet šo MLB sarīkojumu ar savu piedalīšanos mājas ce-
pumu un citu tirdzīpa mantu sagādē.

Pieteikšanās un plašāka informācija pie: -

Elgas Čops, ... tel. 684-2522
Gitas Lukstīpas ..... tel. 685-2218
Margas Lūses ..... tel. 488-7615
Veltas Ozolas ..... tel. 626-3501
Anitas Porietes-Bedard ..... tel. 697-6624
Ilgas Štauveres ..... tel. 457-9832
Dagmāras Ziedīpas ..... tel. 694-2817

Piedalīties un apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

BALTIC AMERICAN COMMITTEE
OF ROCHESTER, NEW YORK

piedāvā t-krekļus ar uzrakstu

"BALTIC FREEDOM NOW!"

Zem uzraksta visu triju valōķu
attēli attiecīgās valsts karoga
krāsās.

Krekļu lielumi: L, XL.
Sūtīšana pa pastu un apdrošinā-
šana ieskaitīta cenā.

T-krekļa cena: ASV \$ 15.00,
Kan.\$ 18.00.

Biezo krekļu pasūtīšana:

ASV \$ 25.00,
Kan.\$ 30.00.

Čekus lūdzam rakstīt uz
"Baltic American Committee of
Rochester, N. Y." vārda.

Adrese: Baltic American Commit-
tee of Rochester, N. Y., P. O.
Box 67678; Rochester, NY 14617

Saņemto naudu izlietos brīvājās
Baltijas valstīs.

FAX: 1-716-266-6812

Ģ. Z.

Šī gada MLB ZIŅOTĀJA d e c e m b r a
numurā atkal publicēsīm

KOPEJO ZIEMSVĒTKU un JAUNGADA AP-
SVEIKUMU,

kā to esam darījuši iepriekšējos ga-
dus, jo šis pasākums ieguvis ievēro-
jamu atsaucību mūsu sabiedrībā.

Tas ir mūsu kopējais SVEICIENS, ne
atpirkšanās no apsveikuma kartiņām.
Tas neierobežo personīgo apsveikuma
kartiņu sūtīšanu.

Sveicienā piedalīties var ikviens. It
sevišķi aicinām tajā piedalīties MLB
ZIŅOTĀJA lasītājus, labvēļus un citus
interesentus, kas to vēlētos, gan tu-
vumā, gan tālumā. Ļoti gaidām montrea-
liešu, kvebekiešu un otaviešu piedalī-
šanos!

Ertības labad un lai taupītu laiku,
AUTOMĀTISKI PIENĒMAM, ka šī gada SVEI-
CIENĀ piedalīsies visi iepriekšējā ga-
da dalībnieki.

Ja nu tomēr kaut kādu iemeslu dēļ to
nevēlaties darīt, lūdzam nekavējoties
par to paziņot MLB ZIŅOTĀJA redakcijai
- tel. 457-9832.

PIEDALĪŠANĀS pret labprātīgu ziedo-
jumu. PIETEIKŠANĀS TERMIŅŠ - šī gada
26. novembris.

Protams, kā arvien, īpašus sveicie-
nus gaidām no mūsu draudzēm, organizā-
cijām un privātajiem uzņēmumiem.

Ceki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN
SOCIETY vārda un adresējami - SVEI-
CIENS, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé,
Qué., Canada H9X 2R2, tel. 514-457-
9832, vai A. Porietei-Bedard, MLB ka-
sieri, 113 Highgate Avenue, Pointe
Claire, Québec H9R 2X5, tel. 514-697-
6624.

Gaidām SVEICIENAM jaunus dalībnie-
kus!

MLB ZIŅOTĀJA abonements uz Latviju
pa gaisa pastu maksā tikai \$ 40 gadā.
Lasītāji to tur parasti saņem 7-14
dienu laikā. Pasūtīniet to saviem tu-
viniekiem un paziņām!

MLB Ziņotājs, 1991. gada oktobris.

Aizsaules ceļos devies mūsu draudzes
bijušais valdes loceklis

GEORGS KANIŅŠ

Dzimis 1910. gada 23. maijā, Latvijā.
Miris 1991. gada 6 septembrī, Montrealā.

Viņu piemin

MONTREALAS LATVIEŠU EV.-LUT.
DRAUDZE.

Aizsaules ceļiniekiem pievienojies

KRISTIS OZOLS

Dzimis 1911. gada 17. maijā, Užavā.
Miris 1991. gada 6. septembrī, Montrealā

Viņu piemin

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA.

Tālajos zvaigžņu ceļos ir aizgājuši:

mūsu priekšnieks

JĀNIS TOMSONS

miris 1991. gada 26. augustā.

revīzijas komisijas priekšsēdētājs

KRISTIS OZOLS,

miris 1991. gada 6. septembrī.

Sērās

MONTREALAS LATVIEŠU
PENSIONĀRU APVIENĪBA.

Šī MLB Ziņotāja numura izsūtīšana atkal mazliet aizkavēju-
sies. Nododam to Kanadas pastā tikai 11. oktobrī. Red.

S A B I E D R I S K Ā S D Z Ī V E S L A I K R Ā D I S :

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

10. oktobrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
16. oktobrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra valdes sēde. Sēdē var piedalīties jeb kurš interesents.
17. oktobrī, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba kārtējā sanāksme. Piedalīties aicināti visi krājēji. It sevišķi gaidīti jaunieši, kas vēlētos iepazīties ar krāšanas prieku.
19. oktobrī, plkst. 18:00, Latviešu centrā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes gadskārtējais rudens bazārs. Lūdzam piedalīties kuplā skaitā.
20. oktobrī, plkst. 10:15, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapelē, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
20. oktobrī, plkst. 11:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
24. oktobrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
26. oktobrī, plkst. 19:00, La Chapelle du Bou Pasteur koncertzālē, 100 Sherbrooke ielā E., netālu no SHERBROOKE ielas metro stacijas LATVIJAS OPERAS VAKARS ar solistu Ineses Galantes, Kārļa Zariņa, Aivara Krancmaņa un pianista Māra Skujas piedalīšanos (Skatiet īpašu paziņojumu zemāk!).
27. oktobrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
2. novembrī, plkst. 10:00 (līdz plkst. 16:00), Latviešu centrā, Montrealas latviešu biedrības gadskārtējais MĀJAS CEPUMU un CITU PRIEKSMETU T I R D Z I Ņ Ū S (Skatiet īpašu paziņojumu 30. lpp.!).
3. novembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
7. novembrī, plkst. 13:00, Latviešu centra, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
9. novembrī, plkst. 18:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas 41 gadu darba atceres un Lāčplēšu piemiņas sarīkojums (Skatiet paziņojumu 29. lpp.!)
10. novembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Lāčplēšu dienas dievkalpojums.
17. novembrī, plkst. 10:15, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapelē, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
17. novembrī, plkst. 14:00, St. André Hubert Bournet katoļu baznīcā, 4360 Broadway ielā, Lašīnā, Latvijas dienas Montrealā apvienotais dievkalpojums. Māc. G. Hūns.
plkst. 16:00, Latviešu centrā, Latvijas dienas Montrealā VALSTS SVETKU AKTS. Svētku runu teiks A. Sprūdžs no Otavas. Plašāks paziņojums nākamreiz.
21. novembrī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS

r ī k o

sestdien, 26. oktobrī, plkst. 19:00,
Chapel du Bou Pasteur koncertzālē,
100 Sherbrooke ielā E., netālu no
SHERBROOKE ielas METRO stacijas,

LATVIJAS OPERAS VAKARU.

Izcilākie Latvijas Operas mākslinieki -
INESE GALANTE, soprāns, KĀRLIS ZARIŅŠ,
tenors, AIVARS KRANCMANIS, bass, un
MĀRIS SKUJA, klavieres, nobeigs savu
ZIEMEĻAMERIKAS turneju ar vērtīgu operu
āriju KONCERTU Montrealā.

IEEJA: \$ 15.00,

\$ 10.00, pensionāriem un un stu-
dentiem; bērniem - brīva.

Apmeklēt laipni aicina

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS.

PATEICĪBA.

Ir sāpes, ko nespējam dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu,
Nostājas blakus tev draugi un klusē
Kaut vai tā, lai tev palīdzētu.

/ Ogres Vēstis /

Sirsnīgs paldies visām organizācijām un vi-
siem labajiem ļaudīm, kas piedalījās mana vī-
ra, mūsu tēva

JĀNA TOMSONA

izvadīšanā.

TOMSONU ĢIMENE.

- 21. septembrī Montrealas latviešu sabiedriskais centrs savās telpās atzīmēja 8 pastāvēšanas gadus. Īsu uzrunu teica centra valdes priekšsēdētājs J. Tērauds. Latvijai veltītu dzejoli nolasīja Indulis Skrastiņš. Jautrajā programmas daļā pazīstamas melodijas atskaņoja Pēteris Loze. Bagātas bija atceres vakariņas, par kurām rūpējās L. Bisenieks.

FREE ESTIMATES

On ALL kinds of TV's, CD's, VCR's, STERO SYSTEMS, WALKMAN, small electrical appliances, telephone systems, Vacuum cleaners and Radio control systems.

Anything Electronic or Electrical-

WE REPAIR IT.

R/C LEON SERVICE

5887 Sherbrooke St.
West,
Montreal, Québec

488-3363

FAST SERVICE. REASONABLE RATES.
PICK UP & DELIVERY.

VIDEO EQUIPMENT FOR LATVIA

VCR's from \$ 329.00
VIDEO CAMERAS from \$ 1.299.00
DOUBLE CASSETTE RADIOS from \$ 99.00
COMPUTERS (IBM compt.) from \$ 799.00
220V, 50 H.
ELECTRICAL APPLIANCES 210V/50 Hz

ALL JAPANESE BRAND NAMES.

→ WE SHIP TO LATVIA AND ALL OTHER
REPUBLICS

VIDEO TRANSFERS: PAL - SECAM - NTSC
(To be able to watch a video tape from Latvia
or to send a video tape to Latvia)

R/C LEON SALES

5887 Sherbrooke Street W.
NDG, Montreal, Québec

MONTREAL - **514-488-3363**

TORONTO - **416-886-7658**

Šo MLB Zīpotāja numuru nododam Kanadas pasta 7. oktobrī. Ceram, ka tad atkal nebūs sācies pasta STREIKS. Streika gadījumā OKTOBRĀ numurs būs pieejams pensionāru sanāksmē 10. oktobrī, Centrā.

1991. X MLB Z 1.400e

**COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE**

FLOWERS
by

Perfection

Funeral Directors

• 5810 Sherbrooke St. W.,
Montreal - Business Office

514-483-1870

MLB ZĪPOTĀJA administrātorai, A. Porietsi-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada H9R 2X5, tel. 514-697-6624.

Ar šo nosūtu MLB Zīpotāja abonementa samaksu (\$ 25.- vai \$ 20.-; skatiet likmes zemāk) par _____ gadu/iem	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV - \$ 5.-, citos kontinentos \$ 15.-)	\$ _____
Ziedoju izdevuma tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu iegādei	\$ _____
Vēlos saņemt sakojošus agrākas MLB Zīpotāja numurus: _____ k \$ 2.- ziedojums	\$ _____
Dzīvinu MLB Zīpotāju: _____ (adrese)	\$ _____
Iesaku nosūtīt MLB Zīpotāja paraugburtnīcas _____	\$ _____
Ar šo nosūtu iestāšanās maksu MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBĀ - \$ 5.-	\$ _____
Ar šo nosūtu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (k \$ 10.-)	\$ _____
Ar šo nosūtu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (MLB biedriem \$ 10.-; pensionāriem - \$ 5.-)	\$ _____
Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai	\$ _____
Čeki raketēm uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārds.	\$ _____
	Pavisam kopā \$ _____

(Maksītāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

Paraksts: _____

MLB ZĪPOTĀJS

ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Štauers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

ADMINISTRĀTORE: Anita Porietsi-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Québec, Canada, H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624.

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozola. **DARBINIEKI:** Elmārs Bērdiņš, Jēnis Birze, Elga Čops, Edgars Kajaks, Īna Kajaka, Austrā Konovlova, Anna Kreipēne, Pēteris Kreipēns, Voldemārs Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Ilga Štauvere, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZĪPOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 25.- gadē; MLB biedriem, pensionāriem un kara invalīdiem \$ 20.- gadē; gaisa pasta piemaksas uz ASV \$ 5.-, uz citiem kontinentiem - \$ 15.- gadē. Atsevišķas burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu.

LAPPUŠU MAKSAS: Mazākais paziņojums \$ 15.-, 1/4 lpp. - \$ 20.-, 1/3 lpp. - \$ 25.-; 1/2 lpp. - \$ 30.-; 3/4 lpp. - \$ 50.-; pilnā lpp. - \$ 55.-. Klīvēju un paziņojumu sagatavošana - \$ 15.-. Iespējama foto uzņēmumu publicēšana. Čeki raketēm uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārds. MLB ZĪPOTĀJS, tāpat kā MLB, ir BEZPELĪNAS PASĀKUMS.

MLB ZĪPOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtīmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. diņai. Par izdevumi publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztīrītātos jautājumos. Rakstu autoriem jānodod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē. Redakcija iesūtītos rakstus neuzglabā.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTRÉAL

OCTOBER 1991 OCTOBRE

MONTHLY BULLETIN MLB ZĪPOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZĪPOTĀJS

Envoyé par la Association Lettonne de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society - 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada H9X 2R2, ph. 514-457-9832.